

Naročnina mesečno 25 Din, za izo-
zmetstvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
izozmetstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun
Ljubljana številka
10,650 in 10,349 za
inserate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

SCLOVENE

Mladino v praktične poklice

Mladino — ta naš up in bodočnost naroda — pošiljamo v šole in jo pripravljamo za bodoče poklice, ki jih bo vršila v življenju. Trikrat nekako je mladina na razpotju, da se lahko odloča za različna življenjska pota. Ko jo okrog sedmega leta pošiljamo prvokrat v šolo, tedaj pač ni treba nikakega preudarjanja in ugibanja, kaj bi z njo in kam bi z njo; saj ji je odprta samo ena začetniška pot: ljudska šola, ki ji naj da osnove splošne izobrazbe.

Drugače pa je, ko okrog desetega ali enajstega leta pride mladina na prvo šolsko razpotje. Kam sedaj z otrokom, se nehoti vprašujemo. Ali v srednjo ali meščansko šolo ali pa naj ostane doma in nadaljuje višjo osnovno šolo? Kdo sedaj odloča? Mladina sama pač najmanj, ker v teh letih še ni zrela za to. Pač pa odločajo zanjo predvsem starši, potrebe in načrti doma, gmočno stanje, bližina šole, stanovska tradicija, včasih celo predsodki, prav malo pa nagnjenje, sposobnosti in veselje mladine. Na zadnjem mestu pridejo na vrsto šele drugi svetovalci, kot so šola, sorodniki, znanci, da ne govorimo o poklicni posvetovalnici, čeprav jo tudi že imamo. Sicer pa odločitev na prvem razpotju še ni končna in največje važnosti, ker pri njej še ne gre v toliki meri za življenjski poklic kot le za nadaljevanje bolj ali manj praktičnega in življenjsko usmerjenega izobraževanja.

Najvažnejše je šolsko razpotje okrog 14. ali 15. leta, ko se je treba odločiti, kam naprej, ali v višjo srednjo šolo ali v strokovno šolo ali pa kar v uk za praktični poklic. Na tem razpotju se pa mladini že določa njen bodoči poklic: akademska kariera, srednješolska izobrazba, praktični poklic. Kdo zopet tukaj odloča? Nekoliko več že mladina sama, ker v teh letih, posebno od 16. leta dalje, že nekoliko začuti do določenega poklica nagnjenje in veselje, čeprav zahtev tega poklica in svojih sposobnosti zanj še ne more prav presoditi. Vprav v tem ji morajo pomagati starši in vsi poklicni svetovalci, ki poznajo njo in poklice in ki lahko presodijo, koliko odgovarja otrok zahtevam poklica, katerega si želi izbrati, in koliko je verjetnosti in možnosti zanesljive zaposlitve v tem ali onem poklicu.

Na tretje in zadnje razpotje pa prispe abiturient, ko se z zrelostnim spričevalom v roki ozira v življenje in preudarja, ali bi nadaljeval študij na visoki šoli ali pa bi odšel v službo. Matura sama namreč nikakor ne sili na visoko šolo. A ker je srednja šola zaradi svoje splošno izobrazbene usmerjenosti premalo praktična, abiturient ni ravno najbolj sposoben za razne službe in ker podjetja sprejemajo rajši absolvente strokovnih šol, zato je pametneje, preudariti in določiti smer študija pravočasno in oditi že po 4. ali 6. razredu srednje šole v strokovno šolo, ki daje praktično usmerjenost za delo.

Tako nam preostane drugo razpotje kot najvažnejše čas za odločanje bodočega poklica. In potrebno je, da opozorimo starše na to, da po nižjem tečajnem izpitu ali mali maturi ni edina pot nadaljevanje višje srednje šole, ki naj bi vodila do izbire intelektualnega poklica, marveč da je še veliko več potov v razne strokovne šole: učiteljske, srednje kmetijske, trgovske akademije, trgovske šole, srednje tehnične šole, strokovne tekstilne in druge, ki v današnjih gospodarskih razmerah z manjšimi stroški in v krajšem času vodijo do boljše kruha kakor pa razni učeni poklici v različnih državnih službah.

Višji in srednji sloji, zlasti še državni uradniki, pošiljajo še vedno vse svoje otroke v srednje šole, češ da morajo njihovi otroci brez ozira na sposobnosti in veselje doseči zgospodke položaje. Od tod toliko neuspehov v šol in tožba nad šolo! Vse premalo upoštevamo, da se resnični talent uveljavljajo le v pravem poklicu, pravi poklic pa da ni za vsakogar akademska kariera. Pa tudi to moramo vedeti, da inteligentne ljudi potrebujejo tudi praktični poklici v kmetijstvu, obrti, industriji, trgovini, da vodijo vse te panoge k napredku. Le počasi uvidevamo, da dobi šolan človek prav tako dobro, če ne boljše mesto izven državne službe. Poudariti je treba, da moramo mladino obrniti v gospodarske, obrtne, trgovske in druge praktične poklice in jo pošiljati v primerne strokovne šole. Mladina sama je silno tehnično in praktično življenjsko usmerjena, pa jo zato le prevečkrat tišimo in silimo v nepraktične in birokratične poklice, kjer ne najde veselja in zadovoljstva. Velikokrat zabavljamo čez tuje specialiste, a nadomestili jih bomo, če bomo poslali svojo nadarjeno mladino v primerne strokovne šole, da bi potem delala v praktičnih poklicih, kjer lahko doseže materialno samostojnost in neodvisnost. Pri nas nam manjka gospodarsko naobrazenega narada; zato nikaar ne tišimo preveč vsega na visoke šole, zlasti ne v uradniške poklice, ki so zelo zasedeni in omogočajo bolj životarjenje kakor življenje.

Nekaterim staršem je še danes višek preskrbljenosti državna služba, zato tišijo svojo mladino v šole in poklice, ki naj bi jo pripeljali v srečno naročje državne službe. Če jim potem otrok v šoli ne uspeva ali če jim obični na nižji socialni lestevici, imajo polno očitkov zanjo, ker prav nič ne upoštevajo njene nadarjenosti, marveč samo svoj namišljeni ponos, ne vedo pa, da je glavno pošteno preživljanje. Gmotni položaj državnega uradnika je danes slab, posebno še akademsko izobraženega, ker mu ne preostane drugega kakor zavest izobrazbe, od česar pa nima kaj v usta dejati. Pripadniki nižjih praktičnih poklicev so danes na boljšem, čeprav so prišli po krajši in lažji poti do kruha. Študij na strokovnih šolah je krajši in rentabilnejši in zato bolj priporočljiv. Splošna višina izobrazbe se je danes tako dvignila in življenjske zahteve in standard tako izenačila, da prav za prav med ljudmi ni več velike razlike, životarjenja pa še vedno največ v uradniških slojih.

Razne prednosti državne službe kot pokojnina, napredovanje, zdravljenje, oddih, ugled niso danes nobene prednosti več; zakaj isti ugled danes tudi zasebni poklici. Slabih strani: odvisnosti, vezanosti, sitnosti, političnega pritiska je pa v zasebnih poklicih še manj.

Vse preveč cenimo še vedno duševno delo in zapostavljamo telesno. Višek sreče, se nam zdi, da smo dosegli za svojega otroka, če smo ga spravili v pisarno ali urad za pisarja, kjer več ali manj

Kronski svet v Romuniji

Pogajanja z Bolgarijo v glavnem ugodno zaključena, pogajanja z Madžarsko pa so na tem, da se ustavijo

Bukarešta, 23. avgusta. AA. Stefani: Kralj Karol je sklical za noč ob 17 sejo kronskega sveta. Mislilo, da bodo na tej seji govorili o vprašanju, ki so v zvezi z romunsko-bolgarskimi in romunsko-madžarskimi pogajanj.

Pogajanja z Bolgarijo

Sofija, 23. avgusta. AA. Na uradnem mesu ne dajejo nobenih obvestil o dosedanjih uspehih bolgarsko-romneskih pogajanj v Krajovi ter o vprašanju vrnitve Južne Dobruške Bolgarski. Z obveščene strani se je zvedelo, da je Romunija v načelu pristala na to, da Bolgariji vrne Južno Dobružo v mejah iz leta 1912, ki bi obsegale tudi Silistrijo in Balčik. Do podpisu sporazuma pa dozdaj ni prišlo samo zaradi tega, ker Romunija želi, da bi bilo vse romunsko prebivalstvo iz Južne Dobruške izseljeno, kakor tudi bolgarske manjšine iz severne Dobruške in drugih krajov Romunije. Bolgari pa stoji na etališču da se morajo iz Južne Dobruške izseliti samo oni Romuni, ki so se tam naselili po letu 1912. Bolgari dalje ne pristanejo na to, da bi se bolgarska manjšina iz Severne Dobruške in od drugod izselila v Južno Dobružo, ker bi bile na ta način zasedena vsa ona zemlja, ki pripada dobruškim beguncem, kateri so zdaj v Bolgariji in ki jih je okoli 50.000 ter jih bolgarska vlada želi vrniti v Južno Dobružo. Iz krogov, ki so blizu bolgarski vladi, se izraža upanje, da bo tudi glede tega vprašanja prišlo do sporazuma, ki bo omogočil končno rešitev vprašanja Južne Dobruške.

Bukarešta, 24. avgusta. AA. Stefani: Romunski časopisi prinašajo danes obširna poročila v zve-

zi s pogajanj, ki potekajo v Krajovi med bolgarsko in romunsko delegacijo »Universul« pravil, da se pogajanja bližajo koncu. Objavlja tudi izjavo, ki jo je večeraj dal član bolgarske delegacije, in v kateri je dejal, da bo Bolgarija pozabila na stare odnose z Romunijo in da bosta oba naroda odedel predstavljala novo močno silo na Balkanu. »Timpul« trdi, da se približuje dan, ko bo podpisan sporazum, da pa je ta dan treba še določiti, ker Romunija hoče še pospraviti žetev v Dobruži.

Kar se tiče bolgarsko-romunkega ozemeljskega vprašanja, piše »Curentul«, da še ni prišlo do nobenega sklepa glede Balčika. List predlaga naj se poišče takšna rešitev, kakršna je bila rešitev Zadra ob Jadranski obali.

Pogajanja z Madžarsko

Budimpešta, 23. avgusta. b. Madžarski radio poroča: Šef madžarske delegacije Hory je odgovoril danes v Turn Severin. Tam bo izročil šefu romunke delegacije madžarske protipredloge. Po- učenji krog trdijo, da je madžarski odgovor zelo določen ter v njem Madžarska od Romunije zahteva, da končno jasno zavzame etališče in označi, kaj je pripravljena odstopiti.

Pod predsedstvom grofa Telekyja, predsednika madžarske vlade, je bila snoči seja ministrskega sveta, na kateri je madžarski polnomočni minister Hory poročal o pogajanjih v Turn Severinu.

Merodajni madžarski krogi izjavljajo, da je cilj pogajanj v Turn Severinu, da se med Madžar-

ske in Romunijo vzpostavijo nove meje, ki naj temeljijo na načelih pravičnosti, kot to želijo osiščne sile, tako da bo končno med obema državama vzpostavljen trajen mir in prijateljsko sodelovanje. Za dosego tega cilja je predložena romunskemu odpolancu točno obmejna črta. Namesto tega je Romunija postavila vprašanje izmenjave prebivalstva. Madžarska zaradi tega domneva, da je Romuniji cilj, da pridobi na času. Romunija je drugače postopala z Bolgarijo kakor z Madžarsko, ker je z Bolgarijo najprej določila novo obmejno črto, nato pa se je šele pričela razprava o ostalih vprašanjih.

Budimpešta, 23. avgusta. AA. Stefani: Zastopnik zunanega ministra je dal izjavo tujim časnikarjem o pogajanjih v Turnu Severinu. Dejal je med drugim, da se pogajanja nadaljujejo, ker je treba rešiti obmejna vprašanja po načelih pravičnosti in tako, kakor želita državi osišča Rim-Berlin. Ko bo dosežen sporazum o razmejitveni demarkacijski črti med Romunijo in Madžarsko, se bo vprašanje izmenjave prebivalstva lahko rešilo. »Na romunski strani vztrajajo pri tem, da se najprej reši vprašanje izmenjave prebivalstva, potem pa naj bi se šele določile nove meje. To pa bi pomenilo, da se pametna rešitev vsega vprašanja zavleče v neskončnost.«

Bukarešta, 23. avgusta. b. »Porunca Vremie« poroča, da je voditelj romunske delegacije Valter Pop imel pred povratkom v Turn Severin sestanek s predsednikom vlade. Sprejet pa je bil tudi v avdijenco pri kralju Karlu.

Atene, 23. avg. AA. DNB: Ponoči od četrtka na petek je imel ministrski predsednik Metaxas daljše konference z zastopniki grškega generalštaba. Na konferenci je bil navzoč tudi minister za javno varnost.

Turška vlada na počitnicah

Ankara, 23. avg. AA. Stefani: Turški poslanec odhajajo iz prestolnice v svoje volivne okraje, da pridejo v stik s svojimi volivci. Predsednik republike bo preživel počitnice v kopališču pri Carigradu, predsednik vlade, zun. minister in minister za narodno obrambo pa so odpotovali v Kapabuk, verjetno, da bi si ogledali tovarne in visoke peči v tem mestu. Predsednik vsoanske zbornice je odpotoval v Carigrad.

Amerika se pripravlja na potrebo oborožene obrambe

Nova ameriška oporišča na kanadski obali

Washington, 23. avgusta. AA. (DNB.) Objavljeno je bilo poročilo, ki prinaša imena ameriško-kanadskega odbora za narodno obrambo. Ameriški predstavniki so: newyorški župan La Guardia, general Anibek, kapitan korvete Hill, mornariški kapitan Serman, podpolkovnik Mack Narnay in namestnik šefa evropskega oddelka Tickerson. Delegati Kanade so: kr. svetnik Bager, general Stuart, kapetan korvete Muray, letalski major Kauff in svetnik zunanega ministrstva Konlaysayt. Prva seja bo v ponedeljek v Ottawi.

Newyork, 23. avgusta. AA. (Tass.) »United Press« poroča, da se je v St. Johnsu med kanadskim letalskim ministrom Paverom in ostalimi kanadskimi predstavniki z ene strani ter predstavniki Nove Fundlandije na drugi strani, razpravljalo o vprašanju zakupa letalskih oporišč za Združene države. Predpostavljajo, da bo narejenih več oporišč, ki bodo nadzirala vhod v reko St. Lovrenca.

Zagonetno zbiranje japonskih diplomatov iz Evrope in Amerike

Washington, 23. avgusta. t. (Domei.) V ameriških vladnih krogih je poziv, ki ga je japonski zunanji minister poslal vsem japonskim poslanikom v Evropi in v obeh Amerikah, naj pridejo nemudoma v Tokio na veliko diplomatsko konferenco, izzval največjo pozornost. Ameriški tisk tega dejanja še ne komentira. Le toliko piše, da danes ni mogoče dati prave vsebine tej obsežni japonski konferenci, da pa je gotovo, da je v zvezi s poskusom Japonske, da svojo zunanjo politiko bolj uveljavlja in bodoče smernice japonskega udejstvovanja še bolj podrti in spravi v Evropi in v Aziji na isto črto. Ameriška vlada te pojave z veliko pazljivostjo zasleduje in vojaški krogi izjavljajo, da je bilo prav, da ste se Anglija in Amerika sporazumeli glede nekaterih letalskih in pomorskih oporišč, ki jih je Anglija Ameriki stavila na razpolago.

Roosevelt zahteva takojšnjo veljavnost zakona o vojaški mobilizaciji

Washington, 23. avgusta. t. (CBC.) Predsednik Roosevelt je danes v razgovoru s časnikarji omenil, da je on osebno načelno nasproten predlogu, da naj bi se zakon o vojaški mobilizaciji zavlekel do prihodnjega leta. Po njegovem mne-

nju je položaj na svetu danes takšen, da je neobhodno potrebno, da razpola ameriška vojska z novim številom vojakov, ki bodo imeli čas, da se izurijo v vojaškem poklicu z ozirom na sodobne načine vojskovanja. Ameriški vojak da se mora takoj priučiti novemu orožju. Roosevelt pričakuje, da bo zakonni predlog o takojšnjem vpoklicu novincev že prihodnji teden sprejet, da se bitni obrambni interesi Amerike ne bodo zane-marjali. Današnji svetovni položaj da ne dovoljuje nobenega lahkomišljenega zavlačevanja.

Washington, 23. avgusta. AA. Reuter: Izvedelo se je, da bodo kurirji, ki potujejo iz Evrope v Ameriko, potovali z ameriški letali zopet čez Bermude.

Nemci trdijo, da bo prišla pomoč Amerike za Anglijo — prepozno

Berlin, 23. avgusta. AA. (Stefani.) Berlinski letalski krogi izjavljajo, da so angleške nade o povečanju angleških letalskih sil, ki naj bi angleško letalstvo povzdignile nad nemško, popolnoma brez podlage. Kar se tiče pomoči Zedinjenih držav je jasno, da bosta Nemčija in Italija uničili angleško cesarstvo prej, preden bodo ameriške tovarne dosegle višek v proizvodnji letal.

Avstralska vojna industrija oskrbuje z orožjem angleške posesti v Aziji in Tihem morju

Canaberra, 23. avgusta. AA. (Reuter.) Predsednik avstralske vlade Menzies je imel v radiu govor, v katerem je poudaril, da je ministrstvo za vojno preskrbo v treh mesecih, odkar obstoja, odobrilo sto milijonov avstralskih funtov šterlingov za naročila municije. Menzies je dodal, da Avstralijsa sedaj oskrbuje z municijo Anglijo, Indijo, Novo Zelandijo in vse angleške postojanke v Tihem morju.

V nedeljski številki bo izšla belokranjska priloga, na kar že danes opozarjamo ljubitelje Bele Krajine.

Zagrebska vremenska napoved: Zboljšanje vremena. Zemunska vremenska napoved: Hladno, v zahodnih krajih in na Primorju po večini jasno. Delno oblačno v ostalih krajih, kjer utegne biti tu pa tam manjša nevihta.

Politični zapiski

Masoni po »napornem nacionalnem delu«

»Zagrebački list«, ki ni »klerikalenc«, se je s posebnim veseljem posvetil boju proti masonstvu ter v zadnji številki objavila zelo zanimiv opis »hranice«, kjer so se do nedavnega zbirali masonski bratje hrvatske »divje« lože »Libertas«. List je dobil v roke seznam članov masonskega bratstva ter mu je bil očitno omogočen vstop v »hranice«, ki ga na sledeči način opisuje:

»Ugledni bratje niso nikdar bili skromni. Prostor, kjer so se zbirali, so bili vedno sijajni in razkošno urejeni. Opisali bomo takšno ložo, da bi neizbrani spoznali ugodnosti, ki so jih uživali izbrani. Pred veliko dvorano je razkošna garderoba, nato salon z velikim ogledalom, da se v njemu ogledujejo lepi bratje in lepe sestre. Dvorana sama je vsa preoblečena z modrim suknem in blagom, ki je na najbolj važnih mestih, kot na primer pri sedežu velikega mojstra in boljših vitezov posebej okrašena z baržanastimi zastori, od katerih velja vsak celo premoženje. Po kotih dvorane so razstavljena razna uradna znamenja masonske lože. Ne manjkajo niti trikotni znaki, niti šesterokraki. Tamkaj sta tudi dve veliki, beli mramornati plošči, ki naj bi po vsej priliki predstavljali 10 zapovedi božjih (toda k sreči te plošče niso popisane s zapovedmi). Prestoli Velikega Mojstra in boljših vitezov so okrašeni s petdesetimi okroglimi svečniki. Vse ostalo pohištvo nosi simbolične znake masonstva. Tako lahko v knjižnici Velikega Mojstra najdete veliko črno omaro s sedmimi predeli. V dvorani so tri mize, prva za Velikega Mojstra in za njegove najbližje prislednike, druga za častnike na drugi strani. V sredini pa stoji poseben vzvišek, na njem puli, s katerega vsakokratni predavatelj »soli pamet masonskim bratom«.

Glede masonske »zaposlenosti« in »delavnosti« pa je zagrebački list izvedel, da so masonski bratje po »napornem socialnem delovanju« na raznih področjih, med njimi tudi na »nacionalnem« — kar bo vseh vnetemu zagovorniku masonstva, ljubljanskemu glasilu naprednih ljudi — poskrbeli tudi za to, da so se po trudopolnem delu pošteno najedli. Zagrebački bratje so se hranili s sledečimi dobrinami, ki se vse nahajajo v »sejnih zapisnikih«: gosi, prašiči, purani, race, piške, razna divjačina, razni siri in sladkosnedni deserti. Tudi šampanja ni manjkalo. En prigrizek za 40 bratov in sester je veljal 1.700 dinarjev samo za same »surovine«, ki so jih potem skuhali in pripravili, kar je zahtevalo še več stroškov. Masonska dijeta je zahtevala najbolj fine stvari.

Tukaj torej so se, kakor smo sedaj poučeni iz razkritih belgrajskih sokolske župe, zbirali tudi voditelji sokolstva, da se po napornem »nacionalnem delovanju« v skupnem obsevu z mednarodnim masonstvom in judovstvom odpočijejo in zberejo sile za nadaljnje napore...

»Hrvatski dnevnik«:

»Še ni vse končano«

Včerajšnja številka glasila dr. Mačka »Hrvatskega dnevnika« objavila uvodnik, v katerem spet razmotriva o srbsko-hrvatskem sporazumu, katerega obletnico bodo jutri v Zagrebu slovesno praznovali, ter v zvezi s tem postavila zahtevo po »tatalni rešitvi hrvatskega vprašanja«. Glasilo seljaške stranke priznava, da lahko nastopajo kakšne ovire, toda ni dovoljeno, »da bi sedaj stali na pol poti s prekrizanimi rokavicami, marveč da je Hrvatom »potreben« razvoj in napredek«. List ugotavlja, da so hrvatski politični problemi samo polovično rešeni, medtem ko gospodarski še sploh niso načeti. Zaradi tega se mu ne zdi čudno, »če se na Hrvatskem vedno bolj glasno oglašajo zahteva, da naj začnemo z intenzivnim delom za ureditev političnega življenja«. List zaključuje svoja razmišljanja s stavkom, da »s sporazumom z dne 23. avgusta 1939 še ni vse rešeno in je treba rešiti še mnogo vprašanj, pri tem pa misliti na sedanjost in na bodočnost«.

Težnje samostojnih demokratov

V Novem Sadu so imeli samostojni demokrati »zelo izvršnega odbora Samostojne demokratske stranke (g. Vilder). Odborniki samostojnih demokratov so ugotovili, da sodelovanje njihovih somišljenikov pri raznih samoupravah ni zadovoljivo, češ da so pri zadnjih volitvah leta 1938 vendar dosegli »številke«, ki jih ni mogoče ignorirati.« Nato so se začeli razgovarjati o državnih problemih in so prišli do zaključka, »da je v današnjih zunanje-političnih in gospodarskih prilikah potrebno, da začnemo k zbiranju (koncentraciji) vseh tvornih sil, toda izvršni odbor se ni izrazil, kakšno naj bo to zbiranje in na kateri osnovi se naj izvede. Samostojni demokrati na koncu zagotovo, »da bodo izvajali politične posledice, ako se njihova zahteva po koncentraciji ne bo upoštevala«.

Krušna cena in g. Profit

Tudi Hrvati imajo velike skrbi glede kruha in njegovih cen. Hrvatski listi mnogo o tem pišejo. Vsi se čudijo, odkod tako naraščanje krušnih cen. Čudijo se izjavi združenja hrvatskih pekov, ki je dejal, »da z najboljšo voljo in z največjim prizadevanjem oblasti ne bo mogoče ohraniti dosedanje krušne cene.« »Zagrebački list« pripominja k temu: »Naš preprosti državljan v zvezi s kruhom in svinčnik in računa...: nakupna cena za 100 kg pšenice je 280 din. Toda 100 kg kruha velja 600 dinarjev. Vsa pa je šla razlika od 320 din? Kam je šla ta vsota, ki je višja od cene, ki jo je kmet dobil za svojo pšenico? Tu ne pomagata več niti svinčnik niti papir. Tukaj je treba nekaj drugega. Preprosti državljan se v svetu špekulacije ne znajde. Tu so trgovci in verižniki, tu veliki in mali mlinci, tu spet vozarina, prometni davek, režija in podobno. Preprosti državljan končno sprevidi, da živi pri nas neki veliki gospod, ki se imenuje g. Profit, ki nikdar nič ne riskira, ampak se lepo redi od žuljev drugih.«

Kdaj dobijo podjetja komisarja

»Dane«, ki izhaja v Novem Sadu, je zvedel, da bo v uredbi o organizaciji proizvodnje in oskrbe države z živilom tudi postavka, ki bo lastnikom podjetij prepovedala ustaviti delo v podjetju brez posebnega dovoljenja državnih oblasti. Ako bi oblast bila mnenja, da je delo v podjetju v interesu narodnega gospodarstva kakor tudi v interesu prebivalstva samega, bo v podjetje poslala svojega komisarja, ki bo v imenu lastnika nadalje vodil delo podjetja. Ker je »Dane« glasilo naprednih kapitalističnih krogov, bodo verjetno njegove informacije, ki iz njih diha posebno navdušenje, točne.

Predsednik vlade v Cetinju

Cetinje, 23. avgusta. AA. Včeraj je prispel na Cetinje predsednik vlade Dragiša Cvetković, ki je včeraj odpotoval s letalom iz Belgrada. Namen tega njegovega potovanja je, da se v zetsk banovini na kraju samem seznani s pogoji prehrane in prevoznih sredstev, da bi se pravočasno zagotovilo vse, kar je potrebno za te kraje, da pozimi ne bi trpeli pomanjkanja in ne bi bili brez prometnih sredstev.

Predsednik vlade je ostal krajši čas tudi v Dubrovniku, kjer so ga v imenu mesta sprejeli in pozdravili mestni načelnik, okrajni načelnik, upravnik policije in drugi zastopniki oblasti. Pri odhodu iz Dubrovnika je predsednik vlade podaril siromašnim dubrovničkim delavcem po mestnem županu 10.000 din. Iz Dubrovnika je ministrski predsednik odpotoval v Ercegnovi, kjer ga je sprejel in pozdravil ban zetske banovine Božidar Krstić v družbi poveljnika Boke Kotorske, divizijskega generala Aračiča. Pri odhodu je ministrski predsednik izročil zastopniku župana v Ercegnovi 5000 din za tamkajšnje revne delavce. Popoldne se je predsednik vlade Dragiša Cvetković odpeljal v spremstvu bana zetske banovine Božidarja Krstića nazaj v Cetinje.

Med potjo se je ustavil v Njeguših, kjer je dal županu 5000 din, da se razdeli siromašnem prebivalstvu. Nato se je Dragiša Cvetković odpeljal proti Cetinju, kjer ga je sprejel divizijski poveljnik general Varičič v družbi cetinjskega župana Miloševića. Ministrski predsednik ostane danes na Cetinju.

Nemški list o obisku ministra Dušana Pantića v Nemčiji

Berlin, 23. avg. AA. Današnja številka časopisa »Essener National Zeitung« objavlja poročilo iz Essena o obisku jugoslovanskega ministra za ljudsko telesno vzgojo Dušana Pantića v Nemčiji. Poročilo med drugim pravi:

Na potovanju po Nemčiji, kamor je odšel z namenom, da se osebno seznani z ustanovami nemškega rajha, ki spadajo na področje mladinske vzgoje in športa, je jugoslovanski minister za ljudsko telesno vzgojo Dušan Pantić obiskal tudi nemško industrijsko področje. Minister Pantić, ki je od leta 1933 zavzemal položaj generalnega konzula v Düsseldorfu, pa vse dotlej, dokler ni bil pred nekaj meseci poklican k novi nalogi v vlado svoje države, je izkoristil to priliko za razgovor s članom uredništva lista »National Zeitung« o vprašanjih, ki ga pri njegovi sedanjih delavnosti predvsem zanimajo. V državi, kakršna je Jugoslavija, ki zdaj doživlja temeljite notranje reforme, uživa minister za ljudsko telesno vzgojo Dušan Pantić velik ugled. Njegovo delo se nanaša na mladino, to se pravi na bodočnost jugoslovanskega

naroda. Zaradi tega je vprav s stališča bodočnosti to delo velikega pomena. Minister Pantić je v tem razgovoru razen drugega izjavil: Veselim se, da sem prišel v prijateljski nemški rajh, s katerim smo domovina Jugoslavija vzdržuje tako tesne odnose, in to toliko bolj, ker sem se kot jugoslovanski generalni konzul v Düsseldorfu trudil, da bi te medsebojne vezi poglobil. Veseli me dejstvo, da postajajo naše gospodarske in kulturne vezi z nemškim rajhom čedalje močnejše. Kot minister za ljudsko telesno vzgojo se naadam, da bom v nemškem rajhu našel na tem področju mnogo vzorov, ki bodo za mojo domovino posebno koristni, kajti uspehi tretjega rajha v tej smeri so zadosti znani.

Minister Pantić je nato dal izraza svojemu zadovoljstvu, da je spet mogel videti in govoriti s svojimi prijatelji, ki si jih je pridobil v času svoje diplomatske delavnosti v Nemčiji. Ogledal si bo razne ustanove delovne službe in Hitlerjeve mladine, nato pa bo obiskal številna delovna taborišča, mladinske domovine in podobne ustanove.

Kje je pogrešano letalo

Zagreb, 23. avg. b. Banska oblast v Zagrebu je na vprašanje časnika izjavila, da doslej ni dobila nobenega uradnega obvestila o najdbi izginotega potniškega letala, niti o rešitvi potnikov in posadke.

Split, 23. avg. b. Nocoj do 6.30 ni prišlo z nobenega merodajnega mesta potrdilo o rešitvi potniškega letala, ki je odletelo včeraj iz Zagreba v Split. Vsa poizvedovanja doslej niso dala pozitivnega rezultata.

Razburjenje zaradi angleških funtov po vsem Primorju

Dubrovnik, 23. avgusta. b. Včeraj je v Dubrovniku zavladala velika nervoznost zaradi odloka angleške vlade, da se bodo angleški funti sprejemali v zamenjavo samo še v teku včerajšnjega dne. Poročajo, da je bilo v Dubrovniku včeraj izročenih nad 30.000 funtov. Bilo je več ljudi, ki so plačali 10—15.000 din za letalo do Belgrada. Neki belgrajčan si je naročil celo posebno letalo iz Belgrada. Danes pa je prišlo v Dubrovnik veliko število kmetov, ki imajo angleške funte. V Dubrovniku so zvedeli, da jih ne morejo nič več vnovčiti, zaradi česar so bili zelo potrli, zlasti oni, ki imajo večje zneske.

Sušak, 23. avgusta. b. Novica, da se morajo vsi angleški funti do včerajšnjega dne izročiti denarnim zavodom, je povzročila veliko zmedo v hrvatskem Primorju, kjer živi mnogo družin naših pomorščakov, ki so si prištedili nekaj funt šterlingov. Vse družine niso imele prilike, da pravočasno zvedo za sklep glede zamenjave funtov ter bodo zaradi tega posamezniki utrpeli veliko škodo. Tukajšnji angleški predstavnik je bil takoj opozorjen na to, ter so bili storjeni koraki, da se da možnost za zamenjavo funtov tudi onim, ki niso vedeli, da morajo zamenjati denar.

Iz banovine Hrvatske

Zagreb, 23. avgusta. b. Jutri bo v Zagrebu kongres etnografov, na katerem bodo obravnavali razna strokovna vprašanja.

Zagreb, 23. avg. b. V zvezi s sejo kraljevske vlade v Zagrebu bodo v teku nedelje prispeli v Zagreb vsi ministri. V ponedeljek dopoldne bo v bankih dvorih svečana seja vlade, popoldne pa bodo člani kraljevske vlade obiskali državno poselstvo Božjakovino, kjer je bil sklenjen sporazum.

Split, 23. avg. b. V Split je prispel predsednik Društva hrvatskih književnikov dr. Jakovljević ter je dal časnikašem izjavo, da je banki oblasti izročil konkretni predlog, kaj je treba storiti, da se zagotovijo kritje stroškov za vsa značilnejša dela, ki bodo izšla v teku leta v banovini Hrvatski, da se tako okrepi položaj književnikov napram založnikom. Po krajšem odmoru v Splitu bo dr. Jakovljević odpotoval v Dubrovnik, od tod pa v Mostar.

Iz sodnijske službe

Belgrad, 23. avgusta. m. Po prošnji je upokojen Josip Janša, sodnik apelacijskega sodišča 3-1 skup. v Ljubljani ter istočasno odklikovan z redom sv. Save III. razreda.

Z odlokom pravosodnega ministra so premeščeni za pristave 8. skup. izprašani sodni pripravniki: iz Ljubljane na okrajno sodišče v Skofjo Loko Ciril Kovač; iz Maribora na okrajno sodišče v Cerkljano Josip Vidic in iz Novega mesta na okrajno sodišče v Trzin Henrik Jerič.

Za sodne pripravnike 8. skup. so postavljeni pri okrajnem sodišču v Ljubljani dr. Bronislav Skaberne, doslej brezplačni sodni pripravnik istočasno pri okrajnem sodišču v Mariboru Boris Kmet iz Kranja in pri okrajnem sodišču v Murski Soboti Zdenko Lah iz Celja; za kancelista 10. skup. okrajnega sodišča v Vel. Laščah je postavljen Frane Hudoklin.

Belgrajske novice

Belgrad, 23. avgusta. m. Prosvetni minister je podpisal odlok, da morajo vse gledališča, ki so pod nadzorstvom prosvetnega ministristva in od države prejemajo subvencije, do 27. t. m. dostaviti prosvetnemu ministristvu vse repertoarje za prihodnjo sezono. Pri prosvetnem ministristvu se je ustanovil poseben odbor pod predsedstvom pomočnika prosvetnega ministra Bogdanovića. V tem odboru so še poleg šefa odbora za književnost in umetnost tudi načelniki vseh oddelkov, ki so v zvezi s prosveto in šolskimi ustanovami. Ta odbor bo pregledal repertoarje vseh gledališč za prihodnjo sezono.

Predsednik Argentine odstopil

Buenos Aires, 23. avgusta. AA. DNB: Predsednik argentinske republike Ortis je odstopil. Službeno poročilo o odstopu še ni bilo izdano. Objavljeno bo šele po končani konferenci, ki jo bo imel Ortis s člani svoje vlade in drugimi pomembnimi osebnostmi. Izjavljajo, da je odstop Ortisa v zvezi z njegovim »stanjem in znano je, da se je Ortis že pred tedni umaknil in da je predsedniške posle opravljal podpredsednik Castillo.

Španski primas umrl

Madrid, 23. avgusta. AA. Stefan: Ioleški nadškof, primas Španije, kardinal Gomay Thomas, je po daljši bolezni umrl. Star je bil 72 let. Pred nekaj meseci je bil imenovan za člana španske akademije. Umrl kardinal namreč ni bil poznan samo kot vidni voditelj španske katoliške Cerkve, ampak tudi kot književnik. Med državljansko vojno je pokojni kardinal živel v Burgosu, kjer je objavil o državljanski vojni tri knjige, ki so bile namenjene predvsem inozemstvu in je v njih objasnili cilje nacionalistične Španije ter upravičenost njenih bojev.

Oblaki nad Indokino

Vojaška zveza med Siamom in Indokino

Tokio, 23. avgusta. t. Domei: V japonskih političnih krogih ne dajejo nobene razlage o poročilih, da hoče Siam (Thailand) in Indokino skleniti medsebojno vojaško zvezo. V Hanoi v francoski Indokini je namreč že prispelo vojaško odposlanstvo, ki ima nalog, da se z zastopniki francoske Indokine razgovarja o vojaški zvezi, japonski listi, ki o tem poročajo, menijo, da bo predmet teh vojaških razgovorov predvsem stališče, ki ga bosta obe južnoazijski državi, od katerih je ena francoska kolonija druga pa francoski protektorat, zavzeli do nadaljnjih japonskih načrtov v južnem delu Kitajske. Listi naglašajo, da se japonska vlada ne bo pustila odvrniti od ravne poti, ki si jo je začrtala pri obrambi japonskih interesov na jugu Kitajske.

Cungking spet bombardiran

Cungking, 23. avgusta. AA. DNB: Včeraj je 54 japonskih letal izvedlo dva nova napada na Cungking. Letala so vrgla mnogo eksplozivnih in žigalnih bomb.

Cungking, 23. avgusta. b. Kitajci so imeli nove velike uspehe v jugozahodni pokrajini Kvantunga. Po krvavih borbah so Kitajci zadržali vse svoje položaje vzdolž železniške proge Kjuangsau-Naning, ki se sedaj popolnoma nahaja pod oblastjo in nadzorstvom kitajske vojske.

Milan, 23. avgusta. AA. DNB: V severno italijanskih gorah je padel prvi sneg. Vrhovi Monte Cistella so pokriti s snegom.

Helsinki, 23. avgusta. AA. DNB: V Helsinkiju je ustanovljen odbor, ki bo delal na obnovi finske industrije.

Plavalna tekma Ilirija : Jadran (Split)

Ljubljana, 23. avgusta. Pri današnji zanimivi tekmi med ljubljansko Ilirijo in splitskim Jadranom vlada spet veliko zanimanje med gledalci, katerih se je nabrala polna tribuna na športnem kopališču Ilirije. Navzlic precejšnjemu mrazu dosega tekmovalci in tekmovalke zelo dobre uspehe.

400 m prosto — moški: Skarpa (I.) 5.36,2, 2. Mihalek (I.) 5.37,0, 3. Beloti (J.) 5.44,8, 4. Puljo (J.) 6.07,8.

Točke: Ilirija 8, Jadran 3.

100 m prosto — dame: 1. Dragušica Fine (I.) 1.17,3, 2. Beara (J.) 1.18, 3. Keržan (I.) 1.20, 4. Stipanovič (J.) 1.42,2.

Točke: Ilirija 15, Jadran 7.

Pri tej tekmi se je razvila izredno lepa borba med Finčev in Bearo, v kateri je končno zmagala Finčeva kljub temu, da je bila Beara pred njo na obratu za okrog 2 m.

100 m hrbtno — moški: 1. Pelhan (I.) 1.15, 2. Pestevsek (I.) 1.16,6, 3. Bakašev (J.) 1.18,2, 4. Perčeta (J.) 1.22,2.

Točke: Ilirija 23, Jadran 10.

200 m prosto — dame: 1. Martin (I.) 3.35,8, 2. Stipanovič (J.) 4.01,8, 3. Filipič (I.) 4.05,3, 4. Ivančič (J.) 4.06,4.

Točke: Ilirija 30, Jadran 14.

Ob času, ko to poročamo, se plavalne tekme nadaljujejo. Zmagala bo zanesljivo Ilirija, vprašanje je le, če bo dosegla zaželjeno število 70 točk.

Še enkrat — Sokoli in framasonstvo

»Vreme«, »Oko Sokolovo«, glasilo belgrajske sokolske župe, »Zagrebački list«, »Obzor« pa večina jugoslovanskega časopisja prinaša odkritja o položaju in vplivu framasonstva na Sokola kraljevine Jugoslavije. Belgrajski Sokol, ki bo pač najbolje poučen o stvari, ugotavlja, da je prvi namestnik starešine Sokola kraljevine Jugoslavije prvi mojster jugoslovanskega masonstva, da je prav tako tajnik Saveza framason, da framasoni odločajo v prosvetnem odseku Sokola, da imajo večino v sokolskih župah, da imajo svoje posebne znake, da imajo v »Sokolu« svoja posebna bratstva in da Sokole, ki niso njihovega mišljenja, terorizirajo in dajo, če so uradniki, take samostojne misleče Sokole prestavljati v druge kraje, kjer ne morejo biti masonom na poti. Srbski Sokoli so sedaj razumeli, zakaj se je vgnezdil v Sokola protivrški in protinarodni duh in zakaj se je začel čedalje bolj izneverjati ljudstvu ter se ogiba ideje borbe s kapitalizmom: framasonska komanda je Sokola udinjala tuji mednarodni ideologiji, ki ni ne slovanska, ne narodna, niti v duhu jugoslovanske ljudske tradicije. Vse to trdijo Sokoli sami, to se razpravlja v jugoslovanskem tisku kot važna zadeva, ogorčenje proti tajni organizaciji, ki do biva svoja navodila iz inozemstva, je splošno in vsa javnost v naši državi je soglasna v tem, da se mora framasonstvo izgnati iz vseh javnih institucij pa da se ne sme trpeti, da bi širilo svoje brezverske ideje, svoje internacionalno mišljenje in svojega protiljudskega duha po organizaciji, kakor je Sokol, ki bi moral biti nacionalen, ljudski in slovanski.

Tako ugledni narodni ljudje in listi — le »Jutro« bi rado vse utajilo, stvar omalovaževalo in jo speljalo na stranpoti, češ »vse ropotanje o masonskem vplivu je le intriga proti naši najodličnejši narodni organizaciji, Sokolu«. Ne prinaša pa »Jutro« prav nobenega dokaza, ki bi pobijal trditve belgrajskega Sokola pa »Vreme« in drugih srbskih in hrvatskih listov. Ne more tajiti, da ne bi bila namestnik in tajnik Saveza framasonska prva in da ne bi bili framasoni v prosvetnem odboru Sokola, samo to v svoji zadržki venomer mije, da noben vodilni funkcionar slovenskega Sokola ni framason. Prvič imajo framasoni navodilo, da svoj značaj in funkcijo zatajijo, ako bi bilo to potrebno, zato na trditve »Jutra« ni ničesar dati. Drugič pa ni glavno vprašanje, dali je kak vodilen funkcionar slovenskega Sokola framason, kakor ni glavno vprašanje, ali je v vodstvu JNS v Ljubljani kakšen framason, ampak stvar, za katero gre, je ta, da je vse sokolstvo sploh pod feldmarsalsko palico framasonstva, da ne posluša več Tyrša, Masaryka, vseslovanske misli in slovanske demokracije, ampak da sledi direktivam Velikega orienta, torej neslovanske organizacije,

ki sestoji iz samih denarnih mogotcev, bančnikov in politikov velemeščanskega internacionalnega duha, sovražnega krščanski pravstvenosti ljudstva, predvsem slovanskemu bitju in npravi, kakor je ugotovil pokojni Masaryk. Ako je vodstvo Saveza in njegove prosvete, kakor trdijo v Belgradu, pod taktirko masonstva — Savez tega ni zanikal, ampak le objubil neke odredbe in dostojne sklepe ter zavzete stališča — potem je ves Sokol, torej tudi slovanski, v delovnem prostoru framasonstva kot njega orodje.

Pa »Jutro« se le dela, kakor da stvar ni važna — v resnici je postalo nervozno že pred meseci, ko se je začelo govoriti, da ima framasonstvo v naši državi nevaren vpliv in da ga je zato treba zatreti. Hitelo je dokazovati, da framasoni niso ne številni ne opasni, da predstavljajo le neke vrste duševni šport, da je to nedolžna družba brez javnega pomena in ko ni našlo seveda vere, je zagotavljalo, da v Sloveniji ni masonov in da so narodni in napredni ljudje čisti framasonske greha. Tudi zdaj, ko se je odkrila vloga framasonstva v Sokolu, zagotavljajo, da ni masonstva v Sloveniji, da jih je mogoče nekaj, ozidoma, da jih je gotovo, toda majhno število — vidite, kaj vse »Jutro« ve! — na vsak način, da ni v Sloveniji nobene framasonske lože. »Jutro« torej, ki se na eni strani trudi pokazati, da o masonih prav nič ne ve, na drugi strani kar z vso gotovostjo postavlja trditve o slovanskem framasonstvu, kakor da mu je naravno znano vse, kar se te družbe tiče. Pri tem pa trdi neresnico, da namreč v Ljubljani framasonske lože ni. Hrvatski listi so objavili, da se je letošnje spomladai ustanovil v Ljubljani framasonski venček »Valentin Vodnik«. Prej so bili namreč slovanski framasoni včlanjeni v zagrebački loži »Maksimilijan Vrhovec«, ko pa se je v državi uveljavil federativni princip, so tudi naši masoni dobili v duhu novega časa in reda, če ne ložo, pa svoj »venček«. Poiskali so si tudi hram, kjer zborujejo in uganjajo svoje ceremonije, pod katerimi skrivajo svoje namene: izpodkopati ljudsko vero in nprav po zapovedih mednarodne centrale.

Tak je torej duh, ki je zavladal v jugoslovanskem sokolstvu, tako da so se srbski Sokoli sami uprli in zahtevali, da se ta nečisti duh iz Sokola izžene. »Jutro« pa, ki sicer o »framasonih nič ne ve«, se temu upira, ker mu je ta duh soroden in bi ga je težko pogrešalo. Očitno pa ne bo nič pomagalo, ker bo pač tudi »Jutro« moralo izpovedati, da ne gre pustiti slovansko in slovansko nacionalno institucijo v rokah duha, ki ima svoj sedež v tujini in ni zvezan z našim narodom, njegovo duševnostjo in njegovimi interesi, pač pa mu je hudo nasproten v svojem zapadnjaškem, internacionalnem in velemeščanskem brezverstvu in frakarskem svobodomiselnosti.

Eno leto prijateljstva med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo

Nemški in italijanski tisk poudarjata zgodovinski pomen tesnega sodelovanja in uspehe, ki jih je od tega pakta imela nemška politika

Nemški tisk

Berlin, 23. avgusta. AA. DNB. Včerajšnji berlinski listi posvečajo svoje uvodne članke prvi obletnici nemško-sovjetske prijateljske pogodbe o nenapadanju in sodelovanju. Listi pravijo, da je prvo leto pokazalo, da so dogodki potrdili vse upe, ki sta jih podpisnici položili v ta sporazum. Članek pravijo, da je do te odločitve prišlo zato, ker se je izvedelo, da je prišlo angleško francosko odposlanstvo v Moskvo za to, da bi uvedlo Rusijo za sebične angleške namene.

»Völkischer Beobachter« med drugim pravi, da je s tem sporazumom odvrnjena največja nevarnost za razširitev vojne. Ta sporazum je prihranil mnogim narodom in Sovjetski Rusiji velike žrtve in vzpostavil med obema državama odnose, ki odgovarjajo zgodovinski izročilu, gospodarskim in političnim razmeram. Ta sporazum sloni na zaupni dalekovidnosti in obsega več, kakor so trenutne politične potrebe. V teku sedanje vojne so se razbili vsi poskusi angleške politike, da se zdrobi sporazum od 24. avgusta 1939 in da nastane med Moskvo in Berlinom nove razprtije. Angleški poskusi napraviti v baltskih državah in na jugovzhodni Evropi nove zapletljive, so bili že v naprej obsojeni na neuspeh. Zaradi takih trdnih odnosov so bile do sedaj večkrat odvrnjene mnoge krivice mirnim potom, ki so bile narejene s prejšnjimi mednarodnimi dogovori. Vzporedno s političnim sporazumom Nemčije in Sovjetske Rusije se kažejo nove vsesplošne koristne preureditve gospodarstva. Najbolj je treba poudariti to, da je bil dosežen zaradi nemško-sovjetskega sporazuma prvi prodor angleške blokade. Ta sporazum je bil osnova, na podlagi katere se je ustvarilo celo vrsto novih in koristnih gospodarskih sporazumov in zvez med državami severne, vzhodne in južne Evrope.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« pravi, da je bila za Anglijo pojska vojna se prej, predno je začela, izgubljena. Izgubljena je bila dne 23. avgusta 1939, ko je bil podpisan nemško-sovjetski sporazum. S tem dnem je bilo obsojeno na neuspeh najvažnejše angleško orožje, blokada, zaradi katere so se pričakovali, da bo morala Nemčija voditi vojno na dveh frontah. Najbolj poklicani predstavniki Sovjetske Rusije se niso pomislili, zabrusiti Angliji v obraz, da angleške blokade za Rusijo ni. Nemško-sovjetska trgovina je postala eno od bistvenih dejstev, s katerim računa sovjetsko načrtno gospodarstvo.

»Berliner Börsen Zeitung« med drugim pravi: »Izključena je za vedno vsaka možnost vojnih zapletljajev med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo. Od podpisa pogodbe se je v Evropi zgodilo že mnogo dogodkov, ki so se razvijali v smeri ustvaritve novega reda v Ev-

ropi. Vsi ti dogodki so se odigrali tako, kakor to odgovarja podpisnicam sporazuma.«

Italijanski tisk

Rim, 23. avgusta. AA. Stefani: »Popolo di Roma«, komentira prvo obletnico nemško-sovjetskega pakta, s katerim sta se obe državi obvezali, da bosta vzdrževali tesne zveze druga z drugo in da se bosta posvetovali in obveščali o vprašanjih skupnega interesa. Pomen tega pakta, ki so ga vsi razumeli, ko je bil objavljen, je postal zelo jasen v luči dogodkov, ki so mu sledili. Nemčija je, izvajajoč ponovno z veliko odločnostjo, politiko Bismarka, s tem paktom končno ločila Sovjetsko Rusijo od zahodnih držav in preprečila angleške obkoljevalne namene. Dejstvo, da se Anglija še vedno ni odrekla upanju, da bi priegnila Sovjetsko Rusijo v svojo obupno igro, kaže še večji uspeh politike, ki jo je Nemčija uresničila s tem paktom in ki je bil v ostalem koristen tudi za Sovjetsko Rusijo.

Sovjetski tisk se zaklinja, da ničesar ne more omajati prijateljstva Nemčije s Sovjeti

Moskva, 23. avg. t. United Press: Današnja »Izvestija« objavljajo dolg članek, v katerem proučajo obletnico nemško-sovjetskega prijateljstva in sodelovanja. List pravi, da je prošlo leto

Italija svari Egipet

V Rimu govorijo o bližajoči se ofenzivi maršala Grazianija proti angleškim postojankam v Egiptu

Rim, 23. avgusta. t. Agencija Stefani omenja poročila iz Kaira, da je egiptovska vlada odredila svoji motorizirani diviziji, naj se takoj postavi ob stran angleške vojske, ako bi bila slednja napadana v angleških oporiščih v Egiptu, ter pristavlja, da bi Italija v primeru, ako se ta poročila resnična, ne mogla ostati brezbrizna napram takšnemu dejstvu. Ako se Egipt odloči, da stopi na stran Anglije, bi to sedanji položaj spremenilo in bi Italija morala nato primerno odgovoriti.

Rim, 23. avgusta. AA. Stefani: Z ozirom na poročila, ki jih je sporočil londonski radio in po katerih se Egipt pripravlja, da se s svojimi četami pridruži angleški vojski v boju proti Italiji, na pristojnih mestih v Rimu izjavljajo, da Italija ne bi mogla, če se ta vest uresniči, ostati brez boja. Stališče Italije do Egipta je že znano. Italija ne namerava napasti Egipta, pač pa samo angleške čete, ki se mude na egiptskem področju. Italija popolnoma razume, da bi bilo stališče Egipta čisto drugačno v primeru, če Egipt ne bi bil pod težkim jarmom britanskega despotizma. Če bi Egipt nameraval stopiti na stran Velike Britanije, in nastopiti proti Italiji, tedaj bi to dejstvo spremenilo sedanje stvarno stanje in bi Italija na to odgovorila kakor je treba.

Grazianovi načrti

Rim, 23. avgusta. t. Japonska poročevalna agencija Domei poroča: V Rimu mnogo govorijo o novi ofenzivi maršala Grazianija, ki jo namerava začeti v Severni Afriki z namenom, da uniči angleške strateške postojanke v Egiptu in zasede važni Sueški prekop. V rimskih merodajnih krogih so ta poročila potrdili, češ da je ofenziva dejansko že napovedana v dnevnem povelju Mussolinija, ki pravi, da je armada maršala Grazianija že prejela povelje za operacije na »drugem bojišču vzhodnega Sredozemlja«. Na merodajnih mestih pravijo, da se bo ofenziva v kratkem začela. Glede prostora, kje mislijo italijanske čete napasti egiptsko-sudansko ozemlje, pa ni mogoče dobiti nobenih pojasnil. V časnikarskih krogih menijo, da bo italijanski udar prišel z več strani in sicer na severu proti angleškemu pristanišču Aleksandriji v Egiptu, na južni libijski meji proti Sudanu ter iz Abesinije prav tako na Sudan v dveh smereh, in sicer proti Nilu in proti Port Sudanu, važnemu angleškemu pristanišču v Rdečem morju.

Italijansko vojno poročilo

Nekje v Italiji, 23. avgusta. AA. (Stefani.) 75. poročilo štaba italijanske oborožene sile se glasi: Angleško podmornico, ki jo omenja včerajšnje poročilo, je potopila torpedovka »Papac«. Podmornica je izstrelila tri torpede na torpedovko, toda brez uspeha. S hitrim manevrom je torpedovka napadla podmornico ter vrgla veliko število globinskih bomb. Podmornica je bila zadeta. Pokazala se je na površju, nakar se je potopila.

Oddelek naših bombnikov je spet bombardiral aleksandrijsko pristanišče. Nek drug letalski oddelek je odkril sovražni konvoj v vzhodnem delu Sredozemskega morja, ki sta ga spremljala dva rušilca in podmornice. Vsa naša letala, ki so se tega poleta udeležila, so se vrnila.

Sovražni potel v Severni Afriki nad Sombo in Defne je bil brezuspešen. Ena oseba je bila ubita, pet pa ranjenih. Druge letalske napade je sovražnik izvedel v Vzhodni Afriki, in sicer na Mogadiscio, kjer je bilo ranjenih pet Askarov, ter na Masauo, kjer ni bilo niti izgub niti škode.

Kaj bo z Luksemburgom

Bern, 22. avgusta. t. Švicarski list »Neue Zürcher Zeitung« piše glede bodoče usode vojvodine Luksemburške, da se bo uredila šele po sedanji vojni. Nemčija je tamkaj uvedla nemško politično upravo pod svojim gauleiterjem in nemška policija je bila poslana v vojvodino. Nemščina je postala uradni jezik Luksemburga. Luksemburška kneževina meri 2568 kv. kilometrov površine in je leta 1935. štela 297.000 prebivalcev. Katoličanov je 96%. Inozemci se takrat prebivalo v Luksemburgu 40.000, med njimi Nemcev 17.000 (Slovencev pa okrog 1500) in 10.000 Italijanov. Zaposleni so bili v železni industriji. Bogastvo Luksemburga leži v bližnjih železnih rudnikih, ki so vsako leto dali okrog 7 milijonov ton rude, nadalje v njeni zelo razviti jekleni industriji. Luksemburg je do l. 1818. stalno menjal gospodarje. Enkrat je bil pod Habs-

v polni meri dokazalo, kako zgodovinske važnosti je bila pogodba z Nemčijo, ki je ohranila vso svojo vrednost kljub viharim dogodkom. Prvo leto sovjetsko-nemškega prijateljstva je dokazalo, kako neomajno je to prijateljstvo. Čeprav so sovražniki Nemčije in Sovjetske Rusije neprestano poskušali to prijateljstvo in sodelovanje razdreti. Danes prav tako kakor pred letom dni nemški narod in Sovjeti enodušno proučujeta to veliko zgodovinsko pogodbo, ki je pripomogla k temu, da se je ohranil mir na vzhodu Evrope. Letos prav tako kakor lani Nemčija in Sovjeti slovesno zadržujeta, da bo njuno medsebojno prijateljstvo trajalo in da ga nič ne more omajati.

Moskva, 23. avg. AA. DNB: O priliki obletnice sklenitve nemško-sovjetskega pakta objavlja delavski list »Trud« članek, v katerem govori o neuspehih poskusih zahodnih držav, da bi zanele med Nemčijo in Sovjetsko zvezo spor. List med drugim pravi: Že leta 1919. je Lloyd George na mirovni konferenci v Parizu izjavil, da za angleško-francoske interese v Evropi ni večje nevarnosti kot morebitna zveza med Berlinom in Moskvo. Od tedaj se je angleško-francoska diplomacija v Evropi neprestano prizadevala, da bi zanele spor med Nemčijo in Sovjetsko zvezo. To politiko je francoski list »Temps« leta 1938 označil z besedami: Počakali bomo, dokler Nemcev ne uničijo ruske stepe intervenirali pa bomo šele konec drugega ali tretjega leta vojne, ko bo moč Berlina in Moskve oslabiljena.

Zato je nemško-sovjetski nenapadalni pakt v Parizu in Londonu učinkoval kot bomba. List dalje pravi, da se je angleško-francoska zveza tudi po sklenitvi tega pakta med Nemčijo in Sovjetsko zvezo neprestano prizadevala, da bi skalila dobre sosedstvene odnose med Nemčijo in Rusijo. Vsa ta prizadevanja pa so ostala brez vsakega uspeha. »Trud« končno poudarja, da Sovjetska Rusija v gospodarskem in političnem oziru lahko pogleda letno bilanco razvoja odnošajev med obema državama, bilanco, ki je bila za Nemčijo in za Rusijo koristna.

Italijani o zmagi v Somaliji

Milan, 23. avgusta. AA. Stefani. Pod naslovom »Staro Churchillovo besedičenje« je italijanski list »Popolo d'Italia« v svoji drugi izdaji objavil sledeče: Močan udarec v Berberji je zlomil angleškemu cesarstvu hrbtnico. Gospodujoča Anglija, ki leta 1935 ni mogla prenesti italijansko prisotnost na indijskem potu, je govorila, da je še čas, ko zaradi samo enkratnega »nec trepčice ves svet. Danes pa je

Nemci streljajo s topovi s francoske obale v Anglijo

Berlin, 24. avg. AA. DNB: Nemško letalstvo je včeraj v noči od 22. na 23. avgust nadaljevalo s svojimi srditimi napadi. Na Škotskem je bombardiralo več pristanišč. Pri tem sta bili težko poškodovani dve trgovski ladji. Pri Doveru je bilo tudi poškodovanih nekaj ladij. V srednji Angliji so bile bombardirane nekatere tovarne vojne industrije, v južni Angliji pa letališča in letalske naprave. Sovražnik je izgubil 11 letal, 3 nemška pa se niso vrnila.

London, 24. avg. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo je objavilo danes naslednje poročilo: Pri včerajšnjih letalskih spopadih je bilo sestreljenih 9 nemških letal. Sedem so jih sestrelila naša lovska letala, dve pa je zbila na tla protiletalska artilerija. Štiri britanska lovska letala so izgubljena, dva letala po sta se iz njih rešila. Danes dopoldne so granate, izstreljene iz topov tipa Lewis zbile na tla en nemški bombnik. Po obvestilih, ki so prispela sinoči do 19. ure, je danes preletelo našo obalo majhno število sovražnih letal, od katerih je večina nastopala posamič. Eno teh letal ni prodrlo več kot nekaj kilometrov. Sovražna letala niso vrgla niti ene bombe. Naši lovci so sestrelili štiri sovražna letala. Izgubili smo dva aparata, katerih letalci so se rešili.

Angleži streljajo nazaj

Berlin, 23. avg. AA. DNB: Sinoči so angleški dalečstrelni topovi metali granate v okolico Calaisa. Kakor je zvedel nemški poročevalski urad, niso povzročili nobene škode.

Boji v zraku

London, 23. avg. AA. Reuter: Nemške baterije so bombardirale obale v oblasti Dovera. Bombardiranje doverske oblasti po nemških baterijah na francoski obali je zajelo širši prostor. Izgleda pa, da ni bilo mnogo človeških žrtev. Zadet je bila neka cerkev in poškodovane nekatere zgradbe. Nemške baterije so bombardirale ponoči.

London, 23. avg. t. Na merodajnih londonskih mestih izjavljajo, da so prvi strel iz nemških dalekosežnih topov, ki so postavljeni na francoski obali nasproti Doverja, začeli padati že včeraj popoldne. Strelji so takrat leteli nad Doverjem v zaledje kentske grofije. Pozno zvečer pa se je topovski ogenj spet začel. Prve granate, ki so priletele na angleška tla, so padale po 45 m. prezogodaj, toda mnoge med njimi so eksplodirale že 5 minut po padcu na zemljo. Prebivalci so še vedno preplašeni, ker na topovske strele še niso navajeni. Takoj po 9. uri zvečer so nemški to-

sama prisiljena priznati bliskovito italijansko zmago. Izredno važni dogodki zadevajo Anglijo vsekakor huje od naše akcije v Abesiniji. Ali doim je tedaj Anglija zaradi stvari, ki se nje niso tikale, grmela proti Italiji, bi ona danes zaradi izgube ene svoje kolonije hotela svetu povedati, kako je to nevažno. Isti Churchill si upa poraz pripisati »višjim silam«. Italijansko cesarstvo, povezano z domovino, lahko samo z radio valov, in na nepremagljivih krikih fašizma zlomi silo angleškega cesarstva. Na misel pa prihaja famozna Churchillova fraza iz leta 1935: »Mi z iskrenim obžalovanjem mislimo na usodo italijanske mladine, ki je brezvestno vržena v Abesinijo in od domovine odškodovana, kjer bo žalostno poginila.« Obžalovanja italijanske mladine, ki je osvojila cesarstvo in ki danes razširja njegove meje in moč.

Posebno pazite, kaj bolnik pije!

Pitje ni le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogokrat važnejše od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim čišče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci!

Prospekte in vsa potrebna navodila pošlje brezplačno in z veseljem: Uprava zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

Napadi na Aleksandrijo

Aleksandrija, 23. avgusta. AA. (Reuter.) Davi je bilo dano v Aleksandriji znamenje za alarm, ki je trajal 55 minut. Padlo je nekaj bomb. Deset minut po končani pripravljenosti je bilo spet dano znamenje za nov alarm, ki je trajal 75 minut. Pet minut zatem pa se je začela še tretja pripravljenost, ki je prenehala po desetih minutah.

Angleška poročila

Kairo, 23. avgusta. AA. Reuter. Poveljništvo angleških pomorskih sil v Egiptu poroča: Okoli enih popoldne je bil izveden letalski napad na Aleksandrijo. Udeleževalo se ga je nekaj letal.

Angleško brodovje odplulo iz Aleksandrije

Rim, 23. avgusta. b. Iz egiptovske meje poročajo italijanski listi, da se v egiptskih krogih razširjajo govorice, da bo angleško brodovje, ki je vsidrano v Aleksandrijo, odplulo v drugo pomorsko oporišče na Sredozemskem ali Rdečem morju. Bržkone bo brodovje odplulo na Ciper ali v Haifo.

Nemci streljajo s topovi s francoske obale v Anglijo

povi streljali v zelo hitrem času in je bilo streljanje združeno z grmenjem in tresenjem zemlje, kar je prebivalstvo doverske okolice spravilo v veliko nervoznost. Okrog 10 ure zvečer so priletela angleška letala in nemške baterije bombardirale. Nastali so požari, ki so jih z angleške obale opazili. O škodi, ki so jo topovi povzročili, niso objavljeni nobeni podatki.

Berlin, 23. avg. AA. DNB: Kakor je DNB izvedelo, je bilo včeraj ob južni angleški obali sestreljenih 7 angleških letal vrste »Spitfire«, ki so jih sestrelila nemška letala.

London, 23. avg. AA. Reuter: V poročilu, ki ga je izdalo letalsko ministrstvo in ministrstvo za varnost Londona med drugim pravi, da so nemška letala posamič ali v manjših oddelkih letela nad Anglijo. Poročilo pravi, da so nemška letala vrgla bombe na več krajev južnega Walesa in nad neko mesto v severovzhodni Škotski. Nekaj bomb so vrgla v krajih pred Londonom. V dveh mestih severovzhodne in v dveh mestih jugozahodne Anglije je bila povzročena manjša škoda. Nekaj žrtev in škode je bilo tudi po drugih krajih.

Nočni napad na London

London, 22. avgusta. AA. Reuter: Prvič od začetka vojne je londonsko prebivalstvo prebudilo načenjen ogenj protiletalskih baterij, detonacije v daljavi, bombe in tuljenje siren. Tri področja v okolici Londona so pretrpela bombardiranje manjšega obsega. Padlo je nekaj bomb. Ni bilo niti ene smrtno žrtev. Škoda je bila prizadejana na gotovih zgradbah. Neko osamljeno letalo je zaman poskušalo prodreti londonsko obrambo. Neko drugo letalo se je posluževalo svetlobnih rakiet. Protiletalska artilerija je bila zelo učinkovita, prav tako pa tudi lovska letala.

»Zračne križarke«

London, 23. avg. AA. Reuter: Izvedelo se je, da bo angleškemu letalstvu kmalu na razpolago nova vrsta bombnika, ki bo zelo velik in hiter. Z njimi bo pilot lažje upravljal kakor z dosedanjimi mnogo lažjimi letali. O poednostih te nove vrste bombnika nič ne povedo. Trdijo, da so te »zračne križarke« zgradili v Kanadi.

Iz Francije

Pariz, 23. avgusta. AA. DNB: Včerajšnji govor, ki ga je imel francoski zunanji minister Boudin po radiu, so v celoti objavili francoski časopisi v nesasedenih krajih. Vsi se strinjajo v tem, da izjava zunanjega ministra predstavlja najboljši odgovor francoske vlade na Churchillove obtožbe. List »Avenir« poudarja, da govor francoskega zunanjega ministra pravilno osvetljuje dogodek, ki jih britanska vlada zaveštno prikriva. Pripominja, da razširitev blokade na preskrbo Francije z življenjskimi potrebščinami predstavlja nov zločin, s katerim se hvali Churchill.

»Action Française« pri tej priliki prinaša komentar o Churchillovem govoru in poudarja, da se britanski ministrski predsednik moti, če misli, da pozna Francijo. On si je ustvaril gotov pojmo o Franciji samo na podlagi »zgodnjih Francozo«, kakršni so Leon Blum, Mandel, in drugi, z katerimi se je družil. Churchill nikdar ne bo razumel, da globoko žali Francijo, če žali maršala Petaina.

Clermond-Ferrand, 23. avgusta AA. Havas: Reforma sedanje zakona o razporokah je predmet proučevanja. Reforma bo obstojala v tem, da bo ločitev zakona otežena t. j. uvedle se bodo nekatere formalnosti pri samem postopku razporoke. Vsak, kdor se bo hotel ločiti, bo moral ta svoj korak tehtno obrazložiti.

Gospodarstvo

Kaj bo z Narodno banko

Ljubljana, 23. avgusta.

Razprava v našem časopisu o bodočnosti naše Narodne banke je nekoliko utihnila. Kaže, da je v merodajnih krogih bodočnost ustroja naše Narodne banke rešena stvar in zato javna razprava nima več nobenega pomena. Imela pa je javna razprava toliko pomena, da smo dobili nekatere prispevke, ki so dobro služili merodajnim faktorjem za pravilno presojo vprašanj, ki so v zvezi z Narodno banko. Seveda je bilo v razpravi tudi mnogo žolčnih in osebnih momentov, saj je šlo marsikomu za važne materialne interese v vsej razpravi in je pri tem žolčnost razumljiva.

Kaže, da do popolnega podzavljenja Narodne banke ne bo prišlo, tako da bi država prevzela vso delniško glavnico v svoje roke. Pač pa si bo z imenovanjem ali vsega upravnega sveta ali pa vsaj polovice zagotovila še večji vpliv v banki kot do sedaj, ko je imel finančni minister pravico imenovati guvernerja in oba viceguvernerja Narodne banke.

To pomeni, da bo poslovna politika Narodne banke odslej vodena absolutno samo po državi, oz. njenih izvršnih organih. Če bo ta reforma imela za posledico izpremembo celotnega sistema na dobro, potem je stvar v redu. Država je doslej že itak uravnavala valutno politiko banke, določala skoraj popolnoma enostransko kot partner svoje razmerje do banke, ni pa posegala v funkcijo, ki jo izvršuje Narodna banka na polju kreditne politike. In prav tu je pričakovati največjih izprememb. Doslej so bile naperjene proti kreditni politiki Narodne banke največje kritike. Spomnimo se samo leta 1931, ko je kreditna politika Narodne banke pustila propadati naše domače denarne zavode, ne da bi jim priskočila na pomoč, kar bi se bogato rentiralo. Leta 1938 in 1939 v to napako banka ni zapadla, ker se je tudi v njenem vodstvu pojavila druga miselnost, vendar pa ta miselnost še ni dovolj globoko ukoreninjena, tako da so Hrvatje razumljivo zahtevali večji vpliv države na kreditno politiko, da ne bi bili odvisni samo od oseb, temveč da bi bilo enakomerno upoštevanje tudi potreb Hrvatske uzakonjeno na kakršen koli način in da bi osebe imele manj važno vlogo, da bi bilo vseeno, ali so osebe bile manj agilne ali ne.

S tem se tudi za nas odpirajo nove perspektive in treba bo tudi naše postopno prilagoditi novim razmeram, da ne bomo stali ob strani. Izprememba kreditne politike Narodne banke bo gotovo imela svoje posledice tudi pri nas in žeteli je, da bi dobile glede kreditne politike v okvirju splošnih smernic podružnice banke večjo samostojnost, da bi lažje odgovarjale potrebam gospodarstva svojega okoliša. To se je doslej nekaterim zdelo zelo težavno, vendar nam mnogo vzgledov kaže, da ne bi bilo takih težav s to preureditvijo in nadaljnjim funkcioniranjem.

Jubilej Ljubljanske kreditne banke

Dne 24. avgusta poteče 40 let, odkar je bila ustanovljena Ljubljanska kreditna banka. 24. avgusta 1900 je bil namreč ustanovni občni zbor banke, 26. avgusta pa je začela banka posloovati v nekdanji Groblnikovi hiši na Mestnem trgu. Dočim je bila v trgovski register vpisana 2. septembra 1900. Ljubljanska kreditna banka je bila prva slovenska banka.

Pogled v zgodovino denarnih zavodov v nekdanji Avstriji kaže, da je bila v Avstriji ustanovljena prva hranilnica l. 1819. v Ljubljani pa smo dobili prvo hranilnico že l. 1820. Prva delniška banka v modernem smislu je bila v Avstriji ustanovljena l. 1852, toda v Ljubljani smo dobili šele l. 1856 podružnico Avstrijske nacionalne banke, ki je bila ustanovljena 1816 in šele leta 1867 je bila v Ljubljani ustanovljena prva banka z nemškimi imenom in poslovanjem »Laibacher Gewerbebank« z malo glavnico 30.000 goldinarjev. Banka je l. 1872 likvidirala, tako da Ljubljana poslej nekaj let ni imela samostojne banke. V Mariboru je bila ustanovljena l. 1872 tudi nemška »Marburger Escompte-bank«. Šele l. 1876 je dobila Ljubljana zopet svojo samostojno banko: »Kraische Escomptegesellschaft«, ki je pa tudi prenehala delovati l. 1884. Od tedaj dalje je minulo več kot 15 let, da je dobila Ljubljana svojo banko in sicer topot svojo slovensko banko, ki je bila prva na naših tleh.

Z aktivno pomočjo tedaj že močne Živnostenske banke, ki je imela s svojo podružnico na Dunaju znatne poslovne stike z našimi kraji, je bila l. 1900 ustanovljena Ljubljanska kreditna banka z majhno glavnico pol milijona kron. Čez polovico delnice je prevzela Živnostenska banka v Pragi. Ki je dala mlademu zavodu na razpolago strokovno izobraženo osebje in mu je šla na roko z izdatnimi krediti ter zvezami.

Ze prvo leto poslovanja je imela banka 1.55 milijona kron bilančne vsote. V drugem letu poslovanja je banka že povečala delniško glavnico na 1.000.000 kron, l. 1905 na 2.000.000 kron. Poslovanje se je lepo razvijalo in je od l. 1901 do vključno 1904 banka delila 4% dividende, naslednje dve leti pa 5%. Posega je kmalu tudi izven Ljubljane ter je že l. 1901 ustanovila prvo podružnico na neslovenskih tleh v Splitu. Splitki podružnici je l. 1904 sledila ustanovitev podružnice v Celovcu, 1907 v Trstu, 1909 v Sarajevu, 1910 v Gorici in 1912 v Celju, tako da je banka imela ob začetku svetovne vojne že 6 podružnic. Udeleževati se je začela tudi v industriji ter trgovini in prometu ter je sodelovala pri ustanovitvi novih slovenskih in hrvatskih podjetij.

Razmah je banki posebno prineslo l. 1908, ko je boj za gospodarsko osamosvojitve Slovencev prinesel tudi na polju poslovanja denarnih zavodov, posebno v Ljubljani, velik napredek. Tega, zaradi aneksijske krize sicer kritičnega leta, je banka zvišala glavnico od 2 na 3 milij. kron, kateri so sledila še nadaljna zvišanja, tako da je ob vstopu v svetovno vojno banka imela 8 milijonov kron glavnice. Leta 1908 je prineslo banki veliko novih tujih sredstev. Saj so tega leta vlogo na knjižice narasle od 2.827.510 na 3.363.593 kron, upniki pa od 4.615.289 na 8.544.430 kron. Tega leta je bila bilančna vsota banke narasla od 10.477 na 16.445 milij. kron. V letu 1911 je banka preživela odtok upnikov od 11.56 na 7.717 milijonov kron, kar pa je nadoknadila z novimi hranilnimi vlogami ter s povišanjem glavnice od 5 na 8 milij. kron, tako da je bilančna vsota to leto vseeno narasla. Za leto 1910 je izplačala 7% dividende, nato pa naslednji dve leti samo 6%.

Vojno leto 1914 je našlo banko v znatnem razvoju in je imela dovolj rezerv, da je srečno prebrodila začetek vojnih časov. Zmanjšala pa se je donosnost, saj je znašala dividenda za 1914 le

Kar se tiče splošne poslovne politike Narodne banke, najbrž ne bo posebnih izprememb. Razmerje države do banke se bo najbrž tudi izpremenilo glede določitve čistega dobička, ki odpade na državo. Ostalo pa bo v glavnem dosedanje razmerje glede zadolžitve države pri banki, kar je za valutno politiko velike važnosti.

Reforma Narodne banke in interesi hrvatskega gospodarstva. Pod tem naslovom je izdal inž. oec. Ante Malbaša v Osijeku publikacijo, v kateri zastopa hrvatsko stališče glede reforme Narodne banke. V publikaciji je podano mnogo statistik, ki kažejo razvoj kreditov Narodne banke po posameznih pokrajinah države, nadalje je prikazan ves historiat hrvatskih zahtev glede reforme banke, posebno je poudčrtano tozadevno delo sedanjega viceguvernerja banke g. dr. Iva Belina, ki je skozi leta neumorno zastopal stališče hrvatskih gospodarskih krogov glede politike Narodne banke. Končno predlaga avtor naslednje reforme v poslovanju banke, katere navajamo v splošnih obrih: 1. Zagrebška podružnica Narodne banke postane avtonomna glede kreditne funkcije za vse področje banov. Hrvatske. 2. Odgovarjajoči del kreditov se izroči ravnateljstvu Narodne banke v Zagrebu v razmerju, ki odgovarja gospodarskemu pomenu banovine Hrvatske v primeri z drugimi pokrajinami države. 3. Kreditno politiko bi vodil poseben odbor v Zagrebu. 4. Osnuje naj se pri zagrebškem ravnateljstvu poseben oddelek za evidenco trgovskih kreditov. 5. Kreditni pogoji Narodne banke naj postanejo elastičnejši. 6. Ravnateljstvo Narodne banke v Zagrebu bo dalo na razpolago izdatne kredite Gospodarski slogi, da bi ta pristopila k organizaciji kmetijskega kredita za banovino Hrvatsko. — Knjiga stane 20 din in se naroča pri piscu v Osijeku, Belgrajska 4/II.

Smith & Meynier, tvornica papirja, Zagreb-Sušak. Glavnica 20.0, bilančna vsota 50.8 (44.9), čisti dobiček brez prenosa 1.5, s prenosom vred 2.0 (1.55) milij. din.

Arhiv kmetijskega ministrstva. Prejeli smo 18. zvezek Arhiva kmetijskega ministrstva, ki predstavlja zbirko znanstvenih del o našem kmetijstvu. Ta zvezek prinaša naslednje večje razprave: Pri spevek k poznavanju žitnega molja (dr. Pavle Vukasovič), Pri spevek k poznavanju zmanjšanja bosanskega tovarnega konja (dr. Jovan Belič), Tehnološka raziskovanja naših najvažnejših vrst konoplje (dr. Fran Paskovič), Primerjalno preiskovanje raznih glivic vina (inž. Velimir Vučković), Problemi pri gradbi vinskih kleti (dr. Vlastimir Crncevič), nadalje so objavljeni trije referati: o kmetijskem in zadružnem šolstvu v Češkoslovaški, o 18. mednarodnem kmetijskem kongresu in o dr. Otonu Frangešu. Zvezek stane 20 din, naroča se v Vseslovaški knjigarni v Belgradu, Poenkarova ulica 36.

3.5%. Kmalu pa je nastopila doba zmanjševanja vrednosti denarja, kar se je posebno stopnjevalo v zadnjem letu vojne. Do leta 1918 je bilančna vsota narasla zaradi razvrednotenja krone na 169.2 milij. kron pri glavnici 10 milij. kron.

Z letom 1918 je nastopil v našem gospodarstvu nov razmah, katerega so bile deležne v veliki meri tudi naše banke, med njimi tudi Ljubljanska kreditna banka. Razširila je svoje poslovanje po vsej Sloveniji, ustanovila je leta 1919 podružnico v Mariboru, kateri sta sledili l. 1920 podružnici v Ptuj in Brežicah, 1921 v Kranju in Novem Sadu, likvidirala pa je tega leta podružnico v Celovcu, ki je nekaj časa poslovala v Borovljah. Leta 1922 je banka ustanovila podružnico v Metkoviću, 1923 v Crnomlju, 1924 v Logatecu. Poslovanje banke je izredno naraslo. Toda v letu 1925 je prišla deflacijska kriza, ki tudi banki ni prizanesla. Donosnost njenega poslovanja se je zelo zmanjšala. Tedaj je prišlo tudi do borbe za večino delniške glavnice, kar je tudi neugodno vplivalo. Toda banka je prebolela tudi te težave. Proti koncu l. 1926 je prišlo do fuzije med Ljubljansko kreditno banko in Trgovsko banko, ki je bila v Ljubljani ustanovljena l. 1922. Svoje delnice je dala Ljubljanska kreditna banka iz poseti delnic, ki jih je imela od Slovenske banke. Posli banke so se znatno razširili in banka je prevzela tudi aktivne podružnice Trgovske banke (Novo mesto, Prevalje, Rakek in Slovenj Gradec), dočim je druge likvidirala odnosno svojila s svojimi podružnicami.

V nadaljnjem razmahu je banka leta 1927 odprla podružnico v Šibeniku, ukinila pa leto dni nato podružnico v Trstu in Gorici kot inozemski. Glavnica banje je ostala od 1923 do 1934 neizpremenjena 50 milij. din. Najvišja dividenda po vojni je znašala 17% leta 1922, nato pa se je postopno zmanjševala in znašala od 1928 do 1930 le 6%.

Ob koncu desetletja, t. j. 1930 je banka imela pri glavnici 50 in rezervah 11.47 milij. bilančno vsoto 598.06 milij. din in je znašal za to leto čisti dobiček s prenosom vred 5.4 milij. din. Promet je dosegel vsoto 45.955 milij. dinarjev. Sledila so leta bančne krize, ki so se začela jeseni 1931 in dovedla do tega, da je dobila banka 26. maja 1932 posebno zaščitno uredbo o odlogu plačil. Tuja sredstva so odtokala, novih vlog ni bilo in potrebna je bila reorganizacija poslovanja banke. Banka je takoj začela ukinjati nerentabilne podružnice, vodila je račun o izpremenjenih razmerah v našem gospodarstvu. Normalizacija razmer je dovedla sredi leta 1935 do tega, da je zavod izvedel tudi bilančno rekonstrukcijo. Kajti l. 1935 je bil banki odobren odlog plačil, valorizirala je svoje nepremičnine, znižala so se bremena za obresti upnikom in zmanjšana je bila glavnica od 50 na 20 milij. din, nato pa zopet zvišana z izdajo 10 milij. din nove prvenstvene delniške glavnice.

Doba zaščite je banki omogočila, da je začela postopno izplačevati stare vloge in je do danes oprostil za velik del starih terjatev izplačilnih vezav. Dotekati pa so ji začele tudi nove vloge in v naslednjem je razvidna bilančna vsota v novem poslovanju od l. 1932 naprej (v milij. din):

1932	19.2	1936	79.1
1933	38.9	1937	103.87
1934	44.84	1938	151.0
1935	63.3	1939	153.76

V starem poslovanju se je bilančna vsota zmanjšala od skoraj 600 milij. din leta 1930 na 167.65 milij. din na koncu lanskega leta, kar je dokaz, kako velike vsote svojih aktiv je lahko banka mobilizirala v kritje starih upnikov. Značilno je tudi, da je banka svoje reeskontne obveznosti pri Narodni banki iz starega poslovanja zmanjšala od 5.7 milij. na konec l. 1932 na 11.54 milij. din na koncu lanskega leta.

Danes spada banka v vrsto največjih bank v naši državi po obsegu poslovanja ima v Sloveniji podružnice v Celju, Kranju, Mariboru, Ptuj, Rakeku in Slovenj Gradcu, izven Slovenije pa deluje v Splitu, Šibeniku, Zagrebu in od lanskega leta dalje tudi v Belgradu, kjer imajo sedaj vse tri ljubljanske velike banke svoje podružnice.

Iz tega bežnega pregleda zgodovinskega razvoja Ljubljanske kreditne banke, ki danes praznuje svojo 40 letnico, je razviden tudi dober kos razvojne poti Slovenskega gospodarstva. D. P.

Svobodne cene za staro koruzo

»Službene novine« z dne 22. avgusta objavljajo uredbo, s katero je ukinjena veljavnost uredbe o maksimiranju cene in prisilnem odkupu pšenice in koruze z dne 22. junija (objavljene dne 24. junija). Edino kazenska dejanja po tej uredbi se še nadalje preizkujejo.

S tem je ukinjena tudi maksimalna cena za koruzo, kakor je bila že z uredbo o novi pšenični kampanji povišana cena stare pšenice na raven nove pšenice. Uredba zadne 24. junija je doživela torej popoln neuspeh in je morala sedaj biti sploh razveljavljena, ker se je nihče ni več držal. Posebna težava je bila za pasivne kraje, ki nikakor niso mogli dobiti koruze po maksimiranih cenah in so bili zaradi potrebe prisiljeni plačevati višje cene.

Zaradi tega je pričakovati tudi nove ureditve trga s pšenico in koruzo v najkrajšem času. Podrobnosti se niso znane. Obenem bo objavljena tudi uredbitev novih cen ter standardiziranje moke.

Trgovina z Italijo. Iz Belgrada poročajo, da je italijanska vlada sklenila prepovedati sodelovanje v italijanskem izvozu onim trdkam v nevtralnih državah, pri katerih je angažiran kapital držav, ki so z Italijo v vojni. Uvozniki iz Italije bodo morali pri zaključku poslov z italijanskimi trdkami predložiti potrebna potrdila v tem smislu.

Trgovina s Holandijo. Nedavni sporazum o trgovini in plačilnem prometu s Holandijo, ki je stopil v veljavo dne 15. avgusta, ne vsebuje nobenih uvoznih in izvoznih kontingentov, temveč je prepusteno izvoznikom in uvoznikom, da sami po potrebi trga najdejo od pristojnih oblastev potrebne odobritve za posle, ki jih hočejo skleniti.

Posestne izpremembe v Ljubljani in okolici

V zemljiški knjigi je bil te dni izvršen prenos lastninske pravice na korist državnega erarja kraljevine Jugoslavije glede od raznih kmetov odkupljene glavnice, ki je bil potreben za preureditev in preložitve državne ceste št. 2 v odseku Ljubljana—Kranj. Od 25 posestnikov, doma iz Medvod, Preske, Žej, Zgornje in Spodnje Senice, Svetja in Jeprce, je odstopilo državnemu erarju za novo državno cesto 175 a 239 kv. metrov sveta za odkupnino v znesku 304.100 din.

Berlič Rok, posestnik in mizarški mojster v Ljubljani, Celovška cesta 287 je prodal Ivanu Dovžanu, trgovcu v Ljubljani, Francišanska ulica 4 parcelo št. 494-11 k. o. Dravlje v izmeri 1690 kv. metrov za 41.000 din.

Prelec Fran, avtoizvozeček, Ljubljana, je prodal Josipu Badiuri, višjemu davčnemu kontrolorju v Ljubljani parcelo št. 974-70 k. o. Črnuče v izmeri 1975 m² za 17.500 din.

Hribar Karol, posestnik v Sneberjih je prodal Josipu Trpinu, zasebniku, Ljubljana, Šmarska cesta 42 in ženi Tereziji nepremičnino vl. št. 463 k. o. Zadobrova (hiša št. 55 v Sneberjih in njiva) za 27 tisoč dinarjev.

Battelino Angelo, stavbenik, Ljubljana, Aljaževa cesta št. 35 je prodal Alojziju Kmetiču, ravnatelju tovarne »Šesir« Škofja Loka parcelo št. 353-13 k. o. Zgornja Šiška v izmeri 912 m² za 78 tisoč dinarjev.

Puh Josip, tovarnar Ljubljana, Gradaška ulica 22 je prodal Mariji Lebarjevi, posestnici, Ljubljana, Jesenkova ulica 2 parcelo št. 458-13 k. o. Petersko predmestje L del v izmeri 157 m² za 18 tisoč 840 din. Kvadratni meter po 120 din.

Jerneje Alojzij, posestnik, Ježica št. 4 je prodal Ivanu Šivic, zasebniku, Ljubljana, Mišičeva cesta št. 25 del parcele št. 32/2 k. o. Brinje v izmeri 869 m² za 13.000 din.

Tvrda I. Knez, komanditna družba v Ljubljani, je prodala Emiliju Vidičević, soprogi sodnega nadsvetnika, Ljubljana, Erjavčeva cesta št. 4, parcelo št. 328/120 k. o. Spodnja Šiška, v izmeri 601 m² za 42.070 din. Ista tvrda Franu Rapotcu, uradniku pri pošti direkciji v Sarajevu, parcelo št. 328/121 k. o. Spodnja Šiška v izmeri 615 m² za 36.900 din in Tončki Ogrinčević, zasebnici, Ljubljana VII. Aleševčeva ulica št. 32, parcelo št. 328/123 k. o. Spodnja Šiška v izmeri 521 m² za 41.680 din.

Nabavljalna zadruga uslužbenecv drž. železnice v Ljubljani je prodala Maksu Avšiču, progovnemu nadzorniku, parceli št. 827/9 in 827/10 k. o. Slape v skupni izmeri 1.422-629 m² za 19.18 din.

Sušnik Anton, posestnik v Zgor. Zadobrovi št. 96, je prodal Josipini Ahtikovi, učiteljici v Rog. Slatini, nepremičnino vl. št. 768 k. o. Zadobrova za 34.000 din. Dolar Janko, posestnik, Ljubljana, Gorupova ulica št. 3, je prodal Ani Prečernovi, zasebnici v Ljubljani, Beethovnova ulica št. 16 in Jakobu Trčku, posestniku v Dragomeru pri Brezovici, parcelo št. 361/23 k. o. Petersko predmestje, 1. del, v izmeri 61 m² za 45.000 dinarjev.

Zaposelnost delavstva v juniju

Iz statistike članstva Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani po strokah zaposlenosti posnemamo, da se je v juniju v primeri z lanskim letom najbolj povečala zaposlitev pri gradbi železnice, cest in vodnih zgradb, nadalje v javnem prometu in pri hišni služnadi, padla pa je zaposelnost v industriji kamena in zemlje, v gozdnožagarski industriji, v tekstilni industriji ter v predelovanju lesa. V konjunkturnem in sezonskem pogledu je najbolj napredovala zaposelnost pri gradbah železnice, cest in vodnih zgradb in je le visok dvig zaposelnosti v tej industrijski panogi preprečil padec članstva pod lansko leto, oziroma prejšnji mesec. Skupno število zavarovancev je znašalo junija 108.223, kar pomeni v primeri z majem 1940 povečanje za 654 zavarovancev, v primeri z lanskim junijem pa za 3708.

Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani, zadruga z neomejenim jamstvom, bo od 2. septembra 1940 dalje izplačevala vse one hranilne vloge, ki dne 1. marca 1935 niso presegale zneska od 10.000 din. Vse nedvigljene vloge se prenesejo 31. decembra 1940 na novi račun, kjer se bodo obrestovale po normalni obrestni meri.

Imenovanje predsednikov in namestnikov ocenjevalnih odborov za ocenjevanje bikov in mrjascev za leto 1940. V smislu § 9 zakona o pospejevanju živinoreje z dne 21. decembra 1929 so bili za leto 1940 imenovani naslednji predsedniki in namestniki ocenjevalnih odborov za ocenjevanje bikov in mrjascev v posameznih okoliših: I. Simondolaki posemski okoliš (okraj Murska Sobota,

Lendava, Ljutomer in sodni okraj St. Lenart v Slov. gorici): predsednik: Kežonja Stefan, pos. Lutverci 23, p. Apače, in odbornik zveze Rakikan; namestnik: inž. Padar Josip, profesor kmet. šole Rakikan in tajnik zveze. — II. Ormoški pincavski pasemski okoliš (okraj Ptuj): predsednik: Bedjanič Andrej, pos. v Obrežu pri Središču in odbornik zveze v Ormožu; namestnik: Sustiš Josip, okrajni kmet ref. v Ptuj in tajnik zveze. — III. Beli (marijadvorski pasemski okoliš (okraj Maribor l. breg, brez sodnega okraja St. Lenart, Maribor des. breg, Dravograd, Slovenj Gradec in Gornji grad): predsednik: Zupanc Martin, okr. kmet. ref. Maribor desni breg; namestnik: Strucelj Franc, pos. Brezje pri Mozirju in predsednik zveze v Mariboru. — IV. Sivo-pšenični (pomurski) okoliš (okraj: Brežice, Celje, Laško, Konjice, Šmarje in Celje mesto): predsednik: inž. Zidanšek Josip, načelnik min. v pok. Spitališ; namestnik: inž. Kropivšek Fr., prof. kmet. šole St. Jurij ob južni žel. in tajnik zveze. — V. Svorčarji dolenski pasemski okoliš (okraj: Crnomelj, Litija, Ljubljana okol., Logatec, Kočevje, Krško, Novo mesto in Ljubljana mesto): predsednik: inž. Elsel Erik, okr. kmet. ref. Ljubljana in tajnik zveze; namestnik: Kvaternik Franc, pos. Šmarata, obč. Stari trg pri Ložu, in predsednik zveze, Stritar Jože, pos. Vel. Lašče in predsednik zveze. — VI. Gorenjski pincavski okoliš (okraj: Kamnik, Kranj, Radovljica in Škofja Loka): predsednik: Burger Jože, pos. in župan Smlednik ter predsednik zveze; namestnik: inž. Potočnik Franc ravnatelj kmetijske šole Poljča. — Ostali člani ocenjevalnega odbora v posameznih okrajih so: pristojni kmet. referent, ki je tajnik odbora, pristojni veterinarski referent in za živali posameznih občin še zastopniki občinskih kmetijskih odborov.

Prodaja kuponov spremnic iz leta 1936. S 1. septembrom 1940 bodo veče državne pošte Dravske banovine začele prodajati pakete z odrezki spremnic, na katerih so nalepljene znamke iz leta 1936. Prodajna cena za pakete pol kg je določena na din 45. Natančnejša pojasnila dobe zainteresenti pri vsaki pošti na področju dravske banovine.

Cene kmetijskim pridelkom v šmarju pri Jelšah, dne 15. avgusta t. l. Bela pšenična moka 5 din, črna 4 do 4.75 din, kaša 5 din, ješprenj 5 din, koruzna moka 3.75 din, koruzni zdrob 4.50 din, pšenični zdrob 5.50 din, ajdova moka 5 do 5.50 din, ržena moka 4.25 din, otrobi 2.75 din, govedina 10 do 16 din, teletina 13 do 16 din, svinjina 15 do 18 din, slanina 18 do 20 din, svinjska mast 22 do 24 din, pšenica 3 din, oves 3 din, koruza 2.50 din, ajda 4 din, fižol 6 do 8 din, seno 0.70 din in slama 0.40 din za 1 kg. Mleko 1.75 din za liter, surovo maslo 40 din za kg, jajca 10 kosov 12 din in trda drva 450 din za seženj.

Zivinski sejem v Ljubljani dne 21. avgusta.

Dogon: 29 volov, 16 krav, 9 telet in 103 prašičev. Prodanih je bilo: 22 volov, 9 krav, 7 telet in 60 prašičev. Cene so bile naslednje: voli 7—9 din, krave 4—7.75 din, teleta 7—9 din za 1 kg žive teže. Mladi prašički za rejo 200—350 din za glavo.

Borze

Ljubljana, 23. avgusta.

Denar

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 1.008.030 din, na belgrajski borzi 2.971.110 din. V efektih je bilo prometa na belgrajski borzi 33.000 dinarjev.

Obstoječe in nastajajoče stanje denarja

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Ljubljana — uradni tečaji:

London 1 funt 177.82—181.02

Newyork 100 dolarjev 4425.00—4485.00

Zeneva 100 frankov 1020.00—1020.29

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt 219.91—223.11

Newyork 100 dolarjev 5480.00—5520.00

Zeneva 100 frankov 124845—1258.45

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 1 marka 14.70—14.90

Zagreb — zasebni kliring:

Sofia 100 din 93 denar

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 44.65—45.85

Sofia 100 din 92 denar

Curih. Pariz 9.95 (bankovci 7.25), London

17.675, Newyork 439 (bankovci 458), Milan 22.175,

Madrid 40, Berlin 175.50 (reg. marka 52.00, trg. marka 24.62).

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 442—445

v Zagrebu 443—445

v Belgradu 444—446

Ljubljana, Državni papirji: 7% investicijsko

posojilo 95—96, agrarji 51.50—52.50, vojna škoda

promptna 442—445, begluške obveznice 77—78,

dalm. agrarji 69—71, 8% Blerovo posojilo 96—99,

7% Blerovo posojilo 94—95 7% posojilo Drž. hip.

banke 99—100, 7% stab. posojilo 95—97. — Del-</

Pri nerazpoloženju? Pyramidon

TABLETE

Ogl. reg. pod S. B. 1318 od 15. XII. 1938

Napačen poklic - grenka življenjska pot

Nesmiseln naval v šole - Vzor Slovenca - „uradnik“ - V obrti je bodočnost

Na pedagoškem tečaju, ki ga ima učiteljsvo te dni v Ljubljani, je davi predaval tudi vodja banovinske poklicne posvetovalnice v Ljubljani g. dr. Vladko Schmidt. Predavatelj je obdelal važno vprašanje o poklicni vzgoji ljudskošolske mladine in o nalogah, ki na tem polju čakajo učiteljsvo. Izsledki vodje banovinske poklicne posvetovalnice so za naše razmere značilni in ne zaslužijo le upoštevanja le s strani učiteljskega, ampak tudi vseh drugih, zlasti pa staršev, ki prav gotovo želijo, da bi njihovi otroci izvrševali v življenju tisti poklic, za katerega so v resnici poklicani.

Delu čast

Predavatelj je najprej podčrtal, da je smotrna poklicna izbira v današnjem času vprav nujno potrebna. Prvič je zaradi sodobnih delovnih razmer in nazorov o delu, ki vladajo na svetu in ki se brezobzirno uveljavljajo tudi pri nas. Drugič pa še posebej zaradi značilne slovenske miselnosti, ki temelji v izrazitem napačnem odnosu do poklicnega dela.

Nazori o delu so se z razvojem človeštva izredno spremenili. Svoj čas je bilo zaničevano in delavec manjvredno bitje, suženj ali tlačan. Srednjeveški čehi so bili prvi, ki so pridobili spoštovanje do dela. Devetnajsto stoletje pa je pod vpliv francoske revolucije že postavilo načelo, da je delo moralna dolžnost vsakega državljanca. Po svetovni vojni pa opazoma zlasti v vseh totalitarnih državah zmago načela, da je delo socialna in državljanska dolžnost državljanov.

Modni poklici

Posebna slovenska miselnost in iz nje izvirajoči napačni odnos do vprašanja poklicne izbire pa ima za posledico, da se pri nas vse polno otrok pri izbiri poklica usodno zmoti. To ni končno nič čudnega, saj pri nas niti premožni starši, kaj šele otroci, poklicev, ki so v veljavi na Slovenskem, ne poznajo. Tako ne poznajo raznih obrtnih poklicev, še manj industrijske, trgovske ali pa celo tako imenovane »učene« poklice. Banovinska poklicna posvetovalnica je napravila poizkus in povprašala veliko število otrok in njihovih staršev, kakšnemu poklicu se bodo otroci posvetili. V večini primerov se morajo pri nas otroci že odločiti med 10. in 12. letom, saj na to sili še ustroj našega šolstva. Izkazalo se je, da tako med dečki kakor tudi med deklicami prevladujejo tako imenovani modni poklici. Fantje izbirajo največ med mehaniki, ključavničarji, uradniki itd., dekleta pa med šiviljami, trgovkami, uradnicami, učiteljicami itd. Kam privede ta nesamostojnost, vplivana od mode, dokazuje najlepše dejstvo, da hoče biti samo na območju mesta Ljubljane vsako leto 300 do 400 otrok mehanik, ključavničar ali elektroinstalater, dočim vsi ljubljanski mojstri sprejmejo letno v uk le kakih 70 do 80 vajencev. Izmed intelektualnih poklicev je fantom kot dekletom najbolj priljubljen poklic: uradnik ali uradnica. Od tod naval na trgovske šole in tečaje, od tod nekaj tisočev brezposelnih absolventov trgovskih šol in tečajev in od tod tudi dejstvo, da ti absolventi, tudi če dobijo službo, delajo za 300 do 500 dinarjev na mesec.

Stari vzor — uradnik

Ta slika najlepše ponazarja misljenje naših ljudi o izbiri poklicev, priča pa hkrati o veliki stiski, ki vlada med nami. Na kratko bi to misljenje lahko označili takole: v splošnem je slovenskim staršem in slovenskemu otroku veliki vzor 500 do 1000 din mesečne plače v uradniški službi. Najbolj želja vseh pa je, če le mogoče državna služba s pokojnino. To kaže na popolno pomanjkanje podjetnosti, poguma in življenjskega optimizma. Otroci se soglasno s svojimi starši skušajo umakniti v poklice, ki zahtevajo čim manj odgovornosti, čim manj lastnih pobud. Zato silijo ali v uradniške službe ali pa v nekaj tistih obrti, ki naj bi imeli lepo in krasno bodočnost. Težnja hoditi po uhojenih varnih poteh, po katerih so hodili že starši, dedje in pradedje, odloča pri poklicni izbiri. Tej težnji se navadno priključuje le še želja staršev: izbrati si poklic, v katerem se ti bo boljše godilo in boš lažje živel kakor mi.

Napačna izbira poklica

Ta napačna vodila pa seveda ne pokažnjo nikdar pravega poklica. Imajo pa za posledico še drugo usodno dejstvo. Danes zlepa ni mogoče dobiti vajenca za čevljarja, krojača ali celo frizerja. Otroci derejo v razne trgovske šole in tečaje in potem zopet radi čakajo nekaj let na zaposlitev in službo. Prva leta službe imajo okrog 500 din na mesec in ob koncu svojega življenja tudi še nimajo mnogo čez tisoč na mesec. Ali ne bi bilo bolje, da bi se lotili primerne obrti, za katero imajo smisel in v kateri bi se lahko uveljavili? Kot pomočniki bi že prvo leto zaslužili po 200, 300 din na teden, kot mojstri pa toliko kolikor bi bili podjetni in kolikor bi znali. Izredno težko je danes pridobiti otroka ali celo njegove starše za bolj navaden poklic, na primer za paserja itd.

Dobrih vajencev primanjkuje

Najbolj značilna pa je skušnjava, ki jo je imela banovinska poklicna posvetovalnica letos. Ona tudi posreduje vajeniška mesta, seveda le tistim otrokom, ki se pri psihotehnični preizkušnji in zdravniški preiskavi izkažejo zmogljivi izvrševati določen poklic. Tako je letos 80 ljubljanskih mojstrov obrtnikov zaprosilo posvetovalnico za okrog 100 vajencev. Svetovalnica je ponudbe sprejela, saj velja splošno razširjeno mnenje, da je prosilec za vajenca več kot prvič in da primanjkuje vajeniških mest. Zgodilo pa se je prav nasprotno. Niti polovici mojstrov svetovalnica ni mogla poslati sposobnih vajencev. Učna mesta torej so, a vajencev ni. Za Ljubljano in okolico si to moramo razlagati tako, da večina otrok sili vsaj v meščansko šolo, če že ne v gimnazijo. Težnja po izobrazbi je, se kakor upravičeno, potrebna in nujna. Napačna pa nastop tisti trenutek, ko absolvent meščanske šole ali nizje gimnazije niti od daleč ne pomisli na to, da bi se lotil katerega obrtniškega poklica, marveč se ima že za nekaj »boljšega«, tako da se ročnega dela boji. Njegov ideal je postal učiteljski, temenja srednja šola ali trgovska akademija. Če na nobeni od teh šol ne bo sprejel, potem bo končal najmanj enega izmed naslednjih tečajev in bo — uradnik. Tako v Ljub-

ljani izmed absolventov ljubljanskih meščanskih šol večina študira naprej. V letu 1938/39 je uspešno dovršilo ljubljanske meščanske šole 881 dijakov. Od teh se jih je posvetilo praktičnim poklicem v trgovini in obrti le 36, to je 9%. Za vso Slovenijo znaša odgovarjajoče število 20%.

Boljši je dober obrtnik kakor slab uradnik

Tako se dogaja, da se otroci, ki bi lahko bili dobri mizarji, krojači, kleparji in siloma prerivajo s pomočjo inštruktorjev in ponavljalnih izpitov skozi meščanske šole in nižje gimnazijske razrede. Ta napačni odnos do šole in do šolanja ima za posledico, da se obrtniških poklicev lotevajo zmeraj bolj le taki otroci, ki po raznih šolah niso uspeli. Torej otroci, ki so običajno duševno najmanj zmogni in ki bi mogli v urejenih delovnih razmerah uspešno in zato tudi zadovoljno opravljati le razna pomožna nekvalificirana dela. Tudi ni nič čudnega, če potem ta naraščaj v svojem poklicu ne doseže mnogo in se le klavirno bori za najskromnejši življenjski obstanek.

Da bo otrok »nekaj boljšega«

Običajno odločajo pri izbiri poklica sami napačni momenti. Najbolj navadno so sledeči: lahek in stalen zaslužek; isti poklic kakor oče; drug poklic kakor oče, ker se očetu slabo godi; stanu staršev primeren poklic; modni poklic in končno največji vzrok za napačno odločitev: otrok naj bo »nekaj boljšega«. Če ti vidiki odločajo, potem so pri izbiri poklica v veliki meri vzrok prenežja izobrazbena stopnja, bojazljivost, nesamostojnost, pomanj-

kanje vere v lastne moči in sposobnosti in pomanjkanje življenjskega optimizma. Gre torej za vprašanje življenjske nastojenosti, za vprašanje vere v lastno moč, kar pa da šole privzgojena samozavest in pridobljeno znanje. Misel, da so za izvrševanje določenega poklica potrebne določene sposobnosti, je večini naših ljudi tuja in nerazumljiva. Kolikokrat slišimo besede: Če bi imeli denar, bi poslali otroka v šole. Ker denarja nimamo, se bo šel fant nečesa — cesar koli — učiti. Iz tega izvirajo zgrešeni poklici in klavirne življenjske usode. Kaj se pravi opravljati 30 ali 40 let posel, za katerega človek nima veselja ali kateremu ni dorasel. Prav tako je škoda dušnih in telesnih sposobnosti, ki odmirajo pri tistih, ki jih v svojih napačnih izbranih poklicih ne morejo v polni meri zkoristiti.

Šola naj pomaga

Učitelj ki prav gotovo gleda bolj objektivno otroka kakor starši, lahko pri poklicni izbiri koristen svetuje. Ugotovi lahko, kakšne sposobnosti ima otrok in svetuje tudi lahko, kakšen poklic bi otrok s svojimi lastnostmi ter zmognostmi mogel izvrševati. Prav bi tudi bilo, da bi šola omogočila otroku, da bi spoznal čim več poklicev in se tako tudi sam iz sebe odločil za opravilo, za katerega čuti pravo poklicno veselje. Pri tem je važno tudi to, da se mora otrok prikopati do prepričanja, da ni važno kaj kdo dela, marveč važno, kako kdo neko delo opravlja. Vsako delo je včasih mučna zadeva. Vsak poklic ima na sebi nekaj dobrih in nekaj slabih strani. Same slabe strani pa ima na sebi le zgrešen poklic. Pred tem naj skuša obvarovati otroke že šola in pri tej nalogi čaka pošteno učiteljsko veliko, težko a tudi hvaležno nalogo.

V nedeljo 1. septembra bo izšla velesejmska številka „SLOVENCA“

v zelo povečani nakladi!

Zaupajte nam oglas! — Pošljite nam oglase pravočasno, da jih bomo

lahko objavili v lepi izvedbi! — Tudi na dan začetka velesejma, to je

v soboto, dne 31. avgusta 1940, bo »Slovenec« izšel v povečani nakladi.

Naročite oglase tudi za to številko »Slovenca«. — Uspeh ne bo izostal!

Dr. Ciril Žebot:

Ko pričakujemo prvih reform

Pred mesecem in pol se je v našem tisku sprožila debata o socialno-gospodarskih reformah, ki so bile takrat prvič poluradno napovedane. Napovedi merodajnih činiteljev pa so bile tako splošne in diplomatsko meglene, da za temeljito javno razpravo, ki bi v pripravljalni dobi mogla biti vendarle koristna, ni bila dana zadostna osnova.

Če sedaj, ko pričakujemo v nekaj dneh potrditev in objavo prvih reformnih osnutkov, napravimo kratek pregled debate, ki se je ves ta čas vodila po našem časopisu, lahko ugotovimo naslednje:

1. Dosedanje javno razpravljanje okoli napovedanih reform je bilo razen nekaterih izjem (n. pr. nekateri članki v »Jug. Lloyd« in dr.) dokaj površinsko. Članek proti korporativizmu v glasilu prof. Iliča je naravnost školski primer za raven, na kateri se je v veliki meri vodilo dosedanje razpravljanje. Pa tudi strokovne revije se niso oglašile s tehnejšimi razpravami. Tudi ni bilo časa za to.

2. Dosedanja debata žal ni razčistila osnovnih državno-pravnih, socioloških in gospodarskih pojmov, ki bi morali tvoriti šele zanesljivo izhodišče za nadaljnja konkretno-tehnična razmotrivanja. Saj vendar vemo, da so na dnu vseh državno-političnih in družbeno-gospodarskih sestavov določene zamisli o družbi, državi, gospodarstvu. Tako je bilo s francoskim liberalizmom, tako je z italijanskim fašističnim korporativizmom, tako je z nemškim totalitarizmom, tako je z sovjetskimi sistemom itd.

3. Če se je kakor koli, četudi samo ad informandum načela razprava o različnih načelnih rešitvah velikih socialno-gospodarskih vprašanj, so se pojavili predhodki o posnemanju tujih vzgledov, kakor da bomo v samih osnovnih načelnih ravno mi sedaj iznašli bel smodnik.

Tako je v veliki meri bilo. Pa to je mimo. Prve reforme so pripravljene za izvedbo. Ker pa je jasno, da ti prvi ukrepi ne bodo več kot neka predstopnja za daljnje reforme, ki naj sčasoma temeljiteje preobrazijo naš socialno-gospodarski obraz v novem duhu in v novih oblikah, ne bo odveč, ako si v teh dneh, ko čakamo, kaj bodo prinesle prve uredbe, nekoliko predhodno obnovitveno vprašanje v njegovih načelnih temeljih. Ti bodo namreč morali biti prej ali slej jasno postavljeni, ako naj prvim ukrepom postopoma sledi sistematična prazidevanja za globljo in trajnejšo preobrazbo naše socialno-gospodarske stvarnosti.

Načela in oblike

Bojazen pred »posnemanjem tujih vzgledov« bi v veliki meri spalnala v nič, ko bi postavili za vodilo vseh reformnih razmiselnj to-le temeljno resnico:

Načela so ena za vse evet, oblike pa so nujno že po naravi različne od dežele do dežele. Liberalna država, totalitarna država, absolutna država, prostotržno gospodarstvo, načrtno gospodarstvo, korporativno gospodarstvo itd. kot načela, kot teo-

retični pojmi, predstavljajo v znanstvenem svetu vsak zase določeno enotno teoretično zamisel.

Ze vsak povprečen izobraženec, pa naj bo v Evropi ali pa v Ameriki, si bo pod pojmom liberalne države predstavljal državni lik, ki pušča državljanom v njihovem osebnem in socialnem življenju široko svobodo, omejeno le po najnujnejših prisilno-oblastvenih predpisih, v ostalem pa urejeno samo po zasebnem pravu, v katerem prevladuje načelo svobodne pogodbe. Podobna enotnost v predstavah bo podana tudi glede ostalih državno-pravnih oz. socialno-gospodarskih zamisli. Ne bo pa vsak povprečen izobraženec vedel, kakšna je konkretna pravna oblika n. pr. peruanske države. Se manj seveda, kakšna konkretna oblika bi peruanskim razmeram in potrebam najbolj odgovarjala. Za tako poznanje je namreč treba preučiti zakonodajo dotične dežele, njeno zgodovino, stopnjo njene civilizacije, značaj ljudstva, njen gospodarsko-geografski sestav itd.

Ako imamo jasno predstavo o vsakem izmed temeljnih sestavov, se nam je razmeroma lahko odločiti za eno ali drugo državno-pravno oz. socialno gospodarsko načelo; ali za liberalno ali za totalitarno državno načelo, ali za načrtno ali za korporativno gospodarsko načelo itd. Mnogo težje se je odločiti za konkretno obliko, ki naj razmeram dotičnega kraja in časa primerno udelevi sprejeto načelo. Nemožne pa je razpravljati o konkretnih oblikah, če se nistem prej zanesljivo spoznal z osnovnimi načeli, s temeljnimi zamislimi. Kako naj uredimo n. pr. uredbo o reorganizaciji socialno-gospodarskega življenja, če ne ločim med osnovnimi pojmi liberalnega, intervencionističnega, načrtnega in korporativnega gospodarstva? Če je n. pr. do neke mere v praksi mogoča zmes med liberalnim in intervencionističnim pa tudi korporativnim načelom, pa je že a priori izključena kakršna koli zmes med prvomenovanimi načeli in načrtnim gospodarskim načelom. Prva namreč postavlja v središče gospodarskega mehanizma trg, drugo pa je s pojmom trga že pojmovno v nasprotju itd.

Odveč torej vpljati proti »tujim vzgledom«, kadar gre le za spoznanje in razlikovanje temeljnih pojmov, osnovnih načel, znanstvenih zakonitosti kot izhodišče in vodil za stvarno preobnovo socialnega življenja.

Liberalna, socialna, totalitarna in absolutna država

Liberalna država je vsaka tista država, katere politično-pravni red (javno pravo) nobene panoge družbenega življenja v celoti ne ureja, temveč postavlja le nekaj javnopravnih omejitev osebnosti in zasebne svobode iz naslova javnega reda in mira. V liberalni državi so poleg državnih šol dovoljene tudi zasebne šole, poleg državnega finančnega gospodarstva obstoja načeloma svobodno narodno gospodarstvo, poleg javnopravnih korporacij zasebne ustanove in združenja, poleg javnopravnega politi-

Četrtska voznina

za odkritje spomenika kralja Aleksandra v Ljubljani

Z odlokom g. ministra za promet je na prošnjo odbora za postavitev spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju vsem udeležencem iz Slovenije in s postaj na progi Belgrad-Ljubljana odobrena četrtska voznina za potovanje k odkritju spomenika dne 6. septembra t. l. v Ljubljani.

Udeleženci kupijo na svoji odhodni postaji na osnovi osebne izkaznice, ki jo je izdal odbor za postavitev spomenika, železniški obrazec K-14 in polovično vozovnico do Ljubljane, katere velja tudi za brezplačen povratek po isti ali krajši progi, če bo na izkaznici in obrazcu K-14 od odbora potrjena udeležba pri odkritju.

Ta vozna olajšava velja za prihod v Ljubljano od 4. do 6. septembra, a za povratek od 6. do 8. septembra t. l. in sicer za vse razrede, razen IV. in za vse vlake razen ekspresnih.

Da pa bo mogel vsakdo brez velikih težav in stroškov priti do te legitimacije, je odbor zaprosil vse slovenske občine, da glede na veliki državni in narodni pomen te slavnosti prevzamejo posredovanje pri izdaji legitimacij.

Zato naj se vsi relikanti na legitimacije za četrtsko voznino k slavnosti odkritja spomenika tako pri prijavi občini svojega bivališča, ker morajo občine do 29. avgusta sporočiti odboru število potrebnih legitimacij, katere se bodo takoj odposlale posameznim občinam zaradi izdaje proti predhodnemu plačilu nabavne cene 2 din.

Opozarjamo ob tej priliki, da za pravočasno rešitev naknadnih prijav ali prošenj za pošiljatev nadaljnjih legitimacij odbor ne prevzame nobenega jamstva.

Podroben program svečanosti bo objavljen v časopisih.

Ker je glede na velik narodni pomen te slavnosti pričakovati ogromnega navala občinstva v Ljubljano, bo seveda tudi pri prevozu na železnicih velika težkoča, ako se ne bo vsak posameznik ravnal po tozadevnih navodilih. Morebitne nerednosti moremo le na ta način preprečiti, če se vsakdo pravočasno prijavi svoji občini zaradi legitimacije in če bo tudi vsaka občina v stanju, da najkasneje do 1. septembra zjutraj prijavi točno število udeležencev železniški postaji odn. postajališču, na katerem nameravajo ti vstopiti. Seveda bodo še izdana točnejša navodila po 1. septembru, s katerimi vlaki naj udeleženci iz določenih krajev potujejo, katerih navodil se bo treba v interesu udeležencev samih točno držati, ker bo sicer naval samo na določen vlak, ki bo prenapolnjen in ne bo mogel nadaljnjih potnikov prevzeti.

Opozarjamo že danes udeležence prav posebno na določilo, da morajo dati izkaznice odbora in žel. obrazec K-14 v Ljubljani potrditi od podpisane odbora, ker sicer izgube veljavnost za povratek. Odbor bo potrdil legitimacije dne 6. septembra ves dan na krajih, ki bodo še objavljeni po časopisu.

Odbor za postavitev spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani. Kongresni trg I/II, telefon 33-60.

— Pri neredni stolici, napetosti črev zaradi zapeke prav odlično odvajata naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostanke prebave, nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otrocih.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.483. 25. V. 33.

nega predstavništva svobodne politične stranke, poleg službenega lista za uradne objave državnih organov svobodnega tiska, poleg obveznih učnih knjig svobodna književnost itd.

»Socialna država« je vsaka država, ki iz naslova skupne (socialne) blaginje krog svojega javnega prava postopoma, pa brez sistematičnih celostnih vidikov razširja. Omejuje svobodno propagando prevratnih socialnih nazorov; posega z nekaterimi obveznimi določili v odnose med delom in kapitalom; organizira do neke mere socialno skrbstvo; se zaima za razvoj narodnega gospodarstva vodi protekcionistično politiko, da zaščiti pred premočno inozemsko konkurenco tiste gospodarske panoge, o katerih smatra, da jih je treba razviti in udrži; vodi konjunktorno politiko, s katero skuša ublažiti narodno-gospodarsko nihanje med krizo in depresijo itd. Socialna država je bila proti koncu devetnajstega veka do nastopa modernih totalitarnih držav eplošen lik novodobne civilizirane države.

Tako imenovana »totalitarna« (celostna) država, ki se je pričela oblikovati po svetovni vojni, pomeni državo, ki si je postavila za geslo: vse socialno življenje se mora razvijati v okviru javnega prava; država mora vse socialno življenje voditi, uravnavati in nadzirati. V ta namen si totalitarna država postavlja določene socialne namene, h katerim naravnava vse socialno življenje. V razliki od liberalne, pa tudi od »socialne« države, totalitarna država v pogledu na socialno življenje ni agnostična (indiferentna), pa tudi ne empirična (vposaganje od časa do časa), temveč nazorno opredeljena in sistematična (urejena, ustaljena). Italija in Nemčija sta si postavili za vrhovni namen in sodilo (kriterij) vsega socialnega življenja — narod, njegovo dobrobit in njegovo prihodnost. Compiegneška Francija si je postavila za oficijelno geslo svojega novega totalitarnega (celostnega) upravljanja socialnega življenja: delo, družina, domovina. Podobno Portugalska, podobno Španija itd.

Absolutno državo pa bi mogli imenovati ono državo, ki v razliki od totalitarne države, ki pravi, da hoče vse socialno življenje voditi, uravnavati in nadzirati, vsa socialna opravila neposredno sama vrši, opravlja. Konkretni primer take države je Sovjetska Rusija. V njej je vsak državljan neposredni državni nastavljenec. Vse socialno življenje, vsa socialna dejanja so vnaprej določena in izmerjena v enotnem državnem načrtu. To velja enako za gospodarski odsek kot za vse druge odseke socialnega življenja. Totalitarna država pravi, da hoče vse osebne lastnosti in spontane sile tako usmerjati, da bodo poleg lastnih interesov, h katerim težijo po naravnih gonih človeškega življenja, obenem koristno služili politično postavljenim in javnopravno zaimenjenim socialnim namenom. Absolutna država pa osebnih in zasebnih ozirov sploh ne priznava, temveč s svojim javnopravnim sistemom vse ljudi neposredno vprega v službo enotnega državnega interesa in v izvrševanje enotnega državnega načrta.

To so štirje temeljni državno-pravni liki, med katerimi je mogoče izbirati. Petega načelnega lika ni. Mogočih pa je več konkretnih enačev vsakega teh temeljnih likov. Saj opazimo celo vrsto posebnosti in razlik v konkretnih podobah Italije, Nemčije, Španije, Portugalske, Anglije, Amerike itd.

V naslednjem članku pa si hočemo ogledati temeljne gospodarske like, ki približno odgovarjajo tem osnovnim državno-pravnim likom.

Drobne novice

Koledar

Sobota, 24. avgusta: Jernej, apostol; Ptolomej, škof.

Nedelja, 25. avgusta: 15. polinkošna nedelja. Ludvik, kralj; Patricija, devica.

Novi grobovi

† V Naklem pri Kranju je mirno v Gospodu zapala gospa Ana Benedičič, mati odvetniškega pripravnika g. Mihe Benedičiča, našega odličnega prosvetnega delavca. Pogreb blage pokojnice bo danes ob 5 popoldne na župniško pokopališče v Naklem. Naj ji eveti večna luč! Zaljubljen naše iskreno sožalje!

† M. Anunciata Dostal

Naša ljubljena sestra, mati Anunciata Dostal je odšla... Sinoči, 22. avgusta, malo pred polnočjo, jo je božji Zemin odvedel s seboj na nebeško stanovanje.

Vsi, ki smo stali ob bolniški in mrtvaški postelji naše predragre sestre, smo čutili, da na njej trpi močna, v Boga vkoreninjena, velika žena. Dolgo, skoraj poldrugo leto, je trpela. Po priprosnji služabnika božjega Friderika Baraga, je bolezen jeseni naenkrat kot čudežno odjenjala. Toda svetniški škof je hotel našo predragro sestro k sebi. Prav devet dan ponovne devetdnevne za zdravljenje jo je ljubi Bog poklical po večno plačilo.

Prav do zadnjega pri zavesti, je bila v nemajnem zaupanju v Boga, v njegovo dobroto in usmiljenje, kljub silnim bolečinam ves čas vedra, nasmejana. Velika žena, prav zares.

Rajna mater Anunciata, sestra monsignorja Dostala, je bila prava uršulinka - vzgojiteljica in učiteljica. Skoraj 39 let je poučevala losko mladino na zunanji šoli, kateri je bila zadnjih 16 let tudi upraviteljica. M. Anunciata ni bila le vzgojiteljica in učiteljica svojih otrok, navadno je imela na njej, prvi razred, bila je njihova prava mati. S koliko ljubeznijo in pozornostjo je skrbela za njihove telesne in duševne potrebe. Čeprav ubožna redovnica, je vendar našla virov in sredstev, da jim je na ta ali oni način pomagala. Tudi stari njenih otrok so našli pri njej vedno razumevanje, dober nasvet in tolažbo. Zares, veliko odprto srce je imela M. Anunciata za vsakega, ki ga je srečala in posebno za istega, ki ga je videla trpeti. Za vsakega je imela vedno dobro, opravičevalno besedo. Nesebično in poštenovalno je skoraj noč in dan delala za blagor njej izročene mladine. Koliko noči je prečela v uradnem delu!

Za vse to in za mnogo drugega, kar je videl samo ljubi Bog, kajti M. Anunciata je bila tiha, skrita, skromna redovnica, naj ji bo bogato plačilo v nebesih.

Mi vsi, ki smo M. Anunciato poznali, spoštovani in ljubili, pa ji ohranimo lep spomin ter molimo za njeno dušo. Requiescat in pace!

Primarij

Dr. Mirko Houška

specijalist za notranje bolezni v Murski Soboti, se je vrnil z orožnih vaj in časno zopet redno ordinira.

— Prošnje za sprejem v ljubljansko semenišče se sprejemajo samo še do 31. avgusta.

— Aljažev klub sporoča, da bo v nedeljo, 25. avgusta služba boja na sledečih postojankah: na Kredariču ob 8, Kravcu ob 9, na podružnici Vaseko pod Kureškim ob 10, Usvonici ob 8, na Kofcah ob 10, Pokljuki ob 10.15.

— K slavnostnemu odkritju spominske plošče pisatelju Janku Kersniku, ki bo v nedeljo, 25. avgusta t. l. ob 10. uri popoldne na Brdu pri Lukovici, bo vozil iz Tavčarjeve ulice poseben avtobus, ki bo odhajal od tam ob 8.30. Avtobus bo tudi med vožnjo sprejemal potnike. Isti avtobus bo v nasprotni smeri vozil poljubno, ozir. po dogovoru s šoferjem. Redne zveze iz Lukovice v Ljubljano pa so: avtobus ob 13.15 in ob 18.45.

— Popoldanska dostava pisemskih pošilk. Od 26. avgusta t. l. dalje se bo vršila dostava pisemskih pošilk pri postah v Ljubljani, Celju, Kranju, Mariboru, Murski Soboti in Ptuj zopet tudi popoldan.

— Na zasebni ženski učiteljski šoli uršulink v Skofji Loki se prične sprejemni izpiti 28. avgusta ob 9.

— Stroga nevtralnost na jugovzhodu Evrope postavlja gospodarstvo pred nove in ne vedno lahko premagljive naloge in težkoče. Stalno menjajoče se prilike zahtevajo ponovna preusmerjanja načrtov v gospodarstvu. Tudi od podjetnika se danes zahteva več kot kdaj prej. Zahteva se, da je orientiran zlasti o trenutnem gospodarskem položaju naše države, pa tudi vsega sveta. Nikdar prej ni bila potrebna najožja strnjnost in povezanost gospodarstva kot sedaj. Gospodarstvo ne za-

nima več samo industrija in trgovca, marveč je to skrb vsega naroda, saj so z gospodarstvom v najožji povezanosti najbolj preteča socialna vprašanja. Noben napor države, organizacij in poedincev ni prevelik, da se dosežejo za gospodarstvo zadovoljivi rezultati. Ljubljanski velesojem se je od vsega početka stavil v službo našega gospodarstva. On je mnogo pripomogel, da se je ustvarila vsečna vez med producentom in konzumentom, on je prikazal uspehe domače produkcije in dosegel, da gledajo danes tudi široke plasti naroda s ponosom na naše domače gospodarsko ustvarjanje. Jesenski ljubljanski velesojem bo letos od 31. avgusta do 9. septembra s svojo prireditvijo še posebno prikazal ustvarjalno silo našega gospodarstva ter z njo pripravljal narod, da naša industrija in trgovina kljub vojni vihrji na zapadu nista ohromeli.

— Christofov učni zavod, Ljubljana, Domobranska c. 15. (Telefon 43-82.) Glede vpisa in sprejema novih učencev in učenk za šol. leto 1940/41 ravnanstvo objavlja: V Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti se sprejemajo učenci(ke), ki so dovršili štiri razrede meščanske šole ali gimnazije z malo maturo. Za te učence(ke) veljajo vse ugodnosti, ki izvirajo iz priznane pravice javnosti. Učenci z nižjo predizobrazbo se sprejemajo v Posebni enoletni trgovski tečaj. Podrobna pojasnila daje ravnanstvo osebno ali pismeno. Interesentom so na razpolago novi ilustrirani prospekti in šolske izveštje. Prijave se sprejemajo že med počitnicami pismeno ali osebno ob običajnih uradnih urah. Redno vpisovanje se pa prične dne 1. septembra in traja do pričetka šole vsak dan dopoldne in popoldne. Zavod pripravlja učence(ke) za raznovrstno pisarniško službo. Lastno moderno šolsko poslopje, specialne učilnice za pisarniške in knjigovodske vaje, za kinopredavanja, največja strojarnica s 50 pisalnimi in računskimi stroji. Prišite po prospekti! Točen naslov: Christofov učni zavod, Ljubljana, Domobranska cesta 15.

— Vode upadajo. Vodno stanje Ljubljanice pri Fužinah je doseglo v četrtek ob 13. najvišje točko, namreč 2,66 m. Proti večeru in ponoči je Ljubljanica upadala in je bilo večeraj ob 7 vodno stanje 2,30. Do 15 je Ljubljanica pri Fužinah upadla samo za 2 cm. Iz raznih notranjskih krajev so šele večeraj pridrvele po podzemskih vodnih žilah vodne mase, ki so povzročile, da je postalo stanje Ljubljanice popoldne stacionarno. — Hidrotehnični odelek banske uprave je večeraj dopoldne prejel več poročil vodomerskih postaj ob Savi in Savinji. Sava je od Zidanega mosta naprej ponoči začela močno naraščati. Vodomerska postaja v Radečah je poslala poročila, kako je Sava hitro naraščala od četrtke naprej. V četrtek ob 13 je vodomerska postaja zaznamovala stanje 2,40 m nad normalo, ob 18 že 3,30. Najvišje stanje je Sava v Radečah dosegla 23. t. m. ob 1 ponoči, ko je vodomerska kazal 4,02 m nad normalo. Pozneje je vodomerska postaja poročala, da je začela Sava počasi upadati ter je bil nje vodostaj ob 7 večeraj že 3,48 m nad normalo. Pri Krškem je Sava večeraj zjutraj 3,48 m nad normalo. V četrtek ob 18 je vodomerska kazal 1,31 m nad normalo, večeraj zjutraj ob 7 pa 1,80 m. Pri Catežu (Brežice) je Sava dosegla v četrtek stanje 2,44 m, večeraj je še vedno naraščala. Vodomerski pri Catežu kazal večeraj ob 7 stanje 3,95 m nad normalo. — Voglajna je v četrtek ob 15 narasla pri Sv. Juriju v okolici Celja za 3,50 m nad normalo. — Savinja je pri Celju takole naraščala po zapiskih vodomerske postaje: v četrtek ob 16 2,80 m, ob 19 2,60 m in ob 20 2,65 m. Večeraj zjutraj je upadla za 25 cm.

— 70letna žena utonila v naravnem potoku. Tudi nad Logatec je v četrtek dopoldne bešenela huda nevihta. Bilo je, kakor bi se bil utrgal oblak in so bili nekateri predeli logaške planote mahoma pod vodo. Nalivi so penehali okoli 2. Ko se je neurje umirilo in je nastopilo jasno vreme, je odšla 70letna Agata Hudnikova, kočarjeva žena v Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na pomoč. Nesrečo je opazil delavec Andrej Zigon iz Gor. Logatec k potoku Rečica, da bi tam oprala perilo. Potok je zelo narasel. Nesreča je hotela, da je ženska spodrsnila in je padla v derečo vodo. Valovi so jo nesli kakih 300 m daleč. Žena je klicala na

LJUBLJANA

Ban boter desetemu sinu

V ženski bolnišnici so obhajali včeraj popoldne lep praznik. Pred nekaj dnevi je namreč povil 41-letna Mana Jagodic, žena posestnika in zidarskega mojstra in šenturske gore na Gorenjskem, trinajstega otroka. V svet je krepko po gorenjsko zajokal zdrav fantek in s tem izpolnil v Jagodičevi družini vrsto desetih sinov. Na srečo so vsi zdravi in krepki, kakor tudi tri hčerke. Trinajst otrok v družini brez vsakega smrtnega primera je v resnici redko. Redkost prav gotovo za 41-letno zdravo mater, ki je poročena 21 let. Še bolj redko pa je, da starši v taki številni družini z vso ljubeznijo skrbijo za svoje otroke in da jih vzgajajo v krščanskem duhu v poštene delavne ljudi, zavdene Slovence in zveste državljanke. Jagodičeva družina stori vse, kar le more za svoje otroke, zato je ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen dal temu lepemu družinskemu življenju priznanje s tem, da je prevzel boterstvo 10. fantu v družini. Ob 3 popoldne se je g. ban pripeljal v žensko bolnišnico, kjer ga je sprejel šef primarij g. dr. Zalokar in kjer je tudi čakal srečni oče. Babica je zanesla krepkega fanta v kapelo, kjer ga je prevzel g. ban, medtem ko je opravil krstni obred kurat g. Slana. Boterica je bila otroku Frančiška Teletko, žena upokojenega uslužbenca državnih železnic v Ljubljani. Fant je dobil pri krstu ime po svojem botru Marko. Po opravljenem krstnem obredu je g. ban še obiskal srečno mater in ji čestital. Mati se je počutila izredno dobro in se je vsa srečna zahvalila g. banu za veliko ljubeznivost. Ob slovesu je g. ban izročil materi tudi veliko darilo, boterski dar za malega Marka.

Zadnikrat praznik . . .

Ob obletnici smrti Milana Puca.)

(† 26. avgusta 1939.)

Še je bilo vse mirno v svetu, ko smo lani meseca marca igrali na njegovo spodbudo na odru franciskanske prosvete Sherriflovo vojno dramo »Konec poti«. Še na Golniku je bil, ko mi je pisal: »Daj, uredi vse potrebno, da bomo spet enkrat zaigrali ono Sherriflovo dramo. Že dolgo nismo bili skupaj na deskah. Jaz v kratkem zapustim Golnik. Tu ne vzdržim več. Rad bi spet prišel med vas, med zdrave ljudi. Že komaj čakam na šminke, na vonj po mastiku. »Osborna« — to je bila njegova najljubša vloga — imam skrbno pripravljenega. Zberi našo staro družbo, samo glej, da se ne premisliš!«

Nisem se premislil, dasi bi se rad, ker sem vedel, da je precej slab in da bo težko zdržal triurni napor pri igri. Nisem mu mogel reči: Pre slab si, ne boš več zmogel tega.

Dogovorili smo se in na soboto v marcu je padel termin za predstavo. Skušeni posebej nisva imela, kaj bi ga mučil. Zanesel sem se na njega popolnoma. Slutil sem, da bo zaigral, kakor še nikoli.

Dan prej sva pripravljala sceno. Barve, čopiče, vse to je v svoji vniemi sam preskrbel. Slikala sva zakop v angleških jarkih. Z lestve na mizo, pa spet na lestev, vse to ga je kmalu močno izmučilo. Odložil je čopiče in lonec z barvo, se tiho nasmešnil, prižgal si cigareto, mi dajal navodila, se smejal mojim divjim grčam, ki sem jih s čopičem metal na kulise in počasi pritajeno kašljal.

Naslednji dan, na dan predstave je prišel na oder že kmalu popoldne. Bil je neverjetno dobre volje. Samo kašelj ga je malo mučil. »Vidiš, s temle tu ga bom ukrotil,« se je nasmešnil in mi pokazal novo dozo dikodita, ki jo je ravno prinesel iz lekarne. »Le kar brez skrbi bodi, vse bo v redu šlo.«

Prišli so prihajati tudi ostali igralci. Iz gledališča so prinesli garderobo, angleške vojaške uniforme, škornje, pasove, revolverje, čelade. Ničesar nam ni manjkalo. »Mason« je pripravil v steklenice, »viskija« in šampanja, jagodove marmelade, masla in celo skladišnico kruha. Tudi smodnika nam ni manjkalo.

V garderobi je bilo zelo živahno. »Kako diši po šminki, še pol ure, pa bomo pričeli,« je dejal bolj sebi kot nam. Sedel je poleg mene pred svojim zrcalom, že čisto belih las, močno zagorelega obraza. Delal si je zadnje poteze: »Tako, da bo striček Osborna lep, kakor treba.«

Vsi smo bili že skoraj pripravljeni, le »Trotter« se je še potil in vlekel pretesne škornje na noge.

V garderobi in po hodniku zvonil, še pet minut, pa pričnemo.

»Poglej me, ali sem dober!« Pred menoj je stal Milan v uniformi angleškega oficirja, tesno prepasan, vitek, belih, nazaj počesanih las, plemenit, lep — — — Ne duha ne sluha o bolnem prijatelju z Golnika, kot nekaj pred leti, zdrav in vesel. Pripravil in prižgal si je še angleško pipo in odšla sva na oder. Na stopnicah je vzel spet tableto dikodita.

Na odru so na mizi v kotu gorele sveče in medlo razsvetljevale zakop. Pričeli smo. V dvorani je bila tema. Na zastor projicirani beli križi so z godbo ugasnili. Zastor!

Igrali smo kot še nikoli. Cutili smo, da igrajo stari prijatelji skupaj, sedaj zadnikrat z Milanom, njemu v slovo.

Dvorana je bila skoraj prazna. Cisto vseeno, nismo igrali zanje, zase, za njega — za Milana smo igrali, da bi bil lep in poln njegov poslednji spev.

Konec tretjega dejanja. Pavza — — — Igralci so se razpršili. Sama sva ostala na odru. Sedel sem utrujen na zaboju pred mizo. Pred menoj je razkoračen stal »Osborna«, stasit, lep — — — V levi roki je držal pipo, iz katere se je počasi kadilo, v desni staro revijo, smehljaj se je in oči so se mu svetile.

»Prijatelj, danes je zame praznik, velik praznik. Tako prijetno in toplo mi je pri duši. Ta igra, te barve, šminke, luči v rampah — — — Tako

nismo še nikoli igrali. Na vse gorje sem pozabil, tudi na moji dve kaverni v pljučih — — — Spet sem enkrat srečen.«

Smejale se je in gledal nekam naprej, daleč... Po enajsti uri smo končali. Počasi je odhajal po stopnicah. Zelo je bil utrujen. Njegov sedaj čisto beli, izmučeni obraz, pa je še vedno tiho žarel.

Leto in pol je minilo od takrat. On spi pri Sv. Križu, jaz pa še vedno vidim pred seboj »Osborna«, visokega, vitkega, s sivimi, nazaj počesanimi lasmi, svetlečih oči in tiho se smehlja...

I Za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice sv. maša ob 4.50 pred odhodom izletniških vlakov.

I Jubilejna slavnost Marijinih družb pri Sv. Petru v Ljubljani. V nedeljo, 25. t. m., praznuje dekliška Marijina družba pri Sv. Petru v Ljubljani 35 letnico svojega tihega, a plodonosnega življenja in delovanja; istočasno obhaja ženska Marijina družba 25 letnico svojega obstoja, blagoslovljenega z mnogimi duhovnimi darovi za šempetrske žene in matere. Obe družbi sta v teh letih mnogo dobrega izvršili za duhovno rast duš, za blagoslov župnije in za versko življenje svoje okolice. Jubilejno proslavo obeh Marijinih družb počasti s svojo navzočnostjo prevz. gosp. knezoškof dr. Gregorij Rožman, ki bo imel v nedeljo, 25. t. m., ob 2 popoldne v župni cerkvi sv. Petra prazniški govor in nato ob slovesni asistenci pete litanije Matere božje z blagoslovom. K lepi jubilejni slovesnosti so povabljeni vse dekliške in ženske kongregacije ljubljanskega mesta, ki naj bi prišle, če le mogoče, z družbeno zastavo. Vabimo pa tudi druge vernike iz župnije in mesta, da pridejo poslušati toplo besedo našega nadpastirja in zahvaliti dobro nebeško Mater za vse milosti, ki nam jih deli. V viharjih dnehi, ki jih preživljamo, bomo združili s to proslavo iskreno molitev za mir, za katerega moramo neprestano prositi usmiljenega Boga in Kraljico miru.

I Vse planine je pobelil sneg. Ko se je včeraj po hudem deževju zjasnilo, so se pokazale vse planine v lepi snežni odeji. Sneg je zapadel povsod na globoko. To smo mogli uganiti že naprej, saj se je po dežju močno shladilo. Novo zapadli sneg bo sonce sicer sicer pobralo, sprememba pa bodo čutili gotovo planinci, ki bodo v prihodnjih dnevih odhiteli v gore. Že čez dan bo precej hladno, noči pa bodo presneto ostre.

I Posebni vlak na Ptujsko goro odhaja danes ob 13.40 z glavnega kolodvora. Vlak vozi 10 minut za rednim vlakom in bo postal na vseh postajah do Zidanega mostu. Udeležence ob tej progi opozarjamo, da ne vstopajo na redni vlak, temveč v posebni vlak, ki bo nosil napis: Ptujška gora. Odhod iz Ptujja bo v nedeljo ob 14. Vsa podrobna navodila dobijo romarji na vlakcu.

I V znameniti cerkvi sv. Miklavža na Visokem, 20 minut oddaljeni od Kureščka, bo v nedeljo ob 10 cerkveno prošenje. Izletniki iz Ljubljane se lahko poslužijo Pečnikarjevega avtobusa Ljubljana—Prežid—Sušak, ki pelje izpred Mestnega doma ob 5.40. Izstopijo naj pri Zogarju nad Zelimljami, odkoder je na Kurešček in na Visoko najkrajša pot. Če bo izletnikov večje število, jih bo poseben avtobus zapeljal prav v Zelimlje. Občinstvo opozarjamo, da je cerkev na Visokem eden od najpomembnejših spomenikov naše stare cerkvene umetnosti zaradi kaselnega stropa, »zlatega« oltarja in slikovitih fresk Janeza Ljubljanskega iz l. 1443; Visoko samo pa tvori hkrati s Kureščkom v vsakem oziru hvaležno izletniško točko.

I Pevske vaje za nastop pri odkritju kraljevega spomenika bodo: v ponedeljek za ženske, v torek za moške glasove v Glasbeni Matici, v četrtek pa skupna vaja v telovadnici na Realki (Vegova ulica), vsakokrat ob 20. Vabljeni so vsi pevci in pevke v Ljubljani. Kdor se teh vaj ne bo udeležil, ne bo imel možnosti stati med pevci na slavnosti pri odkritju. Zunanji zbori naj naznanijo upravi Hubadove župe število udeležencev in ali se društvo udeleži odkritja z zastavo. K vsem prihodnjim vajah na arhivarij prineso s seboj tudi note »Slava najboljšemu sinu!« — Zupna uprava.

I Pevski zbor Glasbene Matice. Vse članice in člani zbora naj se udeležijo vseh pevskih vaj za nastop pri odkritju kraljevega spomenika. Vaje se vrše za sopran in alt v ponedeljek, za tenor in bas v torek, v četrtek je skupna vaja mešanega zbora.

I V Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani, pri franciskanskem mostu, se sedaj nabaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starem trgu. Samo kvalitetna optika.

— Ravnateljstvo šole Glasbene Matice opozarja, da je šola namenjena tudi izven ljubljanskim gojencem. Vsa leta po prevratu ima šola precejšnje število gojencev, ki stanujejo izven Ljubljane in redno posejajo pouk na šoli. Redni poset jim v veliki meri omogočajo tudi ugodnosti, ki jih uživajo redni gojenci šole Glasbene Matice pri železniški upravi (znižani vožnji listki). Prav tako opozarjamo, da prejemajo starši, ki so državni ali samoupravni nameščenci za svoje otroke, če obiskujejo zavod, družinske doklade. Vpisovanje v šolo Glasbene Matice se bo vršilo od 2.—5. septembra od 9—12 in od 15—17 v pisarni Glasbene Matice, Vegova ulica 7, I. nadstope.

I V Ljubljani umrli od 16. avgusta do 22. avgusta 1940. Smalec Neža, sestra Trifonija, 32 let, usmiljena sestra sv. Vinc. Pavla, Slomškova ul. 20; Loboda Marija, roj. Galč, 59 let, upokojenka tob. tov., Rožna dolina, Cesta II/38; Baznik Ivan, 58 let, pis. pomočnik drž. žel., Novi trg 2; Dovžan Mihael, 75 let, posestnik in prevoznik, Borutova ul. 10; Erlih Janez, 69 let, invalid, Vidovdanska cesta 9; Škerjanc Nikolaj, 77 let, natak, Vidovdanska cesta 9; Solinc Marija, s. Agneta, 61 let, usmiljena sestra sv. Vinc. Pavla, Slomškova ul. 20; Rus Josip, 60 let, trgovec in posestnik, Cankarjevo nabrežje 13; Lavrič Amalija, roj. Lukacs, 81 let, žena inspektorja drž. žel., Malgajeva ul. 4; Kočnik Ivan, 62 let, invalid, Železnikarjeva ul. 26; Petrič Jožef, 67 let, oficial drž. žel. v p., Podmilščakova ul. 16; Scala Matarina, roj. Blasewich,

Danes premiera izvrine češke komedije

Na cvetju postlano

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Zapleteni dogodki se sučejo okoli brezposelnega doktorja, hčerke bogatega trgovca z zelenjavo in nesolidnega bankirja. — V gl. vlogah nastopajo Lida Baarova, M. Taubero, Jiri Plaehy, Karel Šlegl itd.

KINO UNION, telefon 22-21

83 let, zasebnica, Gosposka ul. 3; Božovski Henrik, 80 let, trgovski potnik, Sv. Florijana ul. 13; Pajer Ana, roj. Rejc, 66 let, vdova sprevodnika drž. žel. v pok., Celovška c. 80. — V ljubljanski bolnišnici umrli: Reljanovič Marko, 57 let, upok. žel. zvanik, Zaloška c. 28, Kržišnik Mirko, 4 leta, sin tovarniškega delavca KID, Javornik 25; Jerman Zvonka, 3 leta, hči tov. poslovojdje, Tržič; Zrimšek Marija, roj. Anžič, vdova Potokar, 45 let, žena kantinerja, Metelkova ul. 2; Kosec Jože, 66 let, vojni invalid, Golo Brdo 14, pri Medvodah.

I Na drž. mešani meščanski šoli J. J. na Viču v Ljubljani bodo popravni izpiti dne 30. in 31. avgusta; vsakokrat od osmih dalje po razporedu, ki je nabit v oglasni skrinjici na stopnišču ob vhodu v šolsko poslopje. Vpisovanje za vse razrede bo dne 2., 3. in 4. septembra; vsakokrat od 8 do 12. Sprejemajo se učenci(ke) iz domačega šolskega okoliša, ki obsega: Ljubljano, Dobrovo, Brezovico, Polhov Gradec, Horjul, Preserje, Log. Vrhniko in Borovnico. Iz tujih okolišev se sprejemajo novi učenci(ke) le na podlagi dovoljenja kr. banke uprave. Za vpis je potrebno šolsko spričevalo in davčno potrdilo, za I. razred tudi krstni in rojstni list. Vse ostale potrebne informacije so razvidne iz razpisa v oglasni skrinjici. Dne 6. septembra je rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. in bo šolska maša ob 8; dne 9. septembra bo otvoritvena sv. maša in dne 10. septembra se pa prične redni šolski pouk. — Ravnateljstvo.

I Pri saprtju, motnji v prebavi — vzemite jutraj še na prazen želodec en kozarec naravno »FRANZ-JOSEF« grenčice.

I Zatvoritev prehoda skozi Lattermannov drevored. Zaradi prireditve Ljubljanskega velesejma, ki bo od 31. avgusta do 9. septembra, bo prehod skozi Lattermannov drevored, ki vodi od spodnjega dela otroškega igrišča mimo velesejskih paviljonov proti pivovarni Union, zaprt od 26. avgusta do 14. septembra t. l.

I Nevaren padec s kolesa. V včerajšnji številki smo poročali, da je padel s kolesa 20letni dijak Bojan Cuznar, stanujoč v Černetovi ulici št. 29. Navedli smo dalje, da je popoldne okrog 3 umrl in da je ves čas ležal v nezvesti in da ga v bolnišnici niso mogli rešiti. Veseli smo, ko lahko to novice popravimo in javimo, da Bojan Cuznar živi. V resnici mu je v četrtek popoldne okrog 3 gorela že sveča in so jokali starši ob njegovi postelji. Prav tako je bil že previden s svetim poslednjim oljem in zdravniki so celo ugotovili, da se mu je dih ustavil. Zaradi tega so vsi mislili, da je umrl. Čez nekaj časa pa je že za mrtvega objokovani začel zopet kazati znake življenja in danes je ponesrečenec tudi že parkrat prišel k zavesti in začel govoriti. Zdravniki sami se čudijo temu primeru in z vso ljubeznijo skrbijo za bolnika, ki ima v resnici zelo nevarne poškodbe na glavi. Želimo mu, da bi čimprej okreval.

I Konj in cigan sta bila aretirana. Včeraj popoldne je ustavil stražnik pred mesarjem s konjskim mesom cigana, ki je pravkar prignal

Celjske novice

Hmelj naj bo lepo obran in posušen

Pred dnevi se je pričelo v Savinjski dolini splošno obiranje hmelja. Zadnja dva dni je nagajalo vreme in tudi precej škodovalo hmeljskemu pridelku. V začetku je ponekod primanjkovalo obralcev, ki pa zadnje čase prihajajo. Mnoge hmeljske nasade je poplavila tudi voda, zaradi česar je bilo vsako obiranje te dni onemogočeno in so imeli hmeljarji precejšnjo izgubo.

Že na zadnjem zborovanju v Zalcu so hmeljarji bili opozorjeni, naj tudi letos posvete posebno pozornost obiranju in sušenju hmelja. Naš hmelj je dobil na svetovnem trgu dober glas, katerega mora tudi obdržati. Letos bo Savinjska dolina pridelala nekoliko več hmelja, zato pa naj hmeljarji še posebno pazijo na obiranje. Debelejše kobre morajo biti same, le dve drobnejši se lahko držita skupaj. Paziti moramo, da ne bodo kobre brez pelcvaj in da bodo brez listov in vejic. Posebno pozornost naj posvetijo hmeljarji sušenju. Če imamo premajhne sušilnice, obirajmo počasneje, da bomo lahko hmelj sproti sušili. Obrani hmelj ne sme dolgo čakati v koših ali na kupih, ker se sicer pokvari. Izgubi namreč na barvi in aromi. Na lese ne smemo nasipati previsokih plasti. Običajno se nasuje na lesu največ 15 cm. Paziti moramo tudi na temperaturo. Pri toploti nad 45 stopinj Celzija izgubi lupulin svojo zlatorumeno barvo in postane rjav. Letos, ko je hmelj težak, moramo paziti, da ga bomo dosti posušili. Če se vretenca kobre ne da več upogniti in se že nalomi, je hmelj dovolj suh, v nasprotnem primeru ga je treba še sušiti.

Hmeljarji sicer ne potrebujejo takih opozoril, ker jih danes bolj zanima, kolika bo cena pridelku, kako bo poplačan njihov trud in delo. Na zadnjem hmeljskem zborovanju je bilo poudarjeno, da je trenutno izvoz zagotovljen. Večja ali manjša možnost in sigurnost izvoza pa je tisti činitelj, okoli katerega se vrtil in se bo še vrtilo letos vprašanje vnovčenja našega hmelja in tudi gibanje cen. Čim več možnosti izvoza bo in čim bolj siguren bo, tem dražje bodo Savinjsčani prodajali svoj hmelj na Češko-Moravskem so sicer letos določili cene, tako tudi v Nemčiji, vprašanje pa je, kako jih bodo držali in kako prodali. Prihiti moramo, da lani v tem času niso bili boljši izgledi, Savinjsčani pa so hmelj še kar dobro prodali.

V Volvodini se bo obiranje pričelo šele prihodnji teden. Kupčija zaenkrat še popolnoma mi-

mršavo kljuse in ga hotel prodati mesarju. Cigan se je kaj nerodno izvijal na vprašanja, od kod ima konja in je bil zato hitro povabljen na razgovor. Tudi konja so pripeljali na dvorišče uprave policije, zadaj pa je zaključevala procesija ciganka z otrokom. Cigan je najprej pripovedoval razne storije, kako je konja premenjal in da ga prav gotovo ni ukradel, ko pa je zvedel, da bodo njegovo zgodbo skušali s pričami ugotoviti, je začel jokati, da bi se človeku v srce zasmilil, če bi se solze videl v njegovih očeh. Če bi pa imel solze v obeh, pa ne bi bil cigan. Počakal je v zaporu, križi pa so bili še s konjem, pa so ga končno dali v rejo. V ljubljanski okolici sta bila namreč pred nedavnim ukradena dva konja in je najbrež pravi grešnik z današnjim duem že pod ključem.

I Dva prometni nesreči. V Slomškovi ulici je včeraj popoldne podir motociklist 35-letnega strojnika Mestne elektrarne Jožeta Jančarja, stanujočega na Kodeljevem Pri tem je Jančar dobil precejšnje poškodbe na nogah in bil nato takoj prepeljan v ljubljansko bolnišnico. Včeraj popoldne se je po Bleiweisovi cesti pripeljal proti železniškemu prelazu na Dunajski cesti 36letni Globelnik Vladimir, uslužbenec ljubljanskega velesejma. Na križišču ga je zagrabil avtomobil tako nesrečno, da je Globelnik odletel proti sipi avtomobila in jo z roko razbil. Pri tem se je hudo porezal na desni roki, tako da mu je prišel v velikem curku. Zdravi se v bolnišnici.

I Izpred malega senata. Pred malim kazenskim senatom je bilo včeraj več razprav, ki so bile deloma prelozene. Na 5 mesecev ostrega zapora je bil obsojen Ludvik S., soboslikar iz Gorenjske. V Ljubljani je 5. julija letos vlomil v stanovanje Vladimirja Barčiča ter mu ukradel 2000 din. Tatvino je skesano priznal. Invalid Lojze S. je 2. junija izmaknil iz ročne torbice Rezi Lavrinčevi 150 din. Bil je obsojen na 4 mesece strogega zapora.

I Zadnje borovnice na trgu. Iz daljnih krajev, posebno iz hrbovitih krajev okoli Litije, prinašajo na trg ženske zadnje borovnice, ki so prav lepe in zdrave. Po visokih gozdovih so borovnice pozneje obrodile. Sedaj so borovnice po 4 din liter. Ljudje jih še vedno radi nakupujejo. Malin je na trgu malo. So po 8 din liter. Malo je tudi brusnic, ki so jih prinašali ljudje pred leti, ko še ni vihrala nad Evropo sedanja vojna. V večjih množinah iz koroških krajev, posebno so vedno brusnice dobro obrodile po obmejnih planinah. Brusnice so sedaj po 10 do 12 din liter.

— Padel je z droga električne napeljave. V ljubljansko bolnišnico so včeraj popoldne pripeljali 26-letnega elektromonterja Staneta Zadnikarja, uslužbenca Kranjskih deželnih elektrarn. Pri Stični je zadnikrat popravljal električno napeljavo in je splezal na drog. Ko je priplezal na vrh, se je drog odlomil in je telebil Zadnikar z vso silo z velike višine na tla. Dobil je hudo poškodbo na medenici in se bo delj časa moral zdraviti.

ruje, tako pri nas in v Volvodini. Prišlo je le do nekaj neznatnih poskusnih zaključkov, ki pa najbrže ne bodo mogli vplivati na gibanje cen letošnjega pridelka.

c Slavnostno akademijo priredi na predvo. čer kraljevega rojstnega dne v četrtek, 5. septembra, Fantovski odsek I Celje v mestnem gledališču.

c Za svetnika Kmetijske zbornice za okraj Laško je bil izvoljen g. Martin Orožen, posestnik pri Sv. Stefanu, kot namestnik pa g. Tratinik Miha, posestnik iz Brstnika. Krški župan g. Henrik Lazarini je razrešen svojih dolžnosti.

c Rudarska godba v Velenju je proslavila svojo dvajsetletnico. Znana rudarska godba v Velenju je pred dnevi praznovala dvajsetletnico svojega obstoja. Ob tej priliki je priredila jubilejni koncert v Rudarskem domu. Tu je imel slavnostni govor tenjnik g. Tone Kurnik in pred občinstvom orisal delo društva zadnjih dvajset let. Godbeniki so se spomnili tudi ustanovitelja godbe pokojnega Franca Koruna, znanega skladatelja iz Saleške doline. Društvo je posebno napredovalo pod vodstvom sedanjega dirigenta g. Letomja. Ob lepem jubileju Rudarski godbi, ki je tolikokrat nastopala in še nastopa ob raznih slavnostih in nastopih naših organizacij, iskreno čestitamo z željo, da bi še napredovala in dosegla najboljše uspehe!

c Imenovanja na celjski gimnaziji. Za nove učne moči na celjski gimnaziji so določeni gg. Bajžel Rudolf in Guštin Ida iz Novega mesta, Ivan Krašna iz Kočevja in Pernel Franc iz Plevlja. G. prof. Krašna je v Celju že znan, kjer je že služboval.

c Na državni rudarski šoli v Celju se prične redni pouk 10. septembra. Sprejemni izpiti bodo 31. avgusta.

c Društvo Mali gospodar v Celju priredi jutri, v nedeljo, drugi tečaj o kapunjenju petelinov na dvorišču okliške osnovne šole v Celju, Komenškega ulica. Na tečaj se vabijo tudi nečlani. Taksa za vsakega kapunjenega petelina je 2.50 din. Za kapunjenje določeni petelini se ne smejo krmiti 36 ur pred kapunjenjem.

c Predstojništvo mestne policije opozarja vse lastnike orožnih listov in posestnikov dovoljenj, da poteče rok za plačilo banovinske davščine na orožje ob koncu septembra. Davščina se plačuje v sobi št. 37 v prostori policijskega urada.

c Zdravniško službo za člane OUZD ima jutri, v nedeljo, g. dr. Cerin v Prešernovi ulici.

c Strojovna obrtna nadaljevalna šola v Celju. Vpisovanje za šolsko leto 1940-41 bo v nedeljo, 1. septembra t. l. od 9 do 12 v šolski pisarni. Pri prvem vpisu je predložiti v smislu čl. 37 uredbe o organizaciji strok, nadalj. šol: 1. krstni (rojstni) list, 2. izpričevalo o poslednjem šolanju, 3. učno pogodbo in 4. zdravniško potrdilo o telesni sposobnosti. Brez registrirane učne pogodbe se ne smejo vpisati nobenega vajenca. (Odlok kraljevske banke uprave v Ljubljani. VIII. št. 6906-2 od 19. VIII. 1940.) — V nedeljo, dne 8. septembra se naj zberejo vsi učenci(ke), ki bodo v šolskem letu 1940-41 obiskovali (vzeli) zavod, ob 8 uri v telovadnici zaradi dodelitve v razrede in določitve učnih ur. Gg. mojstre(ice) se opozarjajo, da pošljejo vse šoloobvezne vajence(ke), ker se po izvršeni dodelitvi v posamezne razrede ne bo moglo upoštevati posebnih želj. — Pričetek rednega pouka bo v ponedeljek, 9. sept., ob 13. Popravni izpiti bodo samo od 9. do 13. septembra.

Italijanska avtomobilska kolona v Afriki

KULTURNI OBZORNIK

Stanko Kociper: Zasad

Narodna igra v treh dejanjih

Mladi dramatik, akademik Stanko Kociper, ki je zrasel iz praktičnega gledališkega dela pri ljudskih odrih, je napisal ljudsko igro v treh dejanjih **Zasad**, o kateri je v našem listu poročal že dopisnik iz Slovenskih goric ob priliki tamkajšnje prve uprizoritve. Sedaj pa jo je knjižno izdal Tišarna sv. Cirila in Metoda v Mariboru. Kociper je zajel snov svoji ljudski igri iz polpreteklega časa, ko so bila prosvetna društva po naši deželi zaprta, njihovi glavni delavci preganjani in pod raznimi pretevezami vtaknjeni v zapore, doma pa so oblastno vladali liberalni samozvanci, nekakšni Kralji na Betajnovi. Takšen oblastnež je v vasi **Zasad** Ludvik Grdun, veleposestnik in narodni poslanec. Njemu je Zasad pokoren, služi pa mu njegov sin Slavko ter zvesti oproda učitelj Peter Šviga. Ta družba pomeni eno politično stran v vasi, h kateri se primika nekdanja delovna članica Prosvetnih društev, osirotela gostilničarjeva hči Francka Ribičeva, kateri je po nesrečni očetovi smrti (obesil se je) varuh Grdun in toči njegovo vino. Na nasprotni strani upornežev in obsojencev na molk pa stoji v središču dijak Janez Kržan, ki se je pravkar vrnil iz ječe, učitelj Podgorlec ter Rojsov Marko, kmečki fant, in fant Julin Tina. V sredi nekako stoji stari župnik ter učiteljica Dora Kurentova. Berač Draš, nekakšen deseti brat, pa je tisti spiritus agens, ki goji v sebi maščevanje do Grduna in podpihuje Kržana pri podiranju Grdunovega kraljestva.

Snov in potek: berač Draš hoče v gostilni igrati na harmoniko orlovo himno, ki mu jo je Francka Ribičeva prepevala, čeprav jo je tudi sama nekoč tako navdušeno pela. V tem se vrne iz ječe Kržan in obišče Francko, ki je bila njegova simpatija. Vidi, da je vsa v Grdunovih rokah, ki ji hoče celo vzeti posestvo. Zve, da se Grdunov sin Slavko zanima za Francko, da pa je stari hudo proti tej zvezi. Draš mu zaupa skrivnost: **Francka je hčerka samega Grduna**; zato se je oče Ribič obesil, da ne bi kazali za njim, kako redi tuje otroke, mati pa je kmalu umrla. Da to razkrinka javnosti in onemogoči Grduna ter reši Francko, je odšel smisel igre. Učitelj Šviga pridobiva Kržana na svojo stran, Slavko pa se mota okrog Francke, ki ga ne mara. Kržan se razide tudi z župnikom, ker ni več borben, in hoče na svojo pest voditi borbo za preroditev Zasada.

Iz italijanskega kulturnega življenja

Marinetti je futurizem. Z velikim pričakovanjem so literatje v Italiji sprejeli Vivijanijevo knjigo: **»Marinetti in futurizem«**. Prav za prav bi bil moral pisatelj napisati ne futurizem, marveč kar »presentizem« ali kaj sličnega, ker je Marinetti jeva slovestvena manira v Italiji, zlasti umerjenost, pridobila dosti slednikov. Tudi politična vodilna plast smatra te vrste slovestvo kot nekaj pravilni izraz sedanje volje imperialne Italije. Marinetti sam pa je član Italijanske akademije.

O futurizmu in njegovih početkih ter očetih je že dosti napisanega.

Le dvoje novih udejstev naj bralcu malo pokažeta najnovejša načina futurizma. Prva je v verzih, druga v slikarstvu. F. T. Marinetti je zložil spev na tehnično pridobitve, čes, da se le naravnih izliv dinamizma sedanje dobe. (Knjiga je izšla ob priliki »tehnične dneva« v razkošni obliki pri Mondadoriju). Nekaj naslovov posameznih poglavij: skupni opev (»poesia simultanea« je nazvano) tkane svetlobe; skupni opev obleke iz mleka; ta dva opeva sta v čast novim pridobitvam v optiki in tkalstvu (tkanina »lanital« iz mlečnih vlakenc). V slavo orjaskim prometnim cestam v Libiji sta: »poesia simultanea della Litoranea vestita di ruote« (skupni opev obrežne ceste obložene v kolese) in »skupni spev obrežnice, napajalke hitrosti«.

Sledi še vrsta »poesie simultanee« o italijanski modi, o tropskem življenju in vizija bitke, ki se nanaša na velike vojaške vaje.

Pesmi so do kraja izvirne, a vendar ne preveč dojemljive, ker pesnik podaja slike »mrtvega življenja« iz izključno lastnega gledanja in doživljanja, tako da je sodoživljanje ob branju skoraj nemogoče. So pa vmes izredno ostri domisleki, ki ti mehanizem naše dobe res tudi poduhovijo in tu je Marinetti zares pesnik.

Druga zmagovita pot marinettijevskega futurizma je aeroslikarstvo in aerokiparstvo. Marinetti je v posebnem manifestu klical mlade talente, naj se posvetijo tej vrsti umetnosti, »ki naj geometrizira nebo, prikaže duševno občutenje letalca, posebno življenje motorjev in v poletu spreminjajočo se panoramo.« Ta vrsta umetnosti naj povzdiguje duha človeka - letalca, ki si je poleg ploskve osvojil tudi navpične plasti ozračja in je s tem prišel do novih gledanj, odnosno občutenj. Kakor je n. pr. naš prednik začel po iznajdbi parnega kotla poleg zunanega tudi povsem drugačno notranje doživljanje, tako so se sodobniki ob dviganju 15.000 metrov v stratosfero s hitrostjo 500 km na uro znašli v svetu docela novih občutkov in doživetij, da ne govorimo o silnem zunanjem preobratu, katerega je letalstvo povzročilo v modernem vojskovanju in prometu.

Iz novih doživetij vznikne nova umetnost, pravijo Marinetti in njegovi. V bistvu je treba poudariti. Aeroslikarji so v Italiji razstavljali že na številnih krajih; najprej v Rimu in v Trstu. Najbolj so se pa postavili na zadnji bienali v Benetkah. Nič manj kot sedem in dvajset umetnikov te smeri je izločilo svoje umetnine. Največ pohvale, in to od duhovnega očeta tega gibanja, Marinettija samega, je bil deležen gorican Crali (Kralj). Že pred leti je pričel z aeroslikami, ki je šlo do skrajnega futurizma. Početki so bili skromni — poslikanje sten male kavarne —, nato se razstava v Gorici, kjer so letalci z mirenkega letališča navdušeno pritrjevali njegovim, ostalemu občinstvu sicer nerazumljivim, slikam o »občutku letalca, ko se strmoglavlja.« Poudarjali so, da vidijo v vrtečih se položajih prav take pokrajine kot jih slika Crali. Marinetti pravi, da zna od vseh najbolj Crali »bliskovito zgrabiti v barve obrnjene pokrajine, vrteče se njive in mesta in podati v barvi letalčeve občutke.« To je »delirij hitrosti v lastni oblasti« nadaljuje oče futurizma, »sigurnost manevriranja s tekočino, kovino, smrtjo in življenjem«.

Izvirne risbe so res zbudile zanimanje, a niso še pustile v gledalcu tiste spokojnosti, ki jo pusti v duši umetnina starih mojstrov. Morda se bo razgibano in razklorano sedanje doživljanje privadilo futuristični umetnosti, če bo ta res mogla izpolniti namen umetnosti, ki naj oplemenituje in dviga človeškega duha.

R. B.

Slavko pa gre na tekmo koscev, ki jo prireja njegova stranka, ter si podreže nogo. S tem se konča I. dejanje. V II. dejanju vidimo, kako Grdun zasleduje Francino posestvo, čes, da je zadolženo in bi prevzel vse njene dolgovce, njo pa pohčeral. Nakano pa prekriza Kržan, ki pomaga prijatelju Marku, kmečkemu fantu, pri ljubezni do Francke. Ker se politični položaj že spreminja in ima študent Janez v rokah že dekret o dovoljenju Prosvetnih domov, je pogumen ter pride do spora med njim in Grdunom v pričo Francke, kjer Kržan izda Grdunov greh in ga uniči. Ko Grdun naprodi še sina, ki hoče Francko, svojo »polestro«, in se že vidi, da »gre narod iz katakomb«, da zagospoduje nad hlapci, zažge šepasti Slavko Prosvetni dom. Vidi ga samo Kržan, ki ga pa ne izda. Zadnje dejanje je slavnostno razpoloženje, ko bodo postavili in blagoslovili nov Prosvetni dm, pri katerem mora govoriti Kržan, ki se pobota z župnikom. Prej pa smo še pričeli poroke Francke in Marka, ki bosta zopet odlična katoliška kulturna delavca. Toda Slavko ne more prebetočno ponižanja, zato zabode Kržana, sam pa se obesi. Tudi Kržan lahko še govori slavnostni gov., ki se konča z orlovsko himno, ob kateri Kržan pozabi svoje telesne bolečine.

To je vsebina igre, ki je sama po sebi precej efektivna, tudi spretno odsko grajena, prirejena tudi za predstavo na prostem, toda premalo psihološka (razmerje Kržana do Francke) in preveč enostransko pojmovana, zato politično-demaško učinek istoča, ne pa srčne katarze. Grajena je na zvokih političnih udrihalic ter ne seže dovolj v človeške usode junakov. Kar je človeških razmerij, so precej stari rekviziti, ki jih poznamo že iz Cankarja in drugod, in ne prepričajo, ker so premedli. Tudi jezik je dovolj svojstven, je papirnat in patetičen. Če tako drama ni umetniško uspešna, dasi kaže pisateljev talent za odsko gradnjo, sem prepričan, da bo šla čez slovenske odre, ker po svoji idejni plati budila navdušenje za prosvetno delo v katoliški organizaciji, vzbujala bo narodno zavest in samozavest, poudarjala borbo za Boga in narod. V književnost pa je prinesla kot prva poizkus obdelave časa preganjanja organiziranega katoliškega prosvetnega dela, ki bo z odra marsikomu budil vest, drugim pa zavest.

O korporativizmu. Danes se pod vplivom novih razmer povsod razpisujejo o korporativizmu. Morda največ baš v Italiji, kjer je fašizem vzel korporativno idejo za svoj socialni nauk. Eno najboljših tozadevnih knjig je napisal Italo Sacco »Orientamenti corporativi nel mondo« (Korporativna usmerjenost po svetu, 242 str., 8a). Pisatelj obravnava korporativno misel od početkov. Posebno poglavje obsega razmerje med Cerkvijo in socialno idejo korporativizma. V Italiji tega doslej še noben pisatelj ni zaokroženo in celotno obravnaval. — Ni napak, če pomislimo, da je že lani med Slovenci dr. Gosar obdelal to vprašanje v debeli knjigi »Socialni nauk Cerkve«. Seveda za inozemstvo smo premajhni (?), da bi za to vedelo. Izvirna ideja. Italijanski založnik Guanda skuša slovestvene ocene spraviti na novo pot. Nič več kritičnih esejev napol poklicnih ocenjevalcev, ki se preradi zgubljajo v meglena razglabljanja, marveč zdrava in kratka sodba iz kroga bralcev samih! Zato je sestavila založba Guanda komisijo, ki razpisuje po 1000 lir na nagrade za najboljšo oceno iz kroga bralcev o novih izdanih romanov. Po večini gre za ocene prevodov iz tujih slovestv.

Priznati je treba, da te nagrade služijo dvojnemu smotru: v bralcu budi kritični čut, vodstvo založbe pa iz vsebine vseh ocen najde, kaj je bralcem všeč in po tem uravnava nove izdaje. Radio-pesnik. Nova doba: sintetična miselnost, navidezna nasprotja v opisu iste misli in adekvatna uporaba izrazov, nove besede in nagli prehodi od ene podobe do druge, to bi bili zunanji načini pesnika Pavla Buzzija v njegovi zadnji zbirki »Radio-onde« (Radio-vali) (Vallecchi, Firenze).

V teh lirskih pesmih bi pesnik rad zagrabil celotno sedanjo dobo in jo v pesniški figuri predstavil in ostavil svetu, tako kot je n. pr. Dante zrcalo svoje dobe. Močan poizkus, ki je nekako v sredi med pesniško formo in marinettijevskim futurizmom in aro poezijo. Pri Slovencih bi nemara še najbolj slično Buzziju odgovarjal Podbevsek v njegovih obvojnih pesmih.

Kakor hoče v silnih obrisih pokazati radio-pesnik sedanjo dobo, tako se tudi posveča ustvarjalcem te dobe in med temi ima Nietzscheja, Bellinija, D'Annunzia, Marconija, Mussolinija in tudi pokojnega sv. očeta. Te osebnosti res zaživijo v njegovih verzih. Vendar bo pa moral dantejevski duh priti, da bo premeril duhovne globine in še bolj — nižine naših dni. Toda poskusi so že tu!

Marconijev življenjepis je izšel pri Mondadoriju izpod peresa njegovega najzobjega sodelavca markija Solarija. Tu je Marconi pokazan v pravi luči kot človek, ker so tuji biografi le preveč legend ustvarili ob njem, in pa kot izumitelj.

Evropski prvak Björn Borg

si je osvojil pri švedskih prvenstvenih plavalnih tekmah pet prvih mest in sicer: v kravlu na 100 m (1:01), 200 m (2:16,7), 400 m (5:02,8), 1500 m (20:35,8) ter v hrbtenem plavanju na 100 m v času 1:12,2 min.

ŠPORT

Objektivnost naj govori

ali drugi resnični glas o telovadnem nastopu KID

Zaradi ljubega miru, ki nam je dandanes neprimerno bolj potreben kakor sploh kdaj poprej, človek marsikaj žrtvuje in marsikatero neupravičeno rajske pogoltno samo zato, da se izogne trenju, ki močno škoduje vsakemu, zlasti pa malemu narodu. In tako pa bi šel najraje mimo članka, ki ga je nekdo napisal v Slovenskem Narodcu z dne 17. t. m. in kateremu je dal naslov »Da bo zadosteno nepristranost«, če ne bi bilo v njem toliko neobjektivnosti in netočnosti. Zlasti sem se odločil napisati te vrstice v obrambo slovenskih telovadcev ZFO, ker ne gre v tem primeru samo za F.O. Jesenice, temveč za ugled najboljših telovadcev Zveze fantovskih odsekov, saj tega pisec niti ne prikriva, in prav zato moram javnosti stvar tako predložiti, kakršna je v resnici.

Kritika, ali bolje povedano, protikritika, kateri je dal pisec podnaslov »resnica o telovadnih nastopih na kulturno-sportnem festivalu na Jesenicah« in ki naj bi bila nekak dogovor na naše poročanje o tej prireditvi v »Slovenskem domcu« in »Slovenec«, ni niti objektivna niti točna, ampak je tako prikrita, da dobi oni, ki ni bil zraven, ali ki ne pozna razmer, nepravilno sliko o tem telovadnem nastopu. Dalje trdi pisec med drugim, da doslej ni bil običaj, da bi se telovadni nastopi sokolskih in drugih telovadnih organizacij na drobno ocenjevali v dnevnih listih in da je to tradicijo prelomil športni urednik »Slovenca«. Da se ne bomo preveč lovili in da morda ne bo celo kakega slepomišljenja, je najbolje, da navedem nekaj takih primerov, ki govore prav nasprotno, kar trdi pisec, in sicer iz »Jutra«, to je iz onega lista, kateremu je pisec gotovo prav blizu. Posegel bom tudi nekoliko nazaj v preteklo in potem v sedanjo dobo. Kar začnimo.

»Jutro« z dne 4. julija 1922 v članku »Javna telovadba Sokola« le podrobno tehnično ocenjuje nastop posameznih telovadnih točk. — Isti list z dne 8. avgusta 1922 podrobno opisuje tekme in nastop vsesokolskega zleta v članku »Sokolska manifestacija dišava in vojaštva«. — Dalje podrobno opisuje ta list z dne 12. avg. 1922 mednarodne in druge tekme v članku »Pričetek sokolskih praznikov v Ljubljani«. — Dne 13. avg. 1922 se »Jutro« spet podrobno bavi s tekmami v tehničnem pogledu. — Naslednji dan, to je 14. avg. 1922, prinaša omenjeni list podrobno tehnično poročilo prvega glavnega nastopa vsesokolskega zleta. — Dne 20. avg. 1922 piše isti list pod naslovom »Tekma za prvenstvo Jugoslav. Sokol. Saveza (višji oddelek)«, da sta tekmovali v višjem oddelku na vsesokolskem zletu v Ljubljani 2 (dve) vrsti in 18 poedincev (skupaj torej 30 tekmovalcev) in samo priznava, da je bilo malo tekmovalcev v tem oddelku. — »Jutro« z dne 28. avg. 1923 piše podrobno o nastopu Orlov v članku »Katoliški shod v Ljubljani«. — Dne 23. avg. 1923 pa prinaša isto »Jutro« nekako »strokovno« tehnično poročilo o nastopu Orlov na katoliškem shodu leta 1923 pod naslovom: »Pisako Orlov na katoliškem shodu«. (Tako zaničevalnega poročila doslej še ne poznam). — »Jutro« z dne 19. jul. 1924 prinaša v rubriki »Sokole tehnično poročilo o pariški olimpiadi; slično poročilo prinaša ta list naslednji dan. — 25. julija 1924 priobčjuje omenjeni list podrobne podatke o telovadnih tekmah v Parizu pod naslovom: »Naši Sokoli na Olimpiadi«. Podrobne podatke strogo tehničnega značaja priobčjuje isti list z dne 15. VIII. 1924 v članku: »Po olimpiadi«. Isti list z dne 20. VIII. 1924 opisuje tekme na sokolskem zletu v Zagrebu leta 1924, kjer so po istih podatkih tekmovali tri vrste in štirje posamezniki v višjem oddelku.

Iz imen, ki jih beremo leta 1924, se razvidi, da so zastopali Jugoslavijo v telovadnih tekmah v Parizu samo slovenski telovadci. Isto je bilo leta 1928 na amsterdamski olimpiadi. Leta 1936 na berlinski olimpiadi so bili tudi sami Slovenci, izvenški Sokola Merzlikina iz Belgrada in še ta je Rus. Na mednarodnih tekmah v Pragi leta 1938 sta bila samo Kujundžić in Bolžar izven Slovenije, sicer pa so bili v vrsti sami Slovenci.

Na slovenskih sokolskih tekmah leta 1932 v Pragi je nastopilo za prvenstvo deset Čehov, dva Poljaki in dva Jugoslovani. (»Jutro« z dne 2. VII. 1932.) Na slovenskih sokolskih prvenstvenih tekmah v Belgradu leta 1930 je nastopilo za prvenstvo 25 tekmovalcev, in sicer Čehi, Poljaki in Jugoslovani. V višjem oddelku so tedaj tekmovali tri vrste Sokola K. J. (Ljublj. Sokol, Celje, župna vrsta in Maribor-matica), posameznikov v teh vrstah je bilo 21 (Sokol, letnik 1930): Na mednarodni tekmi v Parizu leta 1931 je bilo pet Slovencev in samo en tekmovalec izven slovenskih žup (Stefanovič) (Sokol, letnik 1931).

Res je sicer, da se jeseniška lokalna prireditev ne more primerjati s tekmami v okviru olimpiade, res pa je na drugi strani zopet, da spada Pristov med najboljše sokolske telovadce, oziroma je sploh najboljši sokolski telovadelec, saj je pri izbirnih tekmah za mednarodne tekme v Budimpešti leta 1934 dosegel prvo mesto med vsemi jugoslovanskimi Sokoli, leta 1935 pa med 27 tekmovalci za prvenstvo Sokola dosegel drugo mesto.

Zadnje olimpiade v Berlinu — tako pravi pisec v Slov. Narodu — so se udeležili poleg Slovencev že tudi sokolski prvaki iz Belgrada, Subotice, Zagreba in Zemuna. Iz uradnih podatkov odbora za XI. olimpijske igre pa posnemamo, da je bila jugoslovanska vrsta takole sestavljena: Forte, Gregorica, Grilec, Merzlikin, Primožič, Pristov, Študelj, Vadnov. Razen Rusa Merzlikina so vsi omenjeni tekmovalci Slovenci. Kje so torej sokolski prvaki iz drugih krajev, ki jih omenja pisec?

Najteže prebavljiva pa je trditev, da tekmuje pri sokolskih telovadnih tekmah v višjem oddelku okoli 80 tekmovalcev. Kakor so nam pa pokazali sprednji podatki iz »Jutra«, odnosno iz »Sokola«, pa niti 30 jugoslov. Sokolov ni nikdar tekmovalo v višjem oddelku. Pa je tudi razumljivo, saj takega števila tekmovalcev za višji oddelek nismo videli niti na vseslovenskem sokolskem zletu v Pragi leta 1926 in leta 1932. Dobro poznam vaje višjega oddelka in zato tudi dobro vem koliko — vsaj približno — se da postaviti tekmovalcev iz Jugoslavije za tako tekmovalstvo. Kajti kdor z uspehom prestane višji oddelek, ta je tako rekoč že zrel kandidat za mednarodno vrsto.

Mislím, da sem navedel dovolj podatkov, ki popolnoma ovrežejo trditve v omenjenem Slov. Narodu in ne rabijo prav nobenega komentarja.

Vendar se mi pa zdi prav, da se še enkrat povrnm na skupni jeseniški nastop, četudi ne nameravam pogrevati stvari od kraja. Poudarjam ponovno: Člani FO Jesenice bi pri tekmah in ob takih izvedbah kakor so nam jih podali eni kot drugi tekmovalci na tem nastopu, odnesli v obeh vrstah zmago. Nižja vrsta je sploh izven najmanjšega dvoma, v višji pa so bili člani FO bolj na

konju in krogih, na bradlji so bili enakovredni, na drugo so pa bili Sokoli boljši. Iz te ocene izvzamem sokolski naraščaj in članice. Zanimivo pa je, kako je pisec porazdelil posamezne telovadce glede na njihov uspeh pri nastopu. Sokolom je prisodil 1., 3. in 5. mesto, članom FO pa 2., 4. in 6. mesto, če se vzamejo v obzir po trije telovadci od vsake vrste. Takoj prvo mesto je močno sporno, kajti Natlačen je bil boljši od Pristova na konju in na krogih, na bradlji sta bila prilično oba enaka, na drugo pa je bil Pristov boljši, to pa predvsem zato, ker se je Natlačen odskok ponesrečil. Sicer pa je imel enakovredno vajo, a fineso in eleganco pa Natlačen povsod nadkriljuje Pristova. Vsekakor pa bi bil Natlačenov plus, ki ga je dobil na konju in na krogih tolikšen, da bi lahko presegel Pristovov plus na drugo. Glede Zeleznika in Noča pa ta tola; Res je, da Noč elegantnejše in riskantnejše stvari od Zeleznika, toda Zeleznik je izvajal vaje za tekmo, Noč pa za gledalce. Kaj se to pravi, pa vsak tekmovalec dobro ve. Kam je gledal pisec, ko je postavil Iskro pred Čopa in Vidmarja? Slednja dva sta bila povprečno povsod enako dobra, medtem ko je Iskra toliko izgubil na konju, da bi ju nikakor ne mogel doseči. Najbolj gorostasna pa je trditev, da bi Sokoli zasedli 1., 2. in 6. mesto. Tu pa je dal celo Noča pred Natlačena. Ta je pa že tako huda, da se sploh ne more več debatirati o tem.

Glede naše drž. telovadne reprezentance za olimpijske igre pa tole: Ne gre tu primerjati delokroga SKJ, ki deluje po vsej državi z ZFO, ki je razširjena samo v Sloveniji, ampak gre predvsem za kvaliteto. Pri kvaliteti ne igra število in obseg nikake vloge, ampak samo rezultati. Mali finski narod je zato najbolj značilen zgled. Poročevalci Slov. Naroda očitno ne pozna drugih telovadcev ZFO kakor samo Natlačena in Frankiča; kaj pa so potem Varšek, Janež in drugi?

Končno bi pripomnil, da tudi trditve, da omenjeni jeseniški telovadci ZFO že celo desetletje zastopajo ZFO na mednarodnih tekmah, ne držijo, ampak da je to samo pri Zelezniku res. Vsi drugi (Natlačen, Čop, Vidmar, Frankič, Legan) so se pa pojavili na telovadni pozornici šele pri ZFO, in to leta 1937 in 1938. Sicer sem pa mnenja, da rajši delujmo na to, da bodo naši telovadci, pa najsi bodo potem člani SKJ ali ZFO, pri prihodnjih olimpijskih igrah skupno zastopali barve naše skupne države Jugoslavije, ker bomo s tem najbolj koristili naši širši in ožji domovini.

ZFO

Lahkoatletске in težkoatletске ter tekme v odbojki za prvenstvo ZFO za l. 1940

Danes popoldne ob 15 (treh) se prično letošnje tekme za prvenstvo ZFO v lahki atletiki ter v odbojki in to za člane in mladce. Za tekme vlada izredno veliko zanimanje ne samo med članstvom ZFO, saj se je prijavilo daleko več tekmovalcev kakor je pričakovalo vodstvo, temveč tudi med prijatelji naše mladinske organizacije; tekme obetajo biti z ozirom na veliko udeležbo in hudo konkurenco zelo zanimive in napete.

Sporod tekem je naslednji:

I. del, 24. avgusta 1940, pričetek ob 15 popoldne:

Tek 100 m člani — predteki; tek 100 m mladci (predteki); met krogle 7,25 kg člani, 5 kg mladci; skok v višino člani in mladci; tek 100 m člani (finale); tek 100 m mladci (finale); 1000 m mladci; 1500 m člani; met kladiva 7,25 kg člani, 5 kg mladci; tek 200 m člani in mladci (predteki); tek 10.000 metrov člani.

II. del, 25. avgusta 1940, pričetek ob 9 dopoldne:

Tek (zapreke) 400 m člani (finale), 110 m člani, predteki oz. finale, 100 m mladci (predteki), 200 m člani (finale), 200 m mladci (finale), 60 m mladci (finale); skok v daljavo člani in mladci; skok s palico člani in mladci; tek 3000 m člani; met diska 2 kg člani predteki oz. finale; met žoge z zanko člani in mladci; tek 110 m zapreke (finale), olimpijska štafeta 800, 400 in 100 m.

III. del, 25. avgusta 1940, pričetek ob 15 popoldne:

Štafeta podvez, oziroma okrožaj 4 krat 100 m; tek 400 m člani (finale); met kopia 800 gr člani, 600 gramov mladci; troskok člani in mladci; tek 5000 m člani; švedska štafeta (400, 300, 200, 100) podvez oziroma okrožaj.

Težko-atletik

Tekme se prično točno ob 9 dopoldne v nedeljo, 25. t. m. Pred tekmami je tehtanje. Najprej tekmujejo dvigalci, in sicer v dvoročnem sunku, dvoročnem tegnem dvigu in enoročnem potegu ter enoročnem sunku. V teh disciplinah se tekmuje posamezno in pa skupno, to je v četverboju, ki vsebuje vse omenjene discipline dvigavanja.

Po končanem dviganju se prično tekme v grško-rimski rokoborbi.

Tekmovalci v odbojki

Tekme v odbojki se prično danes popoldne ob treh in se nadaljujejo jutri cel dan.

Opozarjamo vse zunanje tekmovalce, da za tekme ni polovične vožnje. Zato naj vsi oddaljenejši bratje odputujejo iz svojega kraja tako, da se odpeljejo šele po dvanajsti uri danes, in se na ta način poslužijo nedeljske karte. Ti tekmovalci bodo svoji sobotni spored lahko absolvirali v nedeljo dopoldne. Vstopnina k tekmam je minimalna.

Triskok bo črtan

iz olimpijskega programa?

Po poročilih švedskih listov namerava mednarodni olimpijski odbor črtati triskok iz olimpijskega programa, češ ker triskok ni preveč razširjen.

Björn Borg je nedosegljiv

Švedski plavalec Björn Borg je svojevrsten fenomen. Mladi Šved ima šele 19 let in je pred kratkim v treh dneh petkrat štartal in tudi petkrat zmagal. Več prva gotovo ne morejo zahtevati od športnika in ni prav nič čudnega, če se Švedi ne morejo sprijazniti z mislijo, da bo z letošnjim letom Borg zaključil svojo plavalno udejstvovanje. Pri omenjenem srečanju je Borg zmagal v naslednjih disciplinah: 400 m prosto 5:02,8, 100 m hrbtno 1:12,2, 200 m prosto 2:16,7, 100 m prosto 1:01, 1500 m prosto 20:35,8.

MARIBOR

Preddela za modernizacijo
ceste Maribor-Fram so se začela

Maribor, 23. avgusta.

Dolgoletne zahteve po modernizaciji najpro-
metnejše ceste v mariborskem območju so konč-
no rodile uspeh. Kogar danes opravki ali pa
sprehod zanesa na Tržaško cesto tja do vodovoda
in naprej mimo tezenskega vojaškega vežbališča,
opazi, da so predpriprave za modernizacijo te ce-
ste že začeli. Tako so ostali prikrajšani za veliko
veselje tisti, ki so na tihem želeli, da do teh del
ne bi prišlo in da bi potem zopet mogli to cesto
in vse, kar se je vršilo za njeno modernizacijo,
izrabiti za svoje namene.

Pri predpripravi je sedaj zaposlenih kakih
60 ljudi. Čim bodo te predpriprave končane in
kakor hitro bo režijski odbor, ki vodi vsa mo-
dernizacijska dela, dobil potrebne tračnice, s ka-
terimi bo položil provizorno ozkotirno železnico
za dovažanje materiala, bodo dela pričela v ve-
čem obsegu. Zaenkrat bodo večja dela zavirali
tudi poljski pridejki. Ti so še nepospravljeni na
njivah in zato ne bo mogoče povsod takoj sedaj
pričeti s preložitvenimi deli. Ponekod bo namreč
cesta preložena na doslej kultivirane dele zem-
ljišč ob sedanji cestni trasi.

Če bo vreme lepo in če zlasti jesen ne bo
tako nagajala, kakor sedaj nagaja poletje, bodo
do zime dovršena vsa zemeljska dela, verjetno
tudi vse priprave za polaganje kock. Na najbolj
obteženih delih bo namreč cesta tlakovana z gra-
nitnimi kockami. Površina tlakovanega dela ceste
bo zavzemala 12.000 kv. metrov.

Vzpravljanje kreditov je urejeno. Sedaj je na
razpolago 2 milij. din, ki bodo za začetek zado-
stovali. Še vedno pa ni urejeno vzpravljanje, ali bo
cesta asfaltirana ali cementirana. Okoli tega vpra-
šanja se menda belogradske tehnični strokovnjaki
že predolgo vrtijo in bi bilo dobro, da bi ga že
enkrat rešili.

Začetek modernizacije te ceste nam sedaj nu-
di obenem tudi dokaz, da vlada pri nas še vedno
velika brezposelnost. Prijavlja se namreč za delo
toliko delavcev, da vseh ne bo niti mogoče spre-
jeti. Zanimivo v tem oziru je zlasti to, da se je
prijavilo tudi precejšnje število odpuščenih tek-
stilnih delavcev, ki si hočejo sedaj s težakim
delom zaslužiti svoj vsakdanji kruh. V zvezi s
sprejemanjem delavcev je še tudi odprto vpraša-
nje mezd, ki so se sedaj dvignile, proračun pa je
sestavljen in odoben na podlagi starih mezd.
Dvig mezd je tako prevrgel proračun, ki ga bo
sedaj treba prilagoditi novim razmeram.

Pričetek modernizacijskih del je postavil na
dnevni red še neko važno cestno delo. Znano je,
da se bo Tržaška cesta modernizirala le od mest-
ne meje pri vodovodu naprej proti Framu. Zveza
med tem moderniziranim delom in med glavnim
državnim mostom v sedaj predvidenih delih ni
upoštevana. Državna cesta bo po dovršenih delih
na odseku Maribor, odnosno Težno-Fram prese-
kana, ker bo del med državnim mostom in vo-
dovodom ostal neizdelan. Tega dela niso vzeli v
program ker je po načrtu od mostu pa do vo-
dovoda predvidena nova cestna zveza preko Ja-
dranske ulice, tako da sedanja Tržaška cesta ne
bi več predstavljala glavne prometne žile skozi
mesto proti jugu in bo to vlogo prevzela Jadran-
ska ulica. Načrti za to novo zvezo so že izdelani,
proračun za njih izvršitev pa je bil določen na
7 in pol milij. din. Ta proračun bi pri sedanjih
razmerah zaradi povišanja cen materialu in za-
radi višjih mezd moral biti zvišan za kakih 25%.

Dobro bi bilo, ko bi se merodajni čimtelji
zavzeli sedaj tudi za izvršitev tega načrta, ker bi
pač bilo nemalo čudno, če modernizirana državna
cesta ne bi imela prave zveze z Mariborom in s
tem z že moderniziranim delom ceste med Mari-
borom in St. Iljem.

m številne čestitke je za svojo 100 letnico
prejel mariborski zdravnik dr. J. Urbacek. Med
drugimi so mu čestitali mariborski župan dr. Ju-
van, medicinska fakulteta v Gradu, katere slu-
šatelj je bil, in Zdravniška zbornica v Ljubljani.

m Fantovski odsek in dekliški krožek v Lim-
bušu prirediti dne 1. septembra zvečer ob pol 8
na prostem na meniškem dvoru igro »Pri kape-
lic«. Pred igro bo tudi nekaj telovadnih točk. V
primeru slabega vremena se vrši prireditev ob
istem času dne 8. septembra.

m Na II. deški meščanski šoli v Mariboru bo-
do završni popravni izpiti 30. ostali popravni
izpiti pa 31. avgusta. Redno vpisovanje bo 1. 2.
in 3. septembra vsak dan od 9 do 12. V to me-
ščansko šolo se vpisujejo učenci, ki stanujejo v
V. mestnem okraju in v okoliških občinah na
desnem bregu Drave, ako se ne vozijo z vlakom.
Pri vpisu morajo predložiti: zadnje šolsko sprče-
valo, davčno potrdilo, novinec krstni list in izven-
mariborski učenci še potrdilo svojega občinskega
uradca, iz katerega bo razvidno, v kateri občini
stanujejo njih starši. Brez zgoraj navedenih li-
stin ne more biti nihče vpisan. Ostalo je razvidno
na oglasni deski.

m Vpisovanje v šolo Glasbene Matica bo 2. in
3. septembra ob osmih do 12 in 15 do 18 v novih
šolskih prostorih Kopališka ulica 11 in Franči-
škanska ulica 12.

m Društvo stanovanjskih najemnikov v Ma-
riboru je pristojnim ministrstvom in kr. banski
upravi v Ljubljani poslalo obširno resolucijo, ki
se bavi z vprašanjem pobijanja draginje in kon-
trolo cen. Resolucija zahteva, naj se strokovni
kontrolor cen postavi tudi pri prvostopni oblasti

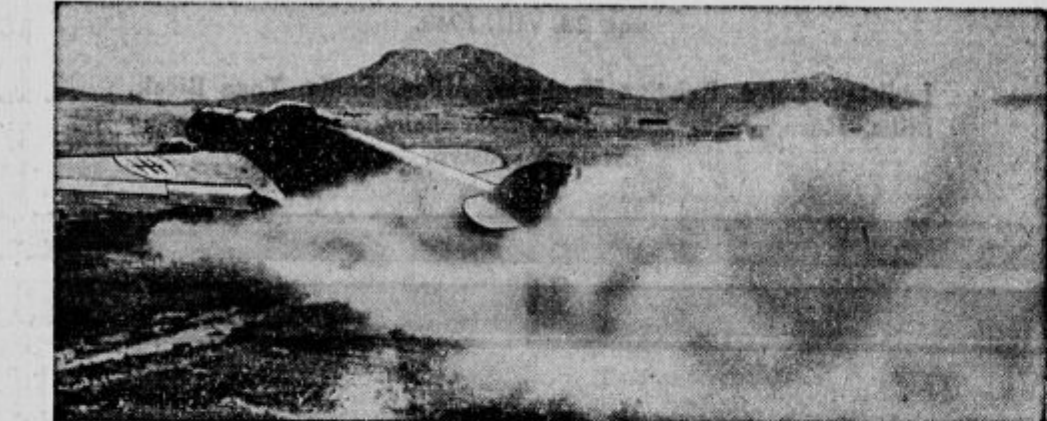
v Mariboru in ne samo pri banski upravi v Ljub-
ljani.

m Umrl je trgovec in hišni posestnik g. Ja-
kob Zagar iz Belgrajske ulice št. 20. Naj v miru,
sorodnikom naše sožalje!

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč
zavarovalcem OUZD in njihovim svojem opravila
v nedeljo, dne 25. avgusta zdravnik dr. Ivan Tu-
rin, Linhartova ulica št. 12.

m Radi uboja šest obtožencev. Leta 1937 me-
seca novembra so imeli v zasebni hiši nekega
posestnika gasilci v Muretincih svojo zabavo, ka-
tere se je udeležil tudi Janez Kokalj, ki je bil
takrat kot vojak na dopustu. V šali so mu fantje
izmaknili bajonet in ga skrili. Kokalja je to je-
zilo in slednjič je radi tega prišlo do pretepa, v
katerem je Kokalj dobil zabodljaj, radi katerega
se je kakih 90 m od hiše zgrudil mrtev. Radi te-
ga uboja je bilo obtoženih 6 oseb. Razprava je
bila večkrat preložena in šele včeraj je bila izre-
čena sodba. Ker se sodnik ni mogel prepričati,
kdo od obtožencev je pravzaprav ubijalec, je mo-
ral izreči razmeroma nizke kazni. Obsojeni so
bili Alojzij Donaj na 4 mesece strogega zapore,
Jožef Črešnik na tri mesece strogega zapore,
France Par na 6 mesecev strogega zapore.

m Tat v dveh plaših. Carinskemu posredniku
Maksu Samcu je iz neke kavarne tat odnesel zim-
sko suknjo, vredno 2500 din. Tatvine so osumili
nekega 35 letnega moškega češke narodnosti. Na-
slednjega dne je stražnik v jutranjih urah pre-
iskal nekega moškega. Odvedel ga je na straž-
nico, kjer so ugotovili da ima na sebi dva pla-
ša. Izkazalo se je, da je eden od obeh oni, ki
je bil v kavarni ukraden Maksu Samcu. Polietji
je rekel, da je Miroslav Kvapil, trgovski zastop-

Italijansko letalo pri odletu na sovražnika.

Alphonse Daudet:
Jakec
Prevedel Fišer Frane

Toda pri gospe de Barancy ni nikdar mo-
gel priti do teh slovitihi besed, pred katerimi
je ponavadi napravil celo uvodno razlago. Ka-
dar se je v najbolj napetem trenutku dotaknil
zgodbe in začel s svečanim glasom: »In tedaj
sem mu povedal te ostre besede...« prav
tedaj ga je nesrečna Ida prekinila sredi stavka.
Res je, da je to storila le zato, ker se je zanj
toliko zanimala, kljub temu pa je bilo to za
nadaljnji razgovor usodno.

»Oh, gospod d'Argenton, prosim vas, vze-
mite še nekoliko sladoleda...«
»Prosim, gospa...«
Poet je namršil obrvi in s podvojeno važ-
nostjo ponovil:
»Toda sem mu povedal...«
»Ali vam ne ugaja?«
»Izvrstjen je, gospa...« stele ostre besede.
Toda te ostre besede, ki so morale tako
dolgo čakati, niso imele več pravega učinka,
zlasti, ker so bile to večinoma besede kot »Go-
spod, zapomnite si!« ali pa: »Pri Filipih se
bomo videli,« nakar je d'Argenton vedno do-
dal: »In to ga je zadelo!«

Poet, ki ga je prekinila, jo je ostro po-
gledal. Ida je obupavala:
»Kaj mi je?... Spet sem se mu zamerila.«
Med večerjo ji je dva ali trikrat šlo na jok.
Premagala se je kolikor je mogla in ljubeznivo
dejala gospe Moronvalovi:
»Jeste, prosim vas. Nič niste še jedli!« in
nato gospodu Moronvalu:
»Zakaj nič ne pijete? To je bila sicer stra-
šna laž, kajti iznajditeljica metode Decostère
je svojo šalo še bolj vrtela kot na literatnem

večeru in njen neizmeren tek se je lahko kosal
samo z Moronvalovo neusahljivo željo.

Po končani večerji so odšli v salon, ki je
bil prijetno zakurjen in razsvetljen. Kava je
dišala prijetno in domače, Mulat, ki je že dve
uri prizanašal svoji žrtvi, je menil, da je zdaj
primeren trenutek. Nenadoma je na videz ne-
koliko brezbržno dejal kontesi:
»Mnogo sem premišljeval o naši zadevi...
Ne bo tako drago, kot sem mislil.«
»Tako!« je dejala raztreseno.
»Moj Bog, seveda... in če bi mi naša di-
rektorica hotela posvetiti par trenutkov za va-
žen razgovor...«
»Direktorica... to je bil drzen udar, ge-
nijalen domislek, vendar brez vsakega haska,
kajti »direktorica«, kot je rekel Moronval, ga
ni poslušala. Sledila je z očmi pesniku, ki je
tuh in zaskrbljen korakal po dolgem in počez
po salonu.

Prebavljal je.
Ker je imel rahel želodčni katar in ker je
bil vedno v skrbeh za svoje zdravje, se je vsa-
kokrat, kadar je vstal od mize, pa naj je bilo
to kjerkoli, sprehajal četrte ure z dolgomi ko-
raki. Povsod je bilo to videti smešno, a tukaj
še veliko bolj. Namesto, da bi Ida po-
slušala Moronvala, je gledala njegovo sklo-
njeno čelo, prerezano z ostro gubo, ki je izgi-
njeno v temno ozadje in se vračalo v svetlobo
luči.

Prvikrat v svojem življenju je vzljubila
resnično in z bolestjo; čutila je, kako ji srce
tolče v polnih udarcih, ki jim ni primere. Do
sedaj se je v življenju vedno prepuščala slu-
čajju, muham svoje samoljubnosti in krajša
ali daljša poznanstva, ki se jim je vdtajala,
so se pričnile in končale, ne da bi ona
pri tem imela kako lastno voljo.

Bila je že itak dovolj omejena in neumna,
lahkoverna in romantično razpoložena; poleg
tega se je bližala tridesetemu letu, kjer se

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(3) Spet je hodil ure in ure po
samotnih, zapuščenih krajih ter si
za kratek čas veselo in brezskrb-
no žvižgal. Končno je v daljavi
zagledal vas. Že po teh nekaj urah
samotne hoje si je zaželel med
ljudi ter začel urneje korakati
proti vasi.

(4) Ko pa je prišel v vas, je
takoj spoznal, da med ljudmi ni
usmiljenja, dobrotljivosti in spo-
štovanja, zato tudi sreče ni. Za-
gledal je namreč gručo otrok, ki
se je kriče podila za neko ubogo
starko in jo divjaško zmerjala s
čarovnico.

nik firme Čehostaklo, Zagreb. Ker ni imel pri se-
bi nobenih listin, sumijo, da je navedel lažno ime.
Prvotno ni hotel priznati tatvine v kavarni, poz-
neje pa jo je le priznal in se izgovarjal, da je
plašč ukradel zato, ker ni imel denarja da bi
se vrnil v Zagreb. Suknjo je hotel prodati.

m Izločeno šipo razbil. Neki kolesar je v
četrtke popoldne v hudem naliivu vozil s svojim
kolesom po Vetrinjski ulici. Ker je v eni roki
držal dežnik, je kolo moral voziti le z eno roko.
Ko se je hotel umakniti, da bi ušel prometni ne-
sreči, je zavozil na pločnik in v izločeno okno
trdke Weigl in razbil šipo. Vredna je bila 2500
dinarjev.

m Ukradena in najdena kolesa. Zlatarskemu
pomočniku Emeriku Mrčinku je bilo izpred neke
gostilne na Koroški cesti ukradeno kolo, vredno
400 din, znamke Velo, ki pa ni bilo niti njegova
last, marveč si ga je samo izposodil. Kolo so
ukradli tudi mehaniškemu pomočniku Valterju
Travniku. Kolo je zaklenil in ga pustil pred ne-
ko gostilno. Bilo je znamke Neger in vredno 1500
dinarjev. Neki dečko je včeraj prinesel na stra-
žnico žensko kolo, ki je imelo evidenčno številko
136.085. Vozilu je manjkalo prednje kolo, zadnje
pa ni imelo pnevmatike. Dečko je povedal, da je
kolo našel v grmovju na vrtu, dr. Pola na Zrini
skem trgu. To kolo je bilo 21. t. m. ukradeno
Barbari Ribič posestnici z Meljskega hriba.

m Smrti otroka pod avtomobilskimi kolesi.
Nenavadna smrtna nesreča se je pripetila pri Sv.
Andražu v Slov. goricah, katere žrtev je postal
11 letni posestnikov sin Stanko Gregorc. Fantek
se je s svojim tovaršim igral ob cesti. Naenkrat
je pridrvel mimo tovorni avto. Dečka sta stekla
za njim in se obesila nanj. Nekaj časa sta se
tako vozila, ker pa je cesta slaba, je avto odska-
kaval. Stanko je padel pod kolesa, ki so ga zmeč-
kala. Fantek je bil pri priči mrtev, dočim je nje-
gov prijatelj ostal nepoškodovan.

Sv. Gregor

Trnovski cerkveni pevci iz Ljubljane po-
bite jutri, v nedeljo, s svojim župnikom g. Vindi-
šarjem na izlet k Sv. Gregorju nad Ribnico. Ob tej
priliki bo sv. maša ob 10, ob pol 2 popoldne pa
pate litanije, na kar opozarjamo domačine in oko-
ličane Sv. Gregorja, ki se zanimajo za lepo cer-
kveno petje!

Zalog pri Ljubljani

Samarijanski odsek prostovoljne gasilske čete
Zalog-Sp. Kašelj vpripori v nedeljo 25. t. m. ob
20 na vrtu gostilne Siherl poleg gasilnega doma
v Zalogu, narodno in zgodovinsko igro »Miklova
Zalac«. Ker samarijanski odsek nujno potrebuje
sredstva za nabavo obvezilnega in drugega sani-
tetnega materiala, da bi ob nezgodi lahko nudil

prvo pomoč v zadostni meri, bo šel čist dobiček
le uprizoritve izključno le za samarijanske po-
trebsčine. Zato naprošamo občinstvo, da se v pol-
nem številu udeleži in s tem pomaga graditi za-
res človekoljubno delo.

XII. kolo šahovskega turnirja

Celje, 23. avgusta.

V današnjem kolu sta prva končala Gottlieb in
Savič, ki sta igrala francosko partijo. Izid je re-
mis. Šubarič je kot beli hitro prišel v prednost proti
Drašču, in zmagal. Marek in Pavlovič sta v dam-
skem gambitu končala v remisom. Berner v začetku
ni igral dobro proti Zuku in je na koncu zmagal.
Jerman je s Popovičem dosegel remis. Partija
Sorli Mišura se je končala remis. Grašer je proti
Mlinarju izgubil v končnici. Šmigovec je proti Šiški
izgubil igro. Šiška je tako z vsto zmagal prišel v
osredje in ima zelo lepe izgleda na zmago v tur-
nirju. Medan je brez igre dobil točko proti Majsto-
roviču, ki je zaradi bolezni izstopil iz turnirja.

Iz prejšnjih kol je končala partija Šmigovec —
Gottlieb remis. Marek je predal svojo partijo proti
Šiški.

Stanje po 12. kolu: Berner 9 in pol, Šubarič 9,
Sorli in Jerman 8 in pol, Šiška 8 (1), Gottlieb 7,
Šmigovec 6 in pol (1), Mlinar 6 in pol, Marek, Dra-
šč, Pavlovič, Mišura 5 in pol, Savič 5, Medan 4
in pol, Majstorovič 4, Grašer 1 in pol, Zuk 1 (1).

V 13. kolu igrajo: Savič — Drašč, Šiška —
Gottlieb, Pavlovič — Šmigovec, Mlinar — Marek,
Majstorovič — Grašer, Sorli — Medan, Popovič —
Mišura, Zuk — Jerman in Šubarič — Berner.

13 kolo bo jutri popoldne, ker bo zvečer slavo-
nostna seja Celjskega šahovekega kluba v okviru
klubove proslave ob dvajsetletnici.

Glava težka 25 ton

Član znanstvene ekspedicije v Mehiki so na-
šli blizu mesta Tabasca med raznimi ostanki indij-
ske kulture tudi velikanske izklesane glave, od
katerih je vsaka težka okrog 25 ton. Ne vedo
točno iz kakke snovi so napravljene te glave. Nji-
hov prevoz v muzej bo zelo težaven, ker so jih
našli v krajih, kjer pravih poti sploh ni.

Nov stroj za uničevanje mrčesa

V Ameriki so vršili poskuse z nekim novim
strojem, ki lahko v kratkem času uniči ves mrčes
na zemljišču, določenem za poljedelstvo, zlasti za
pridelovanje krompirja. Aparat je podoben trak-
torju in vsebuje tank za petrolej. Ko začne stroj
delovati, razvija silovito vročino okrog 1000 sto-
pin Celzija. Pri tej vročini se petrolej spreminja
v plin, ki uniči ves mrčes. Dokler bo vojna, bo
mrčes bržkone varen pred takimi stroji.

ker je tako zmerevala njegove verze, je za
trenutek prenehal s svojo telesno vajjo:
»Jaz silno rad kaj recitiram... Toda
kaj?... Res ne vem, kaj bi?...«
Ohrnil se je k Moronvalu na način, kot
to radi store vsi pesniki:
»Kaj vam naj recitiram?«
»No, da!« je to čemurno odvrnil, če te
prosijo za Credo, pa recitiraj Credo.«
»Res!... Ali hočete?«
»Da, gospod,« je vzklila kontesa, »osre-
čili me boste.«
»Dobro!... je čisto preprosto odvrnil
d'Argenton. Nato se je primerno postavil, dvig-
nil pogled, še malo počakal in slednjič začel
takole:
»Oni, ki me je onesrečila...«
Ker je videl, kako je Ida presenečena,
ker je pričakovala nekaj drugega, je ponovil
s še bolj svečanim glasom:
»Oni, ki me je onesrečila...«
Kontesa in Moronval sta se pomenljivo
spogledala. Najbrž je misljena pri tem tista
visoka dama.
Pesem se je začela ljubeznivo, kot kako
pisemce iz visoke družbe:
»Madame, vasa toaletta je prekrasna.«
Nato postane misel otožnejša, pride iz iro-
nije v grenkobo, iz grenkobe v besnost in se
konča s temi strašnimi verzmi:
»Gospod, reši me te strašne ženske,
ki mi piče mojo srčno kri!«
Kot da bi ta čudna pozicija vzbudila v
njem grozne spomine, se je d'Argenton uža-
lostil in ves večer ni spregovoril več besede.
Tudi uboga Ida je sanjala. Mislija je na
tiste visoke dame, ki so toliko zla prizadele
njenemu poetu. Ves čas si ga je predstavljala
visoko, zelo visoko v kakšnem aristokratskem
salonu predmestja Saint-Germain, kjer mu
ženske-krvosesti pijejo srčno kri in ne pustijo
niti kapljice zanj...«

Nagradna križanka

Tvrde, ki žele delati reklamo nase po križankah, naj izroče svoja naročila en teden popreje v upravi »Slovenec«.

Rešitev križanke je treba poslati na upravo »Slovenec« pod značko »Križanka do četrtka prihodnjega tedna. — Rešitev križanke bomo objavili prihodnjo soboto.

Med one, ki bodo pravilno razdelili križanko, bomo z žrebanjem razdelili 4 nagrade in sicer za vsakega list »Slovenec« za en mesec zastoj.

KINO UNION

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	
	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	

BESEDE POMENIJO:

Vodoravno: 1. Naslov lepega zgodovinskega filma, ki bo v kratkem na programu v kinu Union v Ljubljani — 14. Naplačilo — 16. Zemljiski izkop — 17. Veliko plemo — 18. Pogojna členica — 19. Žuželka — 20. Del roke — 21. Žensko ime — 23. Bivaljske grških bogov — 27. Stevnik — 28. Belgijsko mesto in trdnjava — 31. Zelo znani filmski igralec; v glavni vlogi v filmu pod 1. Vodoravno.

Navpično: 1. Kazalni zaimek — 2. Sedež vida — 3. Prva številka — 4. Skrajni konec koprne — 5. Jeza — 6. Taksna znamka — 7. Žensko ime — 8. Grad na Gosposvet. polju — 9. Egiptovsko božanstvo — 10. Sleherno, brez izjeme — 11. Beseda, s katero ponudimo — 12. Vrsta cigaret — 13. Orizalni zaimek — 15. Glavno mesto skandinav. države — 22. Del ženske obleke — 23. Ruska reka — 24. Označka za kem. prvino — 23. Osebn. zaimek — 26. Pripisano (krat.) — 28. Na razpoložanju (krat.) — 29. Stara vprašalnica — 30. M. O.

Rešitev sobotne križanke:

Vodoravno: 1. Velesejem (v Ljubljani od 31. avg. do 9. sept.) — 10. Ebenovina — 11. Črv — 12. Aj — 13. Smrt — 15. Ob — 17. Putnik (jugoslov. tujsko prometni urad) — 21. Neso — 23. Rio (avtomatični bufet v Ljubljani) — 24. Br. — 25. Anal — 26. Adria (tovarna in znamka pražene žitne kave v Ljubljani, Celovška cesta).

Navpično: 1. Večina — 2. Ebro — 3. Lev — 4. Ena — 5. Soj — 6. Ev. — 7. Jim — 8. En — 9. Mat — 13. Stid — 14. Ribi — 16. B. s. a. — 17. Pol — 18. Ura — 19. Nor — 20. Kra — 22. En.

Izžrebani nagajenci

Med rešilci, ki so pravilno rešili sobotno križanko so bili: izžrebani:

Kopač Majda, Ljubljana, Zrinjskega ulica št. 17, II. nadst. — Grum Frum, dijak, Mokronog. — Domjan Stefan, dijak, Murska Sobota, Cerkevna ulica. — Justin Mimi, modistka, Rožna dolina, Cesta VII. št. 11, p. Vič.

Izžrebanci bodo dobivali skozi en mesec »Slovenec« brezplačno.

Opozarjamo reševalce, da lahko oddajo rešitve po naših podružnicah po Sloveniji. Poslane po pošti kot tiskovina, pa se morajo frankirati s 50 par.

ŠPORT

Mars : Uskok (Zagreb)

Ker se 1. septembra začne že prvenstveno tekmovalje v slovenski ligi, hoče Mars še poslednjič predstaviti ljubljanskemu športnemu občinstvu svoje vrste, ki se bodo borile za točke. Za zadnji trening svojega moštva je povabil odlično enajstoročniko Uskoka iz Zagreba, ki je v prvem gostovanju proti SK Ljubljani pokazal, kako se je treba boriti. Kot uvod k temu prijateljskemu srečanju bo predtekma med II. garnituro Marsa in Grafike. Pričetek predtekme je ob 15. glavne pa ob 16.30 na igrišču Ljubljane.

Vojaška reprezentanca : Ljubljana

Danes dne 24. avgusta t. l. ob 17 na igrišču ob Tyrševi cesti. Prijateljske tekme dveh tednov so prinesle vodstvu kluba okrog 3000 deficit. Torej e teknam v nedeljo je treba nehati, ker nima kdo več kriti večnih primanjkljajev.

Ker moštvo rabi trening, bo poskusilo z domačim programom. Na orožnih vajah v naši garniziji se nahajajo odlični igralci raznih klubov, katerih nastop bo sigurno zainteresiral naše občinstvo. Ljubljana postavi v borbo svojo najmočnejšo enajstoročniko. Pripravi smo, da bo športno občinstvo zadovoljno zapuščalo igrišče.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Slovenska kolesarska zveza sklicuje nujno sejo vseh odbornikov za danes ob 8 zvečer v navadnih prostorih. Razprava: Udeležba slovenskih dirkačev na etapni vožnji po Srbiji. — Predsednik.

Dirkači, ki pridejo v poštev za etapno vožnjo po Srbiji, naj se gotovo sestanejo jutri, v nedeljo, ob 10 predp. pri »Novem svetlu« na Gosposvetski cesti, in sicer: Peternelj, Podmiljšek, Gregorič, Lavrih, Gartner, Grabner, Golob, Gorenc, Jakše, Štibernik, Bizilj. Valant in Sodce bosta obveščena pismeno. — Predsednik SKZ.

Otroški voziček

kolo ali šivalni stroj najbolje in najhitreje kupite, prodaste ali zamenjate v trgovini Josip Uršič, Celje, Narodni dom.

Mali oglasi

Auto-motor

Avto »Opel«

dvosedežen, popolnoma v redu, poceni naprodaj. — Garaža Velker, Maribor.

ŽREBANJE VSTOPNIC OBISKOVALCEV VELESEJMA

Prodamo

50 različnih modelov dvokoles SI LARNO BREZDROVNO OGLEDATE PRI IGN.VOK LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

Najugodnejši nakup

moških oblek nudi Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana.

Razprodaja

moških in ženskih koles, odličnih znamk, po znižanih cenah, pri Franc Podobnik, trg. Rudnik št. 123, Ljubljana (poleg gasilskega doma).

Kupimo

Staro železo kupuje na drobno in cele vagonne železnice Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska 1.

Tricikelj

nov ali rabljen, kupim. Oražem, Predovičeva 5, Moste.

Smrekove — hojve hlode

od 12 cm premera dalje in od 2 m dolžine dalje, kupuje stalno Gumzej J., Celje, Medlog.

Objave

V upravi »Slovenec« naj dvignejo inserenti sledeče ponudbe:

Dežela 12128, Gospodinjstva pomočnica 12143, Opis 12215, Plača postranska stvar 12083, Prilika 12201, Spreten 12134, Veselje do igranja 12137, Vestna 12177, Zena 11756, Zima 12221.

Kuharico

ki bi opravljala tudi druga gospodinjstva dela, z večletnimi izpričevall — sprejemem za štirčlansko družino v inozemstvu. — Plača po dogovoru. Pojasnila daje J. Erjavce, Ljubljana, Puharjeva 12.

Tri pomočnike

strojno - ključavničarsko, prvovrstne in zanesljive, sprejemem. Nastop službe 28. avgusta. Spricovala usposobljenosti predložiti v torek od 4—6. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 12406.

STROJI

Mizarske stroje

vseh vrst, priznana prvovrstnih znamk »Telchert«, »Festo« itd., kakor tudi kakovostno strojno orodje, skobeljne nože, krožne in gaterske liste — naročite najbolj ugodno na velesejmu. Specialna trgovina Dovžan Ivan, Ljubljana, Frančiškanska ulica 4. Telefon 45-42.

Stanovanja

ODDAJO:

Enosobno stanovanje oddam. Strukelj, Gunelje št. 24, št. Vid nad Ljublj.

LJUBLJANSKI VELESEJEM

od 31. avgusta do 9. septembra

Razstava industrijskih in obrtniških izdelkov. — Številne posebne razstave.

LEPA DARILA: Motorno kolo, radijski aparat, šivalni stroj, harmonika, mnogo koles, preproge, brzoparilnik, pohištvo, otroški voziček, ure, vino, žganje, pivo, rogaška slatina, kravate, izleti s parnikom v Kotor ter številna bivanja v zdraviliščih in letoviščih.

Polovična voznina na železnici.

„SLOVENEČ“, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

Pohištvo

Največja izbira spalnic, kuhinjske opreme, žične vložke in modrace po nizkih cenah

Se priporoča

MIZARSTVO »SAVA« Predjamska 32 - Miklošičeva cesta

Razglas

Dravska divizija kupuje neomejene količine krme, in sicer: seno, slamo, oves in koruzo. Seno je lahko tudi popolnoma ali pol kisto. Razen tega kupuje tudi praprot in gozdni mah za steljo.

Interesenti lahko ponudijo vse količine navedene krme in stelje najbližji vojaški oblasti, in sicer v Ljubljani: neposredno Dravski diviziji ali Dravskemu intendantskemu slagališču; v Mariboru garnizijski upravi; v vseh drugih mestih pristojnemu komandantu mesta.

Vse komande kupujejo seno po najvišjih dnevnih cenah, za katere interesenti lahko izvedo vsak dan pri teh komandah. Isto velja tudi za slamo, kisto seno, praprot in gozdni mah.

Vagonske pošiljke sena in slame je ponuditi naravnost Intendanturi štaba Dravske divizije v Ljubljani.

Interesenti in posestniki, ki razpolagajo s krmo, naj ponudijo razpoložljive količine prvenstveno domači — Dravski diviziji. Plačilo je takojšnje po prejemu prodanih pridelkov.

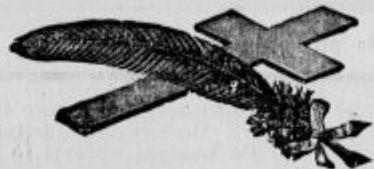

Umrla je naša mama

Jožefa Zajc, roj. Mlakar

Trnovo pri Il. Bistrici, Beograd, Ljubljana, Šoštanj, dne 23. VIII. 1940.

Ladislav, Lojze, Kristina Kraigher, Milan, Sonja, Tona Biček, Mina, Roza, Jože, Ana, Silva Schulthaus, sinovi in hčere in ostalo sorodstvo.

Danes ob treh zjutraj nas je na Ruperčvrhu za vedno zapustil, previden s poslednjimi svetotajstvi, naš preljubi oče in stari oče, gospod

Feliks Stare

industrialec in veleposestnik na Kolovcu

Blagoslov bo v soboto, dne 24. avgusta, ob 14 na Ruperčvrhu. Na zadnji poti ga spremimo v nedeljo, dne 25. avgusta 1940, ob desetih dopoldne s Kolovca v rodbinsko grobnico na Rovih.

Ruperčvrh-Kolovec, dne 23. avgusta 1940.

Hela, Ninka, Dora, Vladi, Sašo